

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів –
членів Малої академії наук України
2015**

Частина 1

**Київ
2015**

УДК 374

ББК 74.200.58

Контрольні завдання III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України у 2015 році. – Ч. 1. – 248 с.

Відповідальний за випуск – *О. Лісовий*

Упорядники – *О. Пономаренко, А. Малиш,
А. Шинкарук, М. Павленко*

Верстка *Л. Северенчук*

Дизайн обкладинки – *Б. Лісовський*

Автори контрольних робіт:

*Адріанов В. Л., Борисенко О. В., Верба Г. Г., Вербицький В. В., Гальона Н. П.,
Дудко І. В., Засєдка Л. М., Ісаєва О. О., Коляда І. А., Масляк П. О.,
Омельченко О. В., Плахотник В. В., Савченко І. В., Слива Т. В.*

У збірці розміщені умови контрольних робіт, що були запропоновані на III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України у 2015 році.

УДК 374

ББК 74.200.58

ЗМІСТ

ВІДДІЛЕННЯ ФІЗИКИ І АСТРОНОМІЇ.....	5
ВІДДІЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ НАУК	10
ВІДДІЛЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК	19
ВІДДІЛЕННЯ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ	23
ВІДДІЛЕННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА АГРАРНИХ НАУК	34
ВІДДІЛЕННЯ МАТЕМАТИКИ	59
ВІДДІЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	63
ВІДДІЛЕННЯ ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ	66
ВІДДІЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА.....	91
ВІДДІЛЕННЯ ІСТОРІЇ	108

**ВІДДІЛЕННЯ
ФІЗИКИ І АСТРОНОМІЇ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ФІЗИКИ****9 клас**

1. Велосипедист проїхав $\frac{3}{4}$ всієї відстані від пункту А до пункту В за 1 годину. З якою швидкістю він рухався, якщо збільшивши швидкість до 25 км/год, він за наступну годину дістався пункту В і повернувся до пункту А?

2. Міжнародний прототип кілограму являє собою циліндр, що складається із сплаву іридію (по масі 10%) і платини (90%). Знайти об'єм прототипу. Густина іридію та платини відповідно 22, 65 і 21,5 г/см³. Об'єм сплаву дорівнює сумі об'ємів його складових частин.

3. Горизонтальну платформу переміщують за допомогою циліндричних котків радіусом 10 см. На яку відстань перемістилась платформа, якщо котки зробили 20 обертів? Проковзування між платформою і котками та між котками і землею відсутнє.

4. У калориметрі знаходиться 100 г льоду при температурі -10°C . Для його розплавлення впускають 100 г пари при температурі 100°C . Визначити температуру теплової рівноваги. Питома теплота плавлення льоду 330 кДж/кг, питома теплота пароутворення води 2,3 МДж/кг, питома теплоємність льоду і води, відповідно, 2100 Дж/кг⁰ С та 4200 Дж/кг⁰ С.

5. На рис. 1 зображено предмет S і його зображення S'. Побудовою знайдіть положення лінзи. Визначте оптичну силу лінзи, якщо відомо, що відстань між лініями сітки 6 см.

6. Чотири однакові резистори з'єднані так, як зображено на рис. 2 і підключені до джерела постійної напруги 3 В. При замкнених перемикачах K1 та K2 потужність, що споживається схемою, дорівнює 15 Вт.

- 6.1. Визначить опір кожного резистора.
- 6.2. Яку потужність споживатиме з'єднання при замкнутому перемикачі K1 і розімкненому K2?
- 6.3. Яку потужність споживатиме з'єднання при замкнутому перемикачі K2 і розімкненому K1?
- 6.4. Яким буде опір з'єднання, якщо одночасно замкнути перемикачі K1 та K2?
- 6.5. Яке з'єднання з цих чотирьох опорів споживатиме максимальну потужність і яку саме?
7. Залізний куб плаває у посудині зі ртуттю. Площа посудини 10 см^2 , сторона куба 2 см , густина ртуті та заліза відповідно $13,6$ та $7,8 \text{ г/см}^3$.
 - 7.1. Яка частина об'єму куба занурена у ртуть?
 - 7.2. Визначить всі сили, що діють на куб.
 - 7.3. На скільки зміниться рівень ртуті у посудини, якщо куб витягнути зі ртуті?
 - 7.4. Яку мінімальну кількість води треба налити поверх ртуті, щоб куб, поміщений у посудину, плавав, повністю занурений у ртуть і воду?
 - 7.5. Знайдіть відношення об'єму куба зануреного у воду до об'єму, що занурений у ртуть.

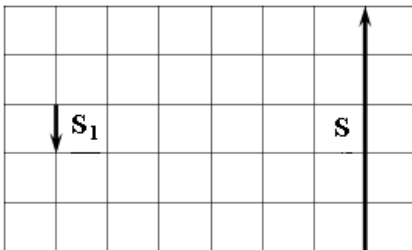

Рис.1

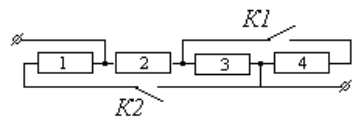

Рис.2

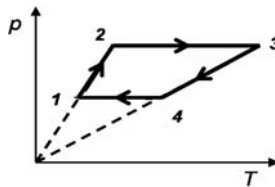
10 клас

1. Тягарець масою $m = 200$ г, підвішений на пружині з жорсткістю $k = 20$ Н/м, лежить на горизонтальній підставці так, що пружина не деформується. Підставку прибирають і тягарець падає вниз. Визначити максимальне видовження пружини.

2. Тепловий двигун має коефіцієнт корисної дії $h = 30\%$. В результаті удосконалення конструкції двигуна вдалося на 10% збільшити кількість теплоти, що одержується від нагрівача за цикл, і на 5% зменшити кількість теплоти, що передається холодильнику за цикл. Чому дорівнює ККД двигуна після вдосконалення конструкції?

3. Потужність електролітичної ванни $P = 40$ кВт. ККД установки $h = 75\%$. Знайти опір електроліту R , якщо за час $t = 2$ год на катоді виділяється $m = 72$ г нікелю. Електрохімічний еквівалент нікелю $k = 3 \cdot 10^{-7}$ кг/Кл.

4. Пасажир першого вагону поїзда довжини l прогулювався по перону. Коли він був біля останнього вагону, поїзд почав рухатися з прискоренням a . Пасажир відразу ж побіг до свого вагону зі швидкістю v . Через скільки часу він дожене свій вагон? Якою повинна бути мінімальна швидкість пасажира, щоб він зміг наздогнати свій вагон?

5. $3 \nu = 5$ молями ідеального одноатомного газу здійснюють цикл, показаний на рисунку. Температури газу в різних станах дорівнюють: $T_1 = 300$ К, $T_2 = 500$ К, $T_3 = 1500$ К і $T_4 = 900$ К. Знайти роботу газу за цикл.

6. У горизонтальному кузові вантажівки, яка їде рівномірно по горизонтальній дорозі, лежить ящик. Перед світлофором вантажівка

різко гальмує. Знайти прискорення ящика відносно дороги, якщо коефіцієнт тертя шин вантажівки об асфальт $\mu_1 = 0,4$, а коефіцієнт тертя ящика об дно кузова $\mu_2 = 0,1$. Маса вантажівки без ящика $M = 3$ т, маса ящика $m = 30$ кг.

7. В посудину з теплоємністю $C = 760$ Дж/К, у якій було $m_1 = 200$ г води при температурі $t_1 = 20^0$ С, поклали шматок льоду маси $m_2 = 100$ г при температурі $t_2 = -10^0$ С. Яка температура встановиться у посудині? Скільки в ній буде води? Питомі теплоємності води і льоду дорівнюють відповідно $c_1 = 4,2$ кДж / (кг×К) і $c_2 = 2,1$ кДж / (кг×К). Питома теплота плавлення льоду $l = 330$ кДж/кг.

11 клас

1. Тіло починає рухатися по колу радіуса R з постійним тангенційним прискоренням a_t . Як буде змінюватися з часом повне прискорення тіла?

2. Визначити густину суміші, що складається з $m_1 = 4$ г водню і $m_2 = 32$ г кисню при $t = 7^0$ С і тиску $p = 9,3 \cdot 10^4$ Па. Молярна маса водню $\mu_1 = 2$ г/моль, кисню – $\mu_2 = 32$ г/моль.

3. Електричне коло складається з акумулятора з внутрішнім опором r і навантаження з опором R . Вольтметр, підключений спочатку послідовно, а потім паралельно до опора R , показує одну й ту ж напругу. Чому дорівнює опір вольтметра?

4. Автомобіль рухається по шосе під гору, кут нахилу якої до горизонту α , зі сталою швидкістю v_1 . При тій же потужності двигуна автомобіль спускається з цієї гори зі швидкістю v_2 . З якою швидкістю v_3 буде рухатися автомобіль при тій же потужності по горизонтальній ділянці шосе?

5. Температура деякої маси m ідеального газу з молярною масою M змінюється за законом $T = \alpha \cdot V^2$. Знайти роботу, виконану газом при

збільшенні об'єму від V_1 до V_2 . Поглинається чи виділяється теплота у такому процесі?

6. Двом металевим кулям з радіусами r_1 та r_2 , з'єднаним довгим тонким провідником, надали заряд Q . Потім кулю радіуса r_1 помістили всередину металевої заземленої сфери радіуса R ($R > r_1$). Який заряд пройде при цьому по з'єднувальному провіднику? Між сферою і кулею радіуса r_1 електричний контакт відсутній.

7. На якій мінімальній відстані l мають бути розташовані на поверхні Місяця два яскравих джерела світла для того, щоб їх можна було побачити у телескоп окремо? Фокусні відстані об'єктива і окуляра телескопа дорівнюють $F_1 = 8$ м і $F_2 = 1$ см відповідно. Людське око може бачити окремо два предмети, якщо вони спостерігаються під кутом не менше $\varphi_0 = 0,001$ рад. Відстань від Землі до Місяця $r = 3,84 \cdot 10^8$ м.

**ВІДДІЛЕННЯ
ТЕХНІЧНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ФІЗИКИ****9 клас**

1. Пружина динамометра під дією сили 4 Н подовжилась на 5 мм. Яку роботу слід виконати для подальшого розтягування пружини ще на 5 мм?

2. Визначте ККД гідроелектростанції, якщо витрата води складає $6 \text{ м}^3/\text{с}$, висота греблі 20 м, а потужність станції 900 кВт.

3. Сонячні промені падають на поверхню землі під кутом 30° до горизонту. Як потрібно розмістити дзеркало, щоб після відбивання промінь ішов вертикально?

4. У циліндричну посудину налили рівні маси води, олії та гасу до позначки 223 мм. Визначить гідростатичний тиск на дно посудини. Густина води, олії та гасу відповідно 1.0 , 0.9 та 0.7 г/см^3 .

5. Загальний опір двох провідників при послідовному з'єднанні дорівнює 50 Ом, а при паралельному – 12 Ом. Знайдіть потужність, що споживає кожний провідник при вказаних з'єднаннях, якщо напруга в мережі 200 В.

6. У калориметр, що містить 0,5 кг льоду при температурі -10°C , впустили 0,2 кг водяної пари при температурі 100°C .

6.1. Яка температура встановиться в калориметрі?

6.2. Скільки води буде в калориметрі після встановлення теплової рівноваги?

6.3. Яка частина льоду розтане?

6.4. Скільки теплоти віддала водяна пара при конденсації?

7. Кільцевою трасою рухаються два автомобіля. При русі автомобілів назустріч один одному, вони зустрічаються через кожні 8 хв.

Якщо автомобілі рухаються кільцем в одному напрямку, то другий автомобіль наздоганяє перший через кожні 56 хв.

- 7.1. Швидкість якого автомобіля більше?
- 7.2. У скільки разів відрізняються швидкості цих автомобілів?
- 7.3. Через який час вони будуть зустрічатись при зустрічному русі, якщо швидкість першого автомобіля збільшити у 2 рази?

10 клас

1. Для отримання води температурою $40\text{ }^{\circ}\text{C}$ змішали холодну і гарячу воду температурою відповідно $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ та $80\text{ }^{\circ}\text{C}$. В якому відношенні взято об'єми холодної та гарячої води?

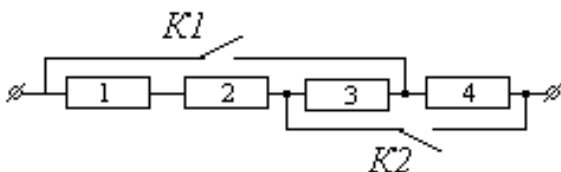
2. Сонячні промені падають на поверхню землі під кутом 30° до горизонту. Як потрібно розмістити дзеркало, щоб після відбивання промінь ішов горизонтально?

3. В балоні об'ємом 3 л міститься кисень під тиском 2 атм, а в балоні об'ємом 7 л – азот під тиском 3 атм при тій самій температурі. Балони з'єднують між собою. Який тиск встановиться? Процес вважати ізотермічним.

4. Насос потужності P може перекачати воду з одної ємності у другу за 1 годину. Насос якої потужності може зробити це втричі швидше? Діаметр труби, по якій тече вода, не змінюється.

5. З якою швидкістю повинна рухатися маленька кулька всередині гладенької півсфери радіуса $R = 28\text{ см}$, щоб увесь час залишатися в горизонтальній площині на висоті $h = 20\text{ см}$ від нижньої точки півсфери?

6. Чотири однакові резистори з'єднані так, як зображено на рисунку і підключені до джерела постійної напруги 4 В. При розімкнених перемикачах $K1$ та $K2$ потужність, що споживається схемою, дорівнює 2 Вт.

- 6.1. Визначить опір кожного резистора.
 - 6.2. Яку потужність споживатиме з'єднання при замкнутому перемикачі K1?
 - 6.3. Яку потужність споживатиме з'єднання при замкнутому перемикачі K2?
 - 6.4. Яким буде опір з'єднання, якщо одночасно замкнути перемикачі K1 та K2?
 - 6.5. Яку потужність споживатиме з'єднання при замкнених перемикачах K1 та K2?
 - 6.6. Яке з'єднання з цих чотирьох опорів споживатиме максимальну потужність і яку саме?
7. З повітряної кулі, що почала підніматися вгору з поверхні землі з прискоренням 2 м/с^2 , через 10 с після початку руху випав баласт.
 - 7.1. За який час баласт впаде на землю?
 - 7.2. Якою буде швидкість баласту в момент удару об землю?
 - 7.3. Якою буде швидкість повітряної кулі в цей момент?
 - 7.4. Якою буде відстань між кулею і баластом у момент удару баласту об землю?
 - 7.5. Намалуйте графік залежності швидкості баласту від часу, починаючи з моменту запуску кулі.
 - 7.6. Намалуйте графік залежності висоти підняття кулі від часу, починаючи з моменту запуску кулі.

11 клас

1. Розсіювальна лінза дає зображення предмета зменшене у 3 рази. Відстань між предметом та його зображенням 20 см. Визначить оптичну силу лінзи.

2. Зливков із золота та срібла загальною масою 300 г важить у воді 2,75 Н. Визначити масу золота у зливку. Густина золота та срібла відповідно 19,3 та 10,5 г/см³.

3. Для посріблення ложок через розчин солі срібла протягом 5 годин пропускається струм 1,8 А. Катодом є 12 ложок, кожна з яких має площу поверхні 50 см². Шар срібла якої товщини відкладеться на ложках? Молярна маса срібла 0,108 кг/моль, валентність 1 і густина 10,5×10³ кг/м³, стала Фарадея 96500 Кл/моль.

4. З двох однакових дротів виготовили прямокутні замкнуті контури. У першому контур відношення сторін 1: 2, у другому 1: 3. Обидва контури перебувають у однорідному магнітному полі що рівномірно збільшується; площини контурів паралельні. ЕРС індукції, що виникла у першому контурі дорівнює 3,2 В. Якою є ЕРС індукції в другому контурі?

5. В циліндрі під поршнем знаходиться водяна пара при температурі 100 °С і тиску 40 кПа. Яким буде тиск пари при ізотермічному зменшенні об'єму в 5 разів?

6. Невеличке тіло ковзає зі швидкістю 8 м/с по горизонтальній площині, наближаючись до щілини. Щілина утворена двома вертикальними паралельними стінками, розташованими на відстані 0,4 м одна від одної. Тіло падає на дно щілини глибиною 20 м. Вважайте що $g=10$ м/с², зіткнення зі стінками абсолютно пружне.

6.1. Скільки часу продовжувався політ у прірву?

6.2. Скільки відбулося зіткнень тіла зі стінками?

6.3. Який час пройшов між десятим і двадцятим зіткненнями?

6.4. Чому дорівнює зміна швидкості тіла при десятому зіткненні?

6.5. З якою швидкістю впало тіло на дно щілини?

6.6. Яким є переміщення тіла за весь час руху?

7. Конденсатор ємності 100 мкФ зарядили до напруги 200 В, від'єднали від джерела і з'єднали паралельно з незарядженим конденсатором, ємність якого вдвічі більша.

7.1. На скільки змінився заряд на першому конденсаторі?

7.2. Якою стала напруга на першому конденсаторі?

7.3. Як змінилась напруженість електричного поля першого конденсатора?

7.4. Чому дорівнює електроємність такого з'єднання конденсаторів?

7.5. На скільки зменшилась енергія першого конденсатора?

7.6. На скільки збільшилась енергія другого конденсатора?

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З МАТЕМАТИКИ

9 клас

I рівень

*(повне і правильне розв'язання кожної задачі
оцінюється в 3 бали)*

1. Розв'язати систему рівнянь:
$$\begin{cases} x^2 + y^2 + 3x + y = 6, \\ x^2 - y^2 + 4x - y = 3. \end{cases}$$

2. Під час прожарювання кавові зерна втрачають 15% своєї ваги. Скільки кілограмів сирих зерен треба взяти, щоб отримати 340 кг прожарених?

3. Знайти $x^{\frac{2}{3}} + y^{\frac{2}{3}}$ за умови, що $\sqrt{x^2 + \sqrt[3]{x^4 y^2}} + \sqrt{y^2 + \sqrt[3]{x^2 y^4}} = a$.

II рівень

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 5 балів)

1. Знайти найменше натуральне число, яке задовольняє властивостям: при діленні на два остача дорівнює 1, при діленні на 19 остача дорівнює 3, а на 7 воно ділиться без остачі.

2. Чи існує трикутник, у якого довжини сторін відносяться одна до одної як 2 : 3 : 4, а периметр більший, ніж радіус вписаного кола у 14 разів? (відповідь обґрунтувати).

III рівень

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 7 балів)

1. При яких значеннях параметра a рівняння $|x + 5| + |x - 8| = a$ має безліч розв'язків?

2. При яких значеннях параметра m рівняння

$$x^2 - 4tx - t^3 + 6t^2 + t - 2 = 0$$

має дійсні корені x_1, x_2 , які задовольняють умову $(x_1 - x_2)^2 < 8(m + 1)$?

10 клас**I рівень**

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 3 бали)

1. Знайти значення виразу $a^3 + b^3 + c^3$ за умови, що $a + b + c = 0$.

2. Знайти найбільше значення функції $y = 3 \sin \frac{x}{2} + 4 \cos \frac{x}{2}$ та вказати, при яких значеннях x воно досягається.

3. Брокерська фірма придбала два пакети акцій на загальну суму 7680 грн., а потім їх продала, отримавши при цьому 28 % прибутку. За яку суму фірма придбала кожен з пакетів акцій, якщо при продажу першого пакета прибуток склав 40 %, а при продажу другого – 20 %?

II рівень

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 5 балів)

1. Розв'язати систему нерівностей
$$\begin{cases} |x^2 + 5x| > 3x, \\ |x - 4| \leq |3x + 2|. \end{cases}$$

2. При якому значенні a система рівнянь
$$\begin{cases} 3x - y = 1 - a, \\ x + y = 2a + 1 \end{cases}$$
 має розв'язок, який задовольняє умову $x \geq 1, y \leq 4$?

III рівень

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 7 балів)

1. Побудувати графік функції
$$y = \frac{\sqrt{\frac{1+x^2}{2x} + 1} + \sqrt{\frac{1+x^2}{2x} - 1}}{\sqrt{\frac{1+x^2}{2x} + 1} - \sqrt{\frac{1+x^2}{2x} - 1}}.$$

2. На якій відстані від вершини A на стороні AB прямокутника $ABCD$ знаходиться точка N , з якої сторони AD та DC видно під однаковими кутами. При якому співвідношенні між сторонами прямокутника це можливо?

11 клас**I рівень**

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 3 бали)

1. Знайти $\cos \frac{2\pi}{7} + \cos \frac{4\pi}{7} + \cos \frac{6\pi}{7}$.
2. Намалювати на координатній площині область, що задається нерівністю $\frac{|x|}{2} + \frac{|y|}{3} \leq 1$.
3. Розв'язати рівняння $\frac{x-1}{x} + \frac{x-2}{x} + \frac{x-3}{x} + \dots + \frac{1}{x} = 3$, $x \in \mathbb{N}$.

II рівень

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 5 балів)

1. Знайти знак числа $A = \frac{\log_{0,9} (0,7^{-1} (\log_2 5 - 1))}{(0,9)^9 - (0,9)^{-101}}$.
2. Твірна зрізаного конуса, яка дорівнює l , нахилена до площини більшої основи під кутом a . Знайти радіус сфери, описаної навколо цього конуса, якщо бічна поверхня зрізаного конуса дорівнює S .

III рівень

(повне і правильне розв'язання кожної задачі оцінюється в 7 балів)

1. Обчислити інтеграл $\int_0^1 \sqrt{4-x^2} dx$.
2. Розв'язати рівняння $\log_{\sqrt{2}+\sqrt{3}+\sqrt{5}} x + \log_x (\sqrt{2} + \sqrt{3} - \sqrt{5}) = \frac{3}{2} + \log_x 2\sqrt{6}$.

**ВІДДІЛЕННЯ
КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Знайти площу трикутника ABC , якщо задані координати його вершин: $A(-2;1), B(1;6), C(5;-4)$.

2. Знайти числа a, b, c, d , що утворюють зростаючу геометричну прогресію, якщо числа $a-6, b, c, d-8$ утворюють арифметичну прогресію.

3. Нехай M, N – середини відрізків AB, AC відповідно, P – середина відрізка MN , O – довільна точка. Довести, що $2\overline{OA} + \overline{OB} + \overline{OC} = 4\overline{OP}$.

II рівень

1. Довести, що ні для жодного натурального n число $3n^2 + 18n + 22$ не є кубом цілого числа.

2. Нехай $ABCD$ – опуклий чотирикутник, у якому $\angle BAC = 45^\circ$, $\angle DBC = 15^\circ$, $\angle CAD = \angle ABD = 30^\circ$. Довести, що $ABCD$ – трапеція.

III рівень

1. У прямокутному трикутнику ABC проведено висоту BD з вершини прямого кута B . Довжини бісектрис менших гострих кутів трикутників ADB та CDB дорівнюють 5 та 12 відповідно. Знайти довжину бісектриси меншого гострого кута трикутника ABC .

2. Нехай периметр опуклого чотирикутника дорівнює 20 см, а його площа дорівнює 25 см^2 . Довести, що чотирикутник є квадратом.

10 клас**I рівень**

1. Знайти числа a, b, c, d , що утворюють зростаючу геометричну прогресію, якщо числа $a-12, b, c, d-20$ утворюють арифметичну прогресію.

2. Скільки коренів рівняння $\sin 7x = 1$ належать проміжку $[-\frac{15\pi}{7}; \frac{39\pi}{7}]$?

3. Знайти довжину діагоналі BD паралелограма $ABCD$, якщо

$$A(1; 2; -1), B(1; -3; 0), C(0; 3; 4).$$

II рівень

1. Довести, що ні для жодного натурального n число $33n^2 + 9n + 7$ не є кубом цілого числа.

2. Розв'язати рівняння $\sqrt[4]{1-x^4} = \sqrt[9]{1-x^9}$.

III рівень

1. Знайти найменше значення виразу $x^2 + 3y^2$ і вказати значення x та y , при яких воно досягається, якщо $2x^2 - 7xy - y^2 = 1$.

2. Нехай $ABCD$ – опуклий чотирикутник, у якому $\angle BAC = 50^\circ$, $\angle BDC = 40^\circ$, $\angle CAD = 30^\circ$, $\angle BDA = 70^\circ$. Довести, що $\angle CBD = n^\circ$, де n – ціле число і знайти це число n .

11 клас**I рівень**

1. Знайти числа a, b, c, d , що утворюють зростаючу геометричну прогресію, якщо числа $a-4, b, c, d-6$ утворюють арифметичну прогресію.

2. Виконати арифметичні дії $0,(36) + \frac{0,2(54)}{7} - \frac{2}{11}$, записавши від-

повідь у вигляді нескоротного дроби $\frac{p}{q}$, де p – ціле, q – натуральне..

3. Скільки коренів рівняння $\sin 7x = 1$ належать проміжку $[-\frac{13\pi}{5}; \frac{8\pi}{3}]$?

II рівень

1. Розв'язати рівняння $3^x = 1 + 80 \log_5(x+1)$.

2. Розв'язати систему рівнянь
$$\begin{cases} \cos x - \sin y = 0 \\ \sin x + \cos y = -1 \end{cases}$$

III рівень

1. Нехай задано три відрізки, довжини яких дорівнюють довжинам трьох діагоналей граней прямокутного паралелепіпеда, і усі ці три діагоналі мають спільну точку. Довести, що з таких відрізків можна утворити трикутник. Чи обов'язково цей трикутник буде гострокутним? Що буде, якщо діагоналі не виходять з однієї вершини паралелепіпеда?

2. Знайти усі пари натуральних чисел $(m; n)$, для яких $\frac{3m+2}{mn-1}$ – ціле число.

**ВІДДІЛЕННЯ
НАУК ПРО ЗЕМЛЮ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ГЕОГРАФІЇ**

**СЕКЦІЯ «ГЕОГРАФІЯ
ТА ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО»**

9 клас

I рівень

1. В якій області найвища народжуваність?
а) Рівненській; б) Чернігівській; в) Львівській
2. Яка з трьох областей має найбільшу площу?
а) Житомирська; б) Дніпропетровська; в) Полтавська
3. Найпівнічнішим обласним центром України є:
а) Луцьк; б) Чернігів; в) Суми

II рівень

1. Наступні три області, з названих, мають найбільшу густоту населення:
а) Чернігівська; б) Херсонська; в) Чернівецька;
г) Івано-Франківська; д) Львівська; е) Волинська
2. До Подільського економічного району належать наступні області:
а) Житомирська; б) АРК; в) Вінницька;
г) Черкаська; д) Хмельницька; е) Тернопільська

III рівень

1. Які економічні наслідки військової агресії Росії для господарства України вам відомі?
2. Намалуйте схему міжгалузевих зв'язків чорної металургії України

10 клас

I рівень

1. Яка країна з трьох є найбільшою за площею?
а) Бразилія; б) Китай; в) Канада
2. В якій з ісламських країн значна християнська громада?
а) Саудівській Аравії; б) Єгипті; в) Ірані
3. Безпосереднього виходу до моря не має:
а) Парагвай; б) Бельгія; в) Науру

II рівень

1. До республік належать такі країни:
а) Італія; б) США; в) Іспанія;
г) Марокко; д) Норвегія; е) Фінляндія
2. Які країни безпосередньо межують з Німеччиною:
а) Словаччина; б) Данія; в) Угорщина;
г) Польща; д) Бельгія; е) Норвегія

III рівень

1. Чи існують політико-географічні паралелі між Гітлерівською Німеччиною і Путінською Росією? Якщо існують, то в чому?
2. Що вам відомо про економічну інтеграцію в Північній Америці?

11 клас

I рівень

1. 22 грудня сонце перебуває в зеніті на паралелі:
а) 23,5 градусів пн. ш.; б) 23,5 градусів пд. ш.;
в) 66,5 градусів пн. ш
2. Загальна площа всіх островів Океанії досягає:
а) 500 тис. кв. км; б) 3 млн кв. км; в) 1,3 млн кв. км

3. Який обласний центр, з названих, має найбільше населення?
а) Вінниця; б) Черкаси; в) Чернігів

II рівень

1. Підкресліть міста Полтавської області:
а) Гадяч; б) Охтирка; в) Овруч;
г) Ковель; д) Хорол; е) Кременчук
2. До Південно-Західної Азії належать:
а) Афганістан; б) Ліван; в) Лесото;
г) Пакистан; д) Кувейт; е) Азербайджан

III рівень

1. Чим визначається закономірність неминучого розпаду імперій?
2. Яку гіпотезу походження материків і океанів запропонував французький геолог де Бомон?

СЕКЦІЯ «ГЕОЛОГІЯ, ГЕОХІМІЯ ТА МІНЕРАЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

1. Яке місто розміщене найпівденніше:
а) Ялта; б) Ізмаїл; в) Маріуполь
2. Найбільші родовища кольорових металів в Україні знаходяться:
а) на Причорноморській низовині;
б) в районі Українського кристалічного масиву;
в) Чернігівській області
3. До Центрального економічного району належить така область:
а) Черкаська; б) Полтавська; в) Вінницька

II рівень

1. Які три області, серед виділених, є найбільшими за площею?
 - а) Тернопільська; б) Донецька; в) Чернігівська;
 - г) Одеська; д) Вінницька; е) Дніпропетровська
2. Залізничними вузлами є:
 - а) Ковель; б) Ромодан; в) Сарни;
 - г) Миргород; д) Тульчин; е) Умань

III рівень

1. Принципи структурно-тектонічного районування України.
2. Мінерально-сировинні передумови розташування центрів чорної металургії в Україні.

10 клас

I рівень

1. Найінтенсивніші вантажопотоки має такий океан:
 - а) Індійський; б) Тихий; в) Атлантичний
2. Найбільше іноземних туристів прибуває до:
 - а) Європи; б) Азії; в) Америки
3. До конституційних монархій належить:
 - а) Саудівська Аравія; б) Португалія; в) Данія

II рівень

1. До африканських країн, які не мають виходу до моря, належать:
 - а) Чад; б) Марокко; в) Кенія;
 - г) Зімбабве; д) Гана; е) Ефіопія
2. Росія здійснювала допомогу терористам у таких країнах:
 - а) Китаї; б) Україні; в) Грузії;
 - г) Іспанії; д) Азербайджані; е) Норвегії

III рівень

1. Перспективи освоєння мінерально-сировинних ресурсів Світового океану.
2. Найважливіші нафтогазоносні басейни світу та закономірності їх розміщення.

11 клас

I рівень

1. Площа Індійського океану становить:
а) 180 млн кв. км; б) 76 млн кв. км; в) 93 млн кв. км
2. Безстічні області в Австралії охоплюють:
а) 20%; б) 60%; в) 90% території
3. Республіканський державний устрій має:
а) Бразилія; б) Іспанія; в) Норвегія

II рівень

1. Найбільшими продуцентами нафти є такі три країни:
а) США; б) Саудівська Аравія; в) Іран;
г) Ірак; д) Лівія; е) Росія
2. Напишіть біля назви столиці назву країни:
а) Осло (); б) Асунсьйон (); в) Мале ();
г) Кіто (); д) Тегусігальпа (); е) Порт-Морсбі ()

III рівень

1. Основні положення концепції тектоніки плит.
2. З чим пов'язано нерівномірність розміщення сейсмоактивних зон Землі?

СЕКЦІЯ «ГІДРОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

1. Найповноводнішою річкою Подільського економічного району є:
а) Південний Буг; б) Дністер; в) Прут
2. Яка ГЕС, з названих, є найпотужнішою?
а) Київська; б) Кременчуцька; в) Каховська
3. Центр вугільної промисловості Львівсько-Волинського кам'яно-вугільного басейну:
а) Червоноград; б) Олександрія; в) Ковель

II рівень

1. Міста, які належать до Київської агломерації:
а) Мерефа; б) Бровари; в) Васильків;
г) Винники; д) Люботин; е) Ірпінь
2. Міста Донбасу, які знаходяться на окупованій Росією території України:
а) Макіївка; б) Слов'янськ; в) Сватове;
г) Маріуполь; д) Єнакієве; е) Луганськ

III рівень

1. Яку територіальну «нішу» займає в Україні вівчарство?
2. Які основні причини, на вашу думку, невідповідності між економічним потенціалом України і нинішнім станом її економіки?

10 клас

I рівень

1. До найбагатших на водні ресурси країн належить:
а) Судан; б) Австралія; в) Канада
2. У Бразилії державною є така мова:
а) іспанська; б) португальська; в) французька
3. Найбільшу площу земель, що обробляються має:
а) Канада; б) США; в) Росія

II рівень

1. Відзначте три області України, населення обласних центрів яких менше за 300 тис. осіб:
а) Вінницька; б) Тернопільська; в) Одеська;
г) Рівненська; д) Кіровоградська; е) Львівська
2. Біля назви міст Китаю і Росії напишіть назву річки, на якій вони розміщені:
а) Ухань (); б) Харбін (); в) Нанкін ();
г) Хабаровськ (); д) Якутськ (); е) Благовещенськ ()

III рівень

1. Чи правильно зробила Україна, відмовившись від ядерної зброї? Чому так не зробили США, Росія, Франція?
2. Що таке ринок праці і які його моделі ви знаєте?

11 клас

I рівень

1. Раптове і короточасне підняття рівня води в річці називається:
а) повінню; б) паводком; в) меженню

2. До басейну Сіверського Дінця належить річка:
а) Горинь; б) Сула; в) Оскіл
3. Місто штату Техас:
а) Сан-Франциско; б) Атланта; в) Даллас

II рівень

1. До басейну Тихого океану належать такі річки:
а) Амур; б) Колорадо; в) Ріо-Гранде;
г) Юкон; д) Хуанхе; е) Нігер
2. Материковими країнами Центральної Америки є:
а) Гаїті; б) Беліз; в) Гватемала;
г) Коста-Ріка; д) Домініка; е) Ямайка

III рівень

1. Яке значення водних ресурсів у розвитку економіки світу в XXI ст.?
2. Які екологічні проблеми виникають у світі у зв'язку з роботою водного транспорту.

СЕКЦІЯ «КЛІМАТОЛОГІЯ ТА МЕТЕОРОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

1. В якій з названих областей найменша площа?
а) Тернопільській; б) Закарпатській; в) Кіровоградській
2. Найбільший залізничний вузол Донбасу, повністю знищений важкою артилерією російських терористів?
а) Горлівка; б) Дебальцеве; в) Попасна

3. Область, з названих, з найсприятливішими природними умовами для вирощування цукрових буряків:

- а) Чернігівська; б) Черкаська; в) Херсонська

II рівень

1. До Подільського економічного району належать такі області:

- а) Вінницька; б) Кіровоградська; в) Черкаська;
г) Хмельницька; д) Харківська; е) Тернопільська

2. Позначте міста, розміщені на річці Південний Буг:

- а) Вознесенськ; б) Вінниця; в) Нова Каховка;
г) Херсон; д) Хмельницький; е) Кременчук

III рівень

1. Які кліматичні особливості Карпат сприяють і які не сприяють розвитку туризму?

2. Чим визначається розмаїття корисних копалин України?

10 клас

I рівень

1. Підкресліть найменшу за площею країну, серед названих:

- а) Люксембург; б) Андорра; в) Ліхтенштейн

2. «Смуга торнадо» в США знаходиться:

- а) у східній частині країни; б) на її західному узбережжі;
в) в середній частині

3. До складу інтеграційного об'єднання НАФТА входить:

- а) Аргентина; б) Мексика; в) Уругвай

II рівень

1. Острівними державами Центральної Америки є:

- а) Ямайка; б) Домініканська Республіка; в) Беліз;
г) Мальдіви; д) Панама; е) Домініка

2. До конституційних монархій належать:
 а) Нідерланди; б) Іспанія; в) Сінгапур;
 г) Ісландія; д) Японія; е) Пакистан

III рівень

1. Як вплине, на вашу думку, загарбання Росією українського Криму на трансформацію світового політичного і економічного порядку?
 2. Як вплине зміна клімату на господарське освоєння Півночі?

11 клас

I рівень

1. В якому з названих міст температура повітря січня місяця складає мінус 7,9 градусів:
 а) Вінниці; б) Чернігові; в) Сумах
 2. На тихоокеанському узбережжі Південної Америки в тропічному поясі клімат:
 а) вологий і жаркий; б) сухий і жаркий; в) вологий і холодний
 3. Найбільший за площею штат США:
 а) Техас; б) Каліфорнія; г) Аляска

II рівень

1. Відзначте три найбільших за людністю країни, з названих?
 а) Бразилія; б) Мексика; в) Індонезія;
 г) Пакистан; д) Росія; е) США
 2. Шотландія в адміністративному відношенні поділяється на:
 а) 39 графств; б) 26 дистриктів;
 в) 6 метрополітенських графств; г) 9 районів і острівна територія;
 д) 8 заморських департаментів; е) 15 залежних територій

III рівень

1. Як впливатимуть, на вашу думку, кліматичні зміни у світі на зміну територіальної і галузевої структури його господарства?
 2. Які чинники лімітують розвиток рекреації і туризму в Океанії?

**ВІДДІЛЕННЯ ЕКОЛОГІЇ
ТА АГРАРНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З БІОЛОГІЇ**

9 клас

I рівень

1 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Видозмінені пагони з пласким стеблом, які виконують функції листка:
а) кладодії б) філоїди в) філопласти г) каулідії
2. Суцвіття зонтик у:
а) цибулі б) моркви в) картоплі г) соняшника
3. Тип плоду в кукурудзи:
а) качан б) зернівка в) сім'янка г) кукурудзина
4. «Жовта акація» належить до роду:
а) карагана б) акація в) робінія г) мімоза
5. До лишайників не належить:
а) ірландський мох б) оленячий мох
в) ксанторія г) сальвінія
6. Екзина та інтина є частинами:
а) зародкового мішку б) пилкового зерна
в) насінини г) ендосперму

2 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Гризучо-лижучий ротовий апарат у:
а) таргана б) бджоли в) мухи г) сонечка
2. Об'єктом дослідження теріологів є:
а) рептилії б) амфібії в) ссавці г) динозаври

3. Структурна одиниця фасеткового ока комах:
а) осфрадій в) остія б) оматидій г) трабекула
4. Асцидії належать до підтипу:
а) Покривники б) Вториннороті
в) Білатеральні г) Безчерепні
5. Онкосфера – це стадія розвитку:
а) печінкового сисуна б) цїп'яка бичачого
в) аскариди людської г) дощового черв'яка
6. Антикоагулянт, що виробляється у п'явок, називається:
а) гірудин б) кантаридин в) коліцин г) антиплазмін

3 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Гормон АКТГ синтезується в:
а) епіфізі б) гіпофізі в) надниркових залозах
г) гіпоталамусі
2. Здатність ока змінювати фокусну відстань:
а) адаптація б) інтерференція
в) акомодація г) дифракція
3. Структурно-функціональна одиниця екзокринної частини підшлункової залози називається:
а) острівець б) ацинус в) часточка г) глобула
4. Дуга колінного рефлексу:
а) однеїронна б) двонеїронна
в) трьохнеїронна г) полінеїронна
5. Прямий поділ клітини – це:
а) мітоз б) мейоз в) амітоз г) апоптоз
6. Центр терморегуляції розташований у:
а) довгастому мозку в) середньому мозку
б) задньому мозку г) проміжному мозку

II рівень

1 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) розробив першу вакцину (проти віспи);
- 2) відкрив кола кровообігу;
- 3) відкрив фермент пепсин;
- 4) був першим президентом Української академії наук;
- 5) разом з І. І. Мечниковим отримав Нобелівську премію за теорію імунітету;
- 6) створив найдосконалішу штучну систематику;
- 7) відкрив подвійне запліднення у Квіткових;
- 8) розробив вчення про стрес;
- 9) заснував науку про вищу нервову діяльність;
- 10) заснував ботаніку ще у Давній Греції.

2 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Наведіть відповідний термін:

- 1) плазма крові, позбавлена фібриногену;
- 2) інфекційні агенти суто білкової природи;
- 3) місце функціонального з'єднання між двома нейронами;
- 4) часткове порушення цілісності оболонки насіння з метою полегшення його проростання;
- 5) реакції одноклітинних організмів на подразнення;
- 6) сукупність тичинок у квітці;
- 7) запилення рослин за допомогою вітру;
- 8) гормон, який є антагоністом інсуліну;
- 9) відростки нейрону, якими збудження надходить до тіла нейрона;
- 10) отвори у серці членистоногих, через які надходить гемолімфа.

III рівень

1 завдання

(декілька правильних відповідей)

(кожне питання – 1 бал, загалом – 7 балів)

1. Залізовмісними пігментами є:
а) хлорокруорин б) гемоціанін в) гемоглобін
г) гемованадин д) каротин е) ксантофіл
2. До ферментів належать:
а) птіалін б) лізоцим в) атропін
г) глюкоза д) пепсин е) трипсин
3. Які залози не належать до екзокринних:
а) епіфіз б) слинні в) загруднинна
г) печінка д) гіпофіз е) потові
4. Вкажіть форми лейкоцитів:
а) мієлоцити б) тромбоцити в) базофіли
г) ліпофіли д) еозинофіли е) нейтрофіли
5. До гормонів належать:
а) глюкагон б) тестостерон в) тироксин
г) гуанін д) мелатонін е) ботулін
6. Які речовини містяться у грибній клітині:
а) глікоген б) сечовина в) лізоцим
г) мурен д) мієлін е) хітин
7. До бактеріальних захворювань належать:
а) чума б) грип в) сальмонельоз
г) сказ д) герпес е) менінгіт

2 завдання

1. 2 бали
Намалюйте схему рефлекторної дуги і позначте її складові.
2. 2 бали
Опишіть процес подвійного запліднення у Квіткових.
3. 3 бали
Перелічіть пристосування птахів до польоту.

10 клас

I рівень

1 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Видозмінені пагони з пласким стеблом, які виконують функції листка:
 - а) кладодії б) філоїди в) філопласти г) каулідії
2. Суцвіття зонтик у:
 - а) цибулі б) моркви в) картоплі г) соняшника
3. Тип плоду в кукурудзи:
 - а) качан б) зернівка в) сім'янка г) кукурудзина
4. «Жовта акація» належить до роду:
 - а) карагана б) акація в) робінія г) мімоза
5. До лишайників не належить:
 - а) ірландський мох б) оленячий мох
 - в) ксанторія г) сальвінія
6. Екзина та інтина є частинами:
 - а) зародкового мішку б) пилкового зерна
 - в) насінини г) ендосперму

2 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Гризучо-лижучий ротовий апарат у:
 - а) таргана б) бджоли в) мухи г) сонечка
2. Об'єктом дослідження теріологів є:
 - а) рептилії б) амфібії в) ссавці г) динозаври
3. Структурна одиниця фасеткового ока комах:
 - а) осфрадій б) оматидій в) остія г) трабекула

4. Асцидії належать до підтипу:
а) Покривники б) Вториннороті
в) Білатеральні г) Безчерепні
5. Онкосфера – це стадія розвитку:
а) печінкового сисуна б) ціп'яка бичачого
в) аскариди людської г) дощового черв'яка
6. Антикоагулянт, що виробляється у п'явок, називається:
а) гірудин б) кантаридин
в) коліцин г) антиплазмін

3 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Гормон АКТГ синтезується в:
а) епіфізі б) гіпофізі
в) надниркових залозах г) гіпоталамусі
2. Здатність ока змінювати фокусну відстань:
а) адаптація б) інтерференція
в) акомодация г) дифракція
3. Структурно-функціональна одиниця екзокринної частини підшлункової залози називається:
а) острівець б) ацинус
в) часточка г) глобула
4. Дуга колінного рефлексу:
а) одонейронна б) двонейронна
в) трьохнейронна г) полінейронна
5. Прямий поділ клітини – це:
а) мітоз б) мейоз
в) амітоз г) апоптоз
6. Центр терморегуляції розташований у:
а) довгастому мозку б) задньому мозку
в) середньому мозку г) проміжному мозку

II рівень

1 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) розробив першу вакцину (проти віспи);
- 2) запровадив термін «екологія»;
- 3) відкрив фермент пепсин;
- 4) запровадив термін «генотип»;
- 5) разом з І.І. Мечниковим отримав Нобелівську премію за теорію імунітету;
- 6) створив сорт пшениці Миронівська-808;
- 7) відкрив подвійне запліднення у Квіткових;
- 8) розробив вчення про стрес;
- 9) відкрив віруси;
- 10) відкрив цикл трикарбонових кислот.

2 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Наведіть відповідний термін:

- 1) обмін ділянками між гомологічними хромосомами;
- 2) інфекційні агенти суто білкової природи;
- 3) наукова назва гібриду редьки і капусти;
- 4) часткове порушення цілісності оболонки насіння з метою полегшення його проростання;
- 5) кисень-зв'язуючий білок м'язів;
- 6) процес, який каталізується ДНК-залежною РНК-полімеразою;
- 7) запилення рослин за допомогою вітру;
- 8) відокремлення протопласту від клітинної стінки в гіпертонічному розчині;
- 9) розділ екології, що вивчає взаємовідносини організму із довкіллям;
- 10) процес розщеплення глюкози на дві молекули піровиноградної кислоти.

III рівень

1 завдання

(декілька правильних відповідей)

(кожне питання – 1 бал, загалом – 7 балів)

1. Залізовмісними пігментами є:
а) хлорокруорин б) гемоціанін в) гемоглобін
г) гемованадин д) каротин е) ксантофіл
2. До ферментів належать:
а) птіалін б) лізоцим в) атропін
г) глюкоза д) пепсин е) трипсин
3. До ліпідів належать:
а) інουλін б) сфінгомієлін в) глікоген
г) віск д) амілаза е) тригліцерид
4. Вкажіть гетерогаметну стать:
а) AABbCC б) AADDXX в) AaBBcc
г) AABbXy д) DdRrWw е) AABbXO
5. До гормонів належать:
а) глюкагон б) тестостерон в) тироксин
г) гуанін д) мелатонін е) ботулін
6. Власний геном мають структури:
а) ядро б) мітохондрії в) лізосоми
г) пластиди д) центріолі е) апарат Гольджі
7. До моносахаридів належать:
а) трегалоза б) фруктоза в) сахароза
г) галактоза д) рибоза е) мальтоза

2 завдання

(обов'язково наведіть перебіг розв'язання)

1. 2 бали

Фрагмент молекули ДНК містить 560 тимідилових нуклеотидів, що становить 28% загальної кількості. Визначте довжину вказаного фрагменту.

2. 2 бали

У складі молекули інформаційної РНК 25% аденілових нуклеотидів, 5% – гуанілових, 40% – уридиллових. Визначте нуклеотидний склад (у відсотках) відповідної ділянки ДНК.

3. 3 бали

У процесі катаболізму розщепилися 10 молів глюкози, з яких тільки 5 молів зазнали повного (кисневого) розщеплення. Визначте, скільки при цьому утворилося молів піровиноградної кислоти, вуглекислого газу, АТФ.

11 клас

I рівень

1 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Видозмінені пагони з пласким стеблом, які виконують функції листка:

- а) кладодії б) філоїди в) філопласти г) каулідії

2. Суцвіття зонтик у:

- а) цибулі б) моркви в) картоплі г) соняшника

3. Тип плоду в кукурудзи:

- а) качан б) зернівка в) сім'янка г) кукурудзина

4. «Жовта акація» належить до роду:

- а) карагана б) акація в) робінія г) мімоза

5. До лишайників не належить:

- а) ірландський мох б) оленячий мох
в) ксанторія г) сальвінія

6. Екзина та інтина є частинами:

- а) зародкового мішку б) пилкового зерна
в) насінини г) ендосперму

2 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Гризучо-лижучий ротовий апарат у:
а) таргана б) бджоли в) мухи г) сонечка
2. Об'єктом дослідження теріологів є:
а) рептилії б) амфібії в) ссавці г) динозаври
3. Структурна одиниця фасеткового ока комах:
а) осфрадій б) оматидій в) остія г) трабекула
4. Асцидії належать до підтипу:
а) Покривники б) Вториннороті
в) Білатеральні г) Безчерепні
5. Онкосфера – це стадія розвитку:
а) печінкового сисуна б) цип'яка бичачого
в) аскариди людської г) дощового черв'яка
6. Антикоагулянт, що виробляється у п'явок, називається:
а) гірудин б) кантаридин в) коліцин г) антиплазмін

3 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Гормон АКТГ синтезується в:
а) епіфізі б) гіпофізі
в) надниркових залозах г) гіпоталамусі
2. Здатність ока змінювати фокусну відстань:
а) адаптація б) інтерференція в) акомодация г) дифракція
3. Структурно-функціональна одиниця екзокринної частини підшлункової залози називається:
а) острівець б) ацинус в) часточка г) глобула
4. Дуга колінного рефлексу:
а) однеїронна б) двонеїронна
в) трьохнеїронна г) полінеїронна

5. Прямий поділ клітини – це:
 а) мітоз б) мейоз в) амітоз г) апоптоз
6. Центр терморегуляції розташований у:
 а) довгастому мозку б) задньому мозку
 в) середньому мозку г) проміжному мозку

II рівень

1 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) розробив першу вакцину (проти віспи);
- 2) запровадив термін «екологія»;
- 3) відкрив фермент пепсин;
- 4) запровадив термін «генотип»;
- 5) разом із І. І. Мечниковим отримав Нобелівську премію за теорію імунітету;
- 6) створив сорт пшениці Миронівська-808;
- 7) відкрив подвійне запліднення у Квіткових;
- 8) розробив вчення про стрес;
- 9) відкрив віруси;
- 10) відкрив цикл трикарбонових кислот.

2 завдання

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Наведіть відповідний термін:

- 1) обмін ділянками між гомологічними хромосомами;
- 2) інфекційні агенти суто білкової природи;
- 3) наукова назва гібриду редьки і капусти;
- 4) часткове порушення цілісності оболонки насіння з метою полегшення його проростання;
- 5) кисень-зв'язуючий білок м'язів;
- 6) процес, який каталізується ДНК-залежною РНК-полімеразою;

- 7) запилення рослин за допомогою вітру;
- 8) відокремлення протопласту від клітинної стінки в гіпертонічному розчині;
- 9) розділ екології, що вивчає взаємовідносини організму із довкіллям;
- 10) процес розщеплення глюкози на дві молекули пірвіноградної кислоти.

III рівень

1 завдання

*(декілька правильних відповідей)
(кожне питання – 1 бал, загалом – 7 балів)*

1. Залізовмістними пігментами є:
а) хлорокруорин б) гемоціанін в) гемоглобін
г) гемованадин д) каротин е) ксантофіл
2. До ферментів належать:
а) птіалін б) лізоцим в) атропін
г) глюкоза д) пепсин е) трипсин
3. До ліпідів належать:
а) інулін б) сфінгомієлін в) глікоген
г) віск д) амілаза е) тригліцерид
4. Вкажіть гетерогаметну стать:
а) AABbCC б) AADDXX в) AaBBcc
г) AABbXy д) DdRrWw е) AABbXO
5. До гормонів належать:
а) глюкагон б) тестостерон в) тироксин
г) гуанін д) мелатонін е) ботулін
6. Власний геном мають структури:
а) ядро б) мітохондрії в) лізосоми
г) пластиди д) центріолі е) апарат Гольджі

7. До моносахаридів належать:
- а) трегалоза б) фруктоза в) сахароза
 г) галактоза д) рибоза е) мальтоза

2 завдання

(обов'язково наведіть перебіг розв'язання)

1. 2 бали

Визначте, яка площа (в гектарах) біогеоценозу може прогодувати одну особину останньої ланки ланцюгу живлення: планктон – риба – тюлень. Маса тюленя – 300 кг, з них 40% становить вода. Суха маса планктону з 1 м² становить 600 г за рік.

2. 2 бали

У складі молекули інформаційної РНК 25% аденілових нуклеотидів, 5% – гуанілових, 40% – уридилових. Визначте нуклеотидний склад (у відсотках) відповідної ділянки ДНК.

3. 3 бали

Проведено схрещування двох пар дрозофіл. В обох парах самки були гетерозиготними за генами *A* і *B*, а самці – рецесивними. Перша пара мух дала розщеплення: 48% *ABab*: 2% *Abab*: 2% *aBab*: 48% *abab*. Друга – 2% *ABab*: 48% *Abab*: 48% *aBab*: 2% *abab*.

- Визначте: а) генотипи першої і другої самок;
 б) відстань між зазначеними генами.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ХІМІЇ**

10 клас

I рівень

1. Які з наведених тверджень щодо оксидів є правильними (позначте цифрою 1), які – частково правильні (позначте цифрою 2), а які – неправильні (позначте цифрою 3)? Відповіді аргументуйте.

- а) Оксид – сполука, утворена двома елементами, один з яких – Оксиген у ступені окиснення –2.
- б) Найпоширенішим оксидом в атмосфері та гідросфері є вода, а в літосфері – силіцій (II) оксид.
- в) Для кожного хімічного елемента існує лише один оксид.
- г) Оксид можна добути спалюванням простої речовини на повітрі чи в кисні.
- д) Кислотні оксиди реагують з водою, основними оксидами та основами.
- е) Амфотерні оксиди можна добути термічним розкладанням відповідних гідроксидів.

2. Розрахуйте ізотопний склад (у %) літію ($A_r = 6,9$), припускаючи, що елемент складається тільки з двох ізотопів, відносні атомні маси яких різняться на одиницю.

3. Дві сполуки мають одні й ті самі масові частки елементів: Na – 0,225; P – 0,304; O – 0,471. Знайдіть істинні формули сполук, якщо відносна молекулярна маса однієї сполуки – 408, а другої 612. Запропонуйте графічні формули аніонів двох солей.

II рівень

1. При електролізі 1490 г розчину KCl із масовою часткою соли 20% на аноді виділилося 26,9 л газу (н. у.). Цей газ був повністю по-

глинутий 171,4 мл гарячого розчину NaOH (масова частка лугу 40 %, $\rho = 1,4$ г/мл). Обчисліть склад розчину (у відсотках за масою), який утворився після поглинання газу розчином NaOH. Знайдіть масову частку KCl у розчині після електролізу.

2. Суміш алкану з киснем має густину за воднем 16,7. Після повного згоряння вуглеводню за рахунок кисню й охолодження продуктів реакції до кімнатної температури густина за воднем газової суміші становила 19. Визначте формулу вуглеводню.

III рівень

1. Під час нагрівання 10 г плюмбум (II) нітрату, який містив 4% хімічно інертних домішок за масою, утворилося 1,2 л газової суміші. Розрахуйте склад твердого залишку в масових частках.

2. Насичений нециклічний вуглеводень при згоранні утворює приблизно у 2,04 раза більше вуглекислого газу, ніж води (за масою). Хлорування цього вуглеводню двома еквівалентами хлору при освітленні приводить, переважно, до утворення моно-, ди- та трихлорозаміщених похідних. Детальний аналіз свідчить, що утворюється лише один монозаміщений хлоровуглеводень, два дизаміщені ізомери та три – тризаміщені. Якою є брутто-формула вуглеводню? Назвіть вуглеводень за номенклатурою IUPAC. Зобразіть всі можливі структурні формули моно-, ди- та тризаміщених хлоровуглеводнів, про які йдеться в задачі.

11 клас

I рівень

1. Встановіть відповідність між реагентами 1–6, сполукою Феру-му, що утворилася (I та/або II), і речовинами а або б, якщо вони утворюються. Відповіді аргументуйте.

Реагенти	Продукти	
1) $\text{Fe} + \text{HCl}$ ®	I) FeCl_2	а) ... + H_2
2) $\text{Fe} + \text{Cl}_2$ ®	II) FeCl_3	б) ... + H_2O
3) $\text{Fe}_3\text{O}_4 + \text{HCl}$ ®		
4) $\text{Fe}_3\text{O}_4 + \text{O}_2 + \text{HCl}$ ®		
5) $\text{Fe}(\text{OH})\text{Cl} + \text{HCl}$ ®		
6) $\text{Fe}_2(\text{OH})_2\text{Cl}_4 + \text{HCl}$ ®		

2. Чи залежить склад продуктів реакцій між розчинами сполук CrCl_3 і NaOH , а також сполук K_2ZnO_2 і HNO_3 від співвідношення кількостей реагентів? Якщо залежить, то як саме?

3. Напишіть три схеми реакцій, продуктом яких є триметилоцтова кислота. Вкажіть реагенти й умови реакцій. Яку з реакцій Ви вибрали б для препаративного отримання триметилоцтової кислоти в лабораторії? Чому?

II рівень

1. Під час Другої Світової війни, при окупації Данії, Джордж де Невеші (George de Hevesy) зберіг дві золоті медалі німецьких лауреатів Нобелівської премії Макса фон Лауе та Джеймса Франка шляхом розчинення їх у царській суміші. Утворені розчини зберігалися в Інституті Нільса Бора як звичайні реактиви. Після війни золото було відновлено і повернуто до Шведської королівської академії наук та Нобелівського фонду, які переплавили медалі і знову вручили їх власникам. Складіть рівняння реакції розчинення золота в царській суміші і поясніть, чому саме суміш кислот розчиняє благородний метал. Запропонуйте до чотирьох рівнянь реакції відновлення золота з таких розчинів.

2. а) дайте визначення поняттям «хіральна сполука», «атом вуглецю – стереоцентр», «стереоізомери», «стереоформула»;

б) якщо сполука має n стереоцентрів у молекулі, яку максимальну кількість стереоізомерів вона може мати?

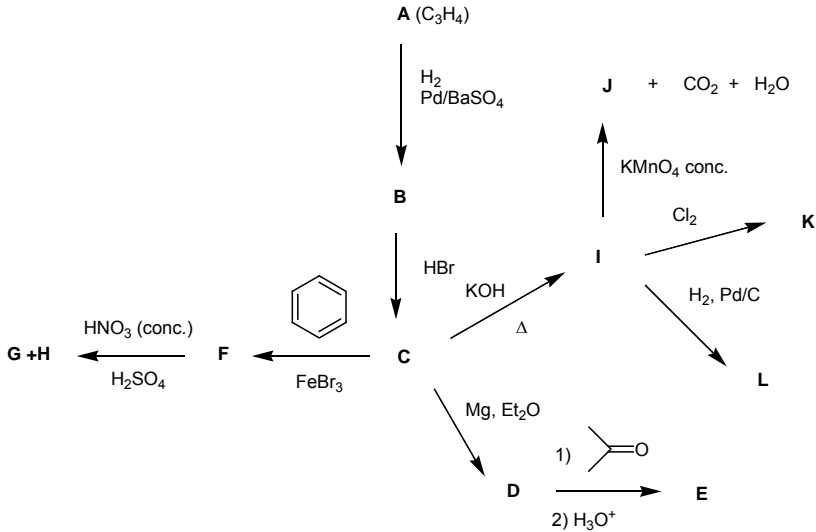
в) нижче зображена стереоформула одного зі стереоізомерів камфори. Скільки в молекулі камфори є атомів вуглецю, що є стереоцентрами? Скільки всього стереоізомерів може мати камфора?

III рівень

1. Масові частки елементів у сполуці X становлять: w (H) – 2,74%, w (O) – 51,24%, w (S) – 14,67%, решта – невідомий металічний елемент з валентністю II і Калій у мольному відношенні 1:2 відповідно. Визначте формулу сполуки X, якщо відомо, що при нагріванні 8,74 г блакитних кристалів сполуки X до 300 оС залишається жовтий порошок сполуки Y масою 6,58 г. Сполука Y повністю розчинна у хлоридній кислоті з утворенням зеленого розчину, а луг осаджує з цього розчину світлий осад, що перетворюється на чорний при пропусканні до осаду у водному розчині хлору. Визначте формулу сполуки X і напишіть рівняння хімічних реакцій, що мали місце.

2. Перепишіть зображену нижче схему, підставивши замість латинських літер, виділених жирним шрифтом, відповідні формули органічних сполук.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ**

9 клас

І рівень

(3 завдання по 3 бали – 9 балів)

1. Поясніть значення слів. Побудуйте речення з парою слів. Дайте визначення, як називаються такі слова

*Ефектний – Адрес –
Ефективний – Адреса –*

2. Поширеним є речення

*А Дівчина була висока. Г Він наживав п'ятами.
Б Двоє хлопців пішло. Д Починало морозити.
В У двері стукають.*

Яке речення називають поширеним? Дайте визначення. Наведіть приклад.

3. Установіть відповідність між значенням слова та сполучуваним з ним словом.

*А відношення 1 дружні
Б відносини 2 зневажливе
В стосунки 3 арифметичні
Г взаємини 4 особисті
Д ставлення 5 ринкові*

II рівень

(2 завдання по 5 балів)

1. Утворіть прикметники від географічних назв.

*Кам'яногірка – Запоріжжя –
П'ятихатка – Сиваш –
Димерка – Париж –
Кривий Ріг – Кременчук –*

Поясніть правила про зміни приголосних при творенні прикметників за допомогою суфікса **-ськ-** відповідно до утворених і записаних слів.

2. Неузгоджене означення, виражене інфінітивом, є в реченні:

А *Чи доводилося вам бути на морі?*

Б *Черниш наказав розвантажити коней.*

В *Порива мене палке бажання послухати гірської гущі гомін.*

Г *Він співак і не хотів жертувати своїм голосом.*

Д *Далеко-далеко від скелі почали пінитися хвилі.*

Розкажіть, що таке неузгоджене означення, як воно утворюється. Наведіть приклади.

III рівень

(2 завдання по 7 балів)

1. Хто з українських митців написав перший історичний роман у літературі? Поясніть назву. Дайте визначення жанру. Твори яких письменників належать до цього жанру? Визначте відповідно до твору сюжетні елементи.

2. Напишіть відомі Вам прислів'я, приказки, основою яких є антоніми. Побудуйте твір-мініатюру на основі одного прислів'я чи приказки.

10 клас

I рівень

(2 завдання по 3 бали – 9 балів)

1. Від поданих прикметників за допомогою суфікса **-ин(а)** утворіть іменники. Поясніть зміни приголосних.

Гайдамацький –

Солдатський –

Німецький –

Одеський –

Галицький –

2. Запишіть словами всі можливі форми порядкових числівників:
10:00; 12:30; 11:15; 14:45

3. Установіть відповідність між словом і правилом:

1 С...ніти	А групи приголосних <i>-скн-</i> , <i>-зкн-</i> спрощують-ся на <i>-сн-</i> , <i>-зн-</i>
2 Хряс...нути	Б спрощення відбувається лише у вимові
3 Наїз...ник	В спрощення відбувається у групі приголосних <i>-стн-</i>
4 Невіс...чин	Г спрощення не відбувається у словах-винятках
Д спрощення відбувається у групі приголосних <i>-здн-</i>

Утворіть прикметник від іменника лестоці, запишіть, чи відбувається спрощення.

II рівень

(2 завдання по 5 балів)

1. «Одним словом». Замініть визначення словами з подвоєними літерами, вкажіть, на межі яких морфем відбувається подвоєння.

1. Прилад для вимірювання часу впродовж доби.
2. Не святковий, робочий, повсякденний, звичайний.
3. Відірвався від землі, злетів у повітря.
4. Виднітися, показуватися здаля.
5. Із зовнішнього боку.

2. Розкажіть про імпресіонізм як стильову течію модернізму. Які ознаки для нього характерні? Поясніть назву твору «Intermezzo». Кому присвячує М. Коцюбинський твір? Визначте ідею твору.

III рівень

(2 завдання по 7 балів)

1. Запишіть текст, розставляючи розділові знаки і правильно утворюючи слова, що в дужках.

1. В обителі науки та мисте(тс, ц)тва стою на (К, к)іівс... ких св...яще (н, нн)их горах пр(е, и) буле... з понизов...я тихого.
 2. Удадо оз(е, и)рав простори дал(е, и)чини часу. 3. (З, С)телила-ся навколо сивизна столі(т, тт)... опов(е, и)ваючи древні споруди багаті моза(і, і)кою та фресками. 4. Стояв колис... на цих висо-тах мудрий княз... виміряючи зором пр(е, и)ві(л, лл)я (К, к)іівс...кої (Р, р)усі та сягаючи мислями в майбу(т, тт)я.

Поясніть розділові знаки у третьому реченні і правопис слова св... яще(н, нн)их. Зробіть звуковий запис слова приві(л, лл)я.

2. Запишіть 5 фразеологізмів зі словом «голова», які б характери-зували поведінку і діяльність людини. Складіть 2 речення.

11 клас

I рівень

(3 завдання по 3 бали – 9 балів)

1. Складіть речення за схемами:

Пояснення []: [], [].

Наслідок [] – [].

Одночасність [], [], [].

2. Виправте помилки, допущені у реченнях.

А Проголосувало близько восьмисот п'ятидесяти виборців.

Б Зустрітися з двостамимшестидесятьма вісьма журналістами.

В Глядачі сиділи на сімсот дев'яносто трьох стільцях.

3. «Одним словом». До кожного з наведених фразеологізмів до-беріть слово-синонім.

1. Діймати до печінок.

2. Хоч з лиця воду пий.

3. Передати куті меду.

4. Підносити до небес.

5. Аж мороз іде поза спиною.

6. Де Макар телят не пасе.

II рівень
(2 завдання по 5 балів)

1. Вправа з ключем. Запишіть подані слова у 3 стовпчики: 1 – частка; 2 – сполучник; 3 – сполучні слова з прийменником:

якраз, якби, у всіх, ані, коли, через вас, лиш, неначе, із-за Іри, еге ж, або, задля тих, саме, десь біля, авжеж, з-поміж жаб, ач, посеред жита, лише, наприкінці відпусток, атож, надто близько, сь.

Підкресліть у першому стовпчику другу літеру від початку; у другому – першу; у третьому – третю літеру від кінця і прочитаєте прислів'я, якщо правильно розставите слова по колонках. Запишіть це прислів'я.

2. Установіть відповідність між художніми засобами і прикладами:

А *Хай славиться незрадливий стиск долонь,
Хай здійснюються неосяжні мрії,
Хай вічний прометеївський вогонь
Усі серця окрилює і гріє!*

Б *Поет став морем. Далеч степова,
І хмарочоси, й гори – ким залиті.*

В *В мужика землянка вогка,
В пана хата на помості.*

Г *Стомився день,
Облишив косовицю.
Дмухнув на сонце,
Заморочив ліс.*

1 метонімія

2 персоніфікація

3 антитеза

4 анафора

5 евфемізм

Дайте визначення поняття «евфемізм». Наведіть приклади.

III рівень
(2 завдання по 7 балів)

1. Прочитайте поезію (цифри в дужках позначають наступне слово).

Я хочу быть (1) *не/самовитим*,
Я хочу в полум'ї згоріть,
Щоб (2) *не/жаліти* за прожитим,
Димком на світі (3) *не/чадіть*.

Щоб (4) *не/пекли* дрібні образи
Дрібненьку душу день при дні,
Я згоден вибухнуть відразу,
(5) *Не/наче* бомба на війні.

І диву дивному даюся,
Що з того користі катма:
Чомусь (6) *не/лопаюсь*, (7) *не/рвуся* –
Напевне, капсуля (8) *не/ма*.

Усі цифри на позначення написання не разом з наступним словом правильно наведено в рядку:

- А 1, 3, 5
- Б 2, 5, 8
- В 3, 4, 8
- Г 1, 5, 8
- Д 5, 6, 7

Розкажіть про правопис не з різними частинами мови. Написання деяких дієслів з не залежить від лексичного значення. Запишіть ці слова і поясніть їх значення. Побудуйте з парою слів речення.

2. Напишіть твір на тему: «І лиш народи, явлені у слові, достойно жити можуть на землі».

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****10 клас****10-1. (3 бали)**

Обчисліть $\frac{1}{\sqrt{11}-\sqrt{10}} - \frac{1}{\sqrt{10}-3} - \sqrt{11}$.

10-2. (3 бали)

Знайдіть різницю між сумою всіх парних чисел від 2 до 100 і сумою всіх непарних чисел від 1 до 99.

10-3. (3 бали)

Знайдіть двозначне число, яке менше від суми квадратів його цифр на 11 і більше за їх подвоєний добуток на 5.

10-4. (5 балів)

Розв'яжіть рівняння: $(\sqrt{x^2 + 3x} - 2)(\sqrt{x^2 + 3x} + 3) = -6$.

10-5. (5 балів)

Автомобіль проїхав першу половину шляху зі швидкістю 60 км/год. Шлях, що залишився, половину часу він долав зі швидкістю 80 км/год, а другу половину – зі швидкістю 100 км/год. Знайдіть середню швидкість руху авто (в км/год).

10-6. (7 балів)

Побудуйте графік функції: $y = \frac{x}{|x|} + \frac{|x+2|}{x+2} + |x-2|$.

10-7. (7 балів)

У трапецію з основами 3 см і 5 см можна вписати коло і навколо неї можна описати коло. Обчисліть площу п'ятикутника, утвореного радіусами вписаного у трапецію кола, перпендикулярними до бічних сторін, відповідними відрізками цих сторін і меншою основою.

**ВІДДІЛЕННЯ
МАТЕМАТИКИ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Знайти множину значень функції $f(x) = \frac{x^2 - x - 2}{x^2 - 2x + 2}$.
2. У гострокутному трикутнику ABC проведено висоту BH і медіану CM . Відомо, що площа трикутника HMA – четверта частина площі трикутника ABC . Довести, що трикутник ABC – рівнобедрений.
3. Довести, що для довільного натурального числа n і довільного дійсного числа x справджується нерівність $(x^n - 1)(x^{n+2} - 1) \geq 0$.

II рівень

1. Знайти усі такі цілі додатні числа n , щоб число $16n^2 - 47n + 27$ було квадратом цілого числа.
2. Кут між двома бісектрисами внутрішніх кутів гострокутного трикутника дорівнює 50° , а кут між двома його висотами дорівнює 5° . Знайти всі внутрішні кути трикутника.

III рівень

1. З висот деякого трикутника і з його медіан утворили два трикутники. Виявилось, що так утворені трикутники – подібні. Довести, що початковий трикутник є правильним.
2. На координатній площині Oxy задано кола одиничного радіуса. Для кожного із них можна знайти число n – кількість точок цієї площини з цілими координатами $(x; y)$, що знаходяться всередині даного кола (не на колі і не за межами кола). Знайти усі значення, яких може набувати число n .

10 клас

І рівень

1. Побудувати графік $y = |\sqrt{4-x^2} - 1|$. Скільки коренів має рівняння $|\sqrt{4-x^2} - 1| = \frac{1}{4}x + \frac{1}{2}$?

2. Нехай S – вершина правильної чотирикутної піраміди $ABCD S$, $AB : AS = 2 : 3$. Знайти синус кута між площинами SBC та SAD .

3. Нехай $ABCD$ – такий опуклий чотирикутник, що $\angle BAC = \angle BDC = 73^\circ$, $\angle ABC = 48^\circ$. Знайти величину $\angle BDA$.

II рівень

1. Знайти усі пари цілих чисел $(x; y)$, для кожної із яких справджується кожна з нерівностей $2x + 3y - 13 \leq 0$, $3x - 2y + 7 \geq 0$, $x - 3y + 5 \leq 0$.

2. На координатній площині Oxy задано кола одиничного радіуса. Для кожного із них можна знайти число n – кількість точок цієї площини з цілими координатами $(x; y)$, що знаходяться всередині даного кола (не на колі і не за межами кола). Знайти усі значення, яких може набувати число n .

III рівень

1. Довести, що $\sin 21^\circ \sin 97^\circ \sin 157^\circ = \sin 14^\circ \sin 134^\circ \sin 127^\circ$, не використовуючи таблиці чи калькулятор.

2. Довести, що для довільних дійсних чисел a, b, c існує єдина трійка дійсних чисел $(x; y; z)$, для яких
$$\begin{cases} x^2 + y^2 + z^2 = a^2 + b^2 + c^2 \\ ax + by + cz + a^2 + b^2 + c^2 = 0 \end{cases}$$
 і знайти цю трійку.

11 клас**I рівень**

1. Зобразити схематично графік функції $y = \log_2 |x - 1|$.
2. Нехай S – вершина правильної чотирикутної піраміди $ABCD S$, $AB : AS = 2 : 3$. Знайти синус кута між площинами SBC та SAD .
3. Нехай $ABCD$ – такий опуклий чотирикутник, що $\angle CBD = \angle CAD = 69^\circ$, $\angle BCD = 52^\circ$. Знайти величину $\angle BAC$.

II рівень

1. Нехай a, b, c – такі цілі числа, що $5a + 4b + 11c = 0$ і число $3b + 2c$ без остачі ділиться на 5. Довести: число $10a + 3b + 2c$ без остачі ділиться на 25.
2. На координатній площині Oxy задано кола одиничного радіуса. Для кожного із них можна знайти число n – кількість точок цієї площини з цілими координатами (x, y) , що знаходяться всередині даного кола (не на колі і не за межами кола). Знайти усі значення, яких може набувати число n .

III рівень

1. Встановити, скільки розв'язків має рівняння

$$x - \sqrt{x^2 - 15} - \frac{3}{\sqrt[5]{x^2 - 15}} = 0?$$

Знайти принаймні один із них.

2. Нехай для внутрішніх кутів α, β, γ трикутника справджується рівність $\sin 2\alpha + \sin 2\beta - \sin 2\gamma - \cos 2\alpha - \cos 2\beta - \cos 2\gamma = 1$. Довести, що один з кутів трикутника дорівнює 90° або 135° .

**ВІДДІЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****10 клас****I рівень**

1. Скільки точок з цілими координатами $(x; y)$ є всередині кола, заданого рівнянням $(x - \frac{1}{2})^2 + (y - \frac{1}{4})^2 = 2$?
2. Схематично зобразити графік $y = \sin |\pi x|$, якщо $-\frac{1}{2} \leq x \leq \frac{3}{2}$.
3. При якому значенні параметра a усі розв'язки квадратної нерівності $x^2 - (2a + 1)x + (3a - 5) \leq 0$ утворюють проміжок найменшої довжини? Знайти цю найменшу довжину.

II рівень

1. Знайти усі пари цілих чисел $(x; y)$, для кожної із яких справджуються усі три нерівності $2x + 2y - 12 \leq 0, 3x - 2y + 5 \geq 0, x - 3y + 6 \leq 0$.
2. Нехай S – вершина правильної чотирикутної піраміди $ABCD S$, $AB : AS = 2 : 3$. Знайти синус кута між площинами SBC та SAD .

III рівень

1. В основі піраміди $ABCD S$ лежить ромб $ABCD$ з центром O , стороною 12 см і внутрішнім кутом 30° ; OS – висота піраміди. Знайти площу бічної поверхні піраміди, якщо висота піраміди дорівнює 4см.
2. Нехай a, b – довільні дійсні числа. Довести, що існує єдина пара дійсних чисел (x, y) для яких
$$\begin{cases} ax + by + a^2 + b^2 = 0 \\ x^2 + y^2 = a^2 + b^2 \end{cases}$$

11 клас

I рівень

1. Скільки точок з цілими координатами $(x; y)$ знаходиться всередині кола, заданого рівнянням $(x - \frac{1}{2})^2 + (y - \frac{1}{4})^2 = 3$?

2. Побудувати графік $y = |\sqrt{4 - x^2} - 1|$. Скільки коренів має рівняння $|\sqrt{4 - x^2} - 1| = \frac{1}{2}$?

3. При якому значенні параметра a усі розв'язки квадратної нерівності $x^2 - (2a + 1)x + (3a^2 - 5) \leq 0$ утворюють проміжок найбільшої довжини? Знайти цю найбільшу довжину.

II рівень

1. Знайти усі пари цілих чисел $(x; y)$, для кожної із яких справджується кожна з нерівностей $2x + 3y - 13 \leq 0, 3x - 2y + 7 \geq 0, x - 3y + 5 \leq 0$.

2. Нехай S – вершина правильної чотирикутної піраміди $ABCD S$, $AB : AS = 2 : 3$. Знайти синус кута між площинами SBC та SDC .

III рівень

1. В основі піраміди $ABCD S$ лежить ромб $ABCD$ з центром O , стороною 12 см і внутрішнім кутом 30° ; OS – висота піраміди. Знайти площу бічної поверхні піраміди, якщо висота піраміди дорівнює 4 см.

2. Довести, що існує єдина трійка дійсних чисел (x, y, z) , для яких
$$\begin{cases} x - 2y + z + 6 = 0 \\ x^2 + y^2 + z^2 = 6 \end{cases}$$
 і знайти цю трійку.

**ВІДДІЛЕННЯ
ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ХІМІЇ****9 клас****I рівень**

1. Дано речовини: соляна кислота, кальцій гідроксид, вода, фосфор(V) оксид, мідь. З якими з перелічених речовин може взаємодіяти: а) натрій гідроксид; б) ферум(III) гідроксид? Напишіть рівняння відповідних реакцій та умови їх проведення. Вкажіть тип кожної реакції.

2. Як приготувати такі водні розчини:

- 1 л 1,0М розчину плюмбум(II) нітрату ($\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$);
- 2 л 0,5М розчину амоній хлориду (NH_4Cl);
- 0,5 л 2,0М розчину калій хромату (K_2CrO_4).

Наведіть послідовність дій і розрахунки.

3. Скільки різних органічних сполук можуть мати брутто-формулу C_4H_8 ? Зобразіть відповідні структурні формули.

II рівень

1. Складіть рівняння напівреакцій окиснення і відновлення для реакцій за поданими схемами і визначте, в яких випадках Гідроген є окисником і в яких — відновником. Доберіть коефіцієнти:

- $\text{Al} + \text{HCl} = \text{AlCl}_3 + \text{H}_2$;
- $\text{H}_2 + \text{O}_2 = \text{H}_2\text{O}$;
- $\text{Na} + \text{H}_2\text{O} = \text{NaOH} + \text{H}_2$;
- $\text{BaH}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{Ba}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$.

2. У розчині міститься 40% солі. Якщо додати 120 г солі, то процентний вміст солі стане рівним 70%. Скільки грам солі було спочатку в розчині?

III рівень

1. Речовина А добре розчиняється у воді з виділенням газу Б, при цьому розчин має лужну реакцію. Газ Б легко горить і здатний взаємодіяти з оранжево-червоною речовиною В, утворюючи при цьому срібно-білу важку рідину Г, яку також можна отримати при нагріванні речовини В. Про які речовини йдеться? Напишіть рівняння згаданих реакцій.

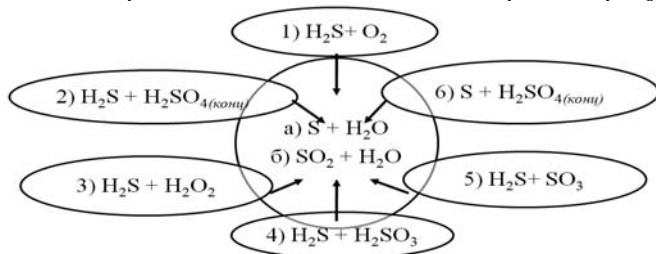
2. На нейтралізацію насиченої одноосновної кислоти масою 3,7 г витратили розчин лугу об'ємом 5 мл. Концентрація розчину лугу (KOH) 40%, густина розчину лугу — 1,4 г/мл.

Визначте формулу кислоти, наведіть її назву.

10 клас

I рівень

1. Установіть відповідність між реагентами 1–6 та продуктами а) або б). Для яких хімічних реакцій можливими є обидва варіанти продуктів?

2. Вміст ізотопу ^{28}Si у природному Силіції становить 92,2%. Визначте вміст (у %) ще двох ізотопів ^{29}Si та ^{30}Si у природному Силіції, якщо його відносна атомна маса становить 28,086. 3. Зобразіть по дві різні структурні формули насичених вуглеводнів: а) які не мають вторинних атомів вуглецю; б) які не мають вторинних і третинних атомів вуглецю; в) мають тільки вторинні атоми вуглецю. Назвіть зображені вами вуглеводні за номенклатурою IUPAC.

3. Зобразіть по дві різні структурні формули насичених вуглеводнів: а) які не мають вторинних атомів вуглецю; б) які не мають вторинних і третинних атомів вуглецю; в) мають тільки вторинні атоми вуглецю. Назвіть зображені вами вуглеводні за номенклатурою IUPAC.

II рівень

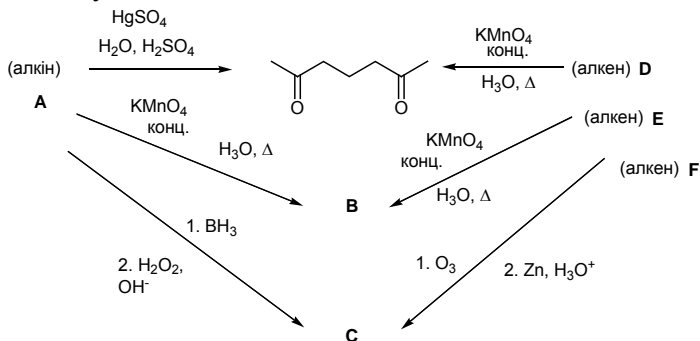
1. Заповніть наведену нижче таблицю. Вкажіть кількість структурних ізомерів, а в дужках – відповідну кількість усіх ізомерів, у т. ч. стереоізомерів. Зобразіть стереоформули всіх ізомерів (у т. ч. стереоізомерів) бромохлоропохідних циклобутану.

Вуглеводень	пропан	ізобутан	циклобутан
Кількість моноклоропохідних			
Кількість дихлоропохідних			
Кількість бромохлоропохідних			

2. Суміш, що складається із 16 мл CH_4 , 8 мл H_2 , 44 мл O_2 та 32 мл N_2 , була підірвана. Визначте загальний об'єм газової суміші та об'ємні частки газоподібних компонентів після вибуху, якщо реакційна суміш охолоджена до початкової температури, а вода – повністю конденсована.

III рівень

1. Перепишіть зображену нижче схему, підставивши замість латинських літер, виділених жирним шрифтом, відповідні формули органічних сполук.

2. Уявіть, що ви опинилися замкнені в космічній лабораторії, яка повністю ізольована від навколишнього середовища, без водопостачання і доступу до електромережі. Запропонуйте якомога простіші хімічні реакції, що вимагають використання мінімуму технічних засобів (без обмежень у реактивах) для виживання, за допомогою яких ви отримаєте кисень для дихання і воду для втамування спраги.

11 клас**I рівень**

1. Які сполуки і в якій послідовності утворюються при повільному добавлянні:

- розчину цинк сульфату до розчину натрій гідроксиду;
- розчину натрій гідроксиду до розчину цинк сульфату?

2. Обчисліть об'єм розчину амоніаку з масовою часткою 10% і густиною $0,96 \text{ г/см}^3$, потрібний для осадження 26 г алюміній гідроксиду з розчину солі Алюмінію.

3. Напишіть три схеми реакцій, продуктом яких є триметилоцтовий альдегід. Вкажіть реагенти і умови реакцій. Яку з реакцій ви вибрали б для препаративного отримання триметилоцтового альдегіду в лабораторії? Чому?

II рівень

1. Три хімічні елементи позначені літерами А, Б і В. Доберіть такий ряд хімічних реакцій, який можна було б зашифрувати так:

$A + B = AB$	$2 ABB_4 = A_2V_3 + BB_3 + BB_2$
$AB + B = AB_2$	$4 A + 3 V_2 = 2 A_2V_3$
$4 AB_2 + 11 V_2 = 2 A_2V_3 + 8 BB_2$	$A_3V_4 + 4 BB_3 = ABB_4 + A_2(BB_4)_3$

2. а) Дайте визначення поняттям «енантіомери», «діастереомери», «мезо-форма», «стереоізомери», «рацемічна суміш»;

б) скільки стереоізомерів існує для винної (2,3-дигідроксисукцинової або 2,3-дигідроксибутандикарбонової) кислоти? Зобразіть відповідні формули. Зазначте, які з цих стереоізомерів є діастереомерами, Енантіомерами, Мезо-формою.

в) Скільки існує різних рацемічних сумішей винної кислоти?

III рівень

1. У давні часи для лікування хворих копит арабських скакунів використовували цілющі ванночки на основі мідного купоросу із залученням «магії щасливої підкови». Для приготування лікувального розчину спочатку розчиняли 2,1 кг мідного купоросу в 7,5 л води, а потім занурювали у нього «щасливу» залізну підкову масою 300 г. Як тільки її маса збільшувалася до 342 г, отриманий розчин використовували для омивання хворих копит.

Визначте масові частки розчинених речовин у цьому розчині.

2. Дуже важливу роль у природі відіграють пептиди і білки, сполуки, молекули яких складаються із залишків амінокислот:

- зобразить структурну формулу пептиду, що містить залишки будь-яких двох природних амінокислот;
- група пептидів, що беруть участь у передачі сигналів у центральній нервовій системі, була виділена із тканин головного мозку.

Ці пептиди відомі як опіїодні пептиди, оскільки вони впливають на специфічні рецептори клітин головного мозку, що також піддаються впливу опіїодних наркотичних препаратів, наприклад морфіну. Один з таких пептидів, лей-енкефалін, було проаналізовано і отримано такі результати:

1) Повний гідроліз енкефаліну 6 М водним розчином HCl з подальшим аналізом вказав на присутність у молекулі пептиду залишків амінокислот гліцину, лейцину, фенілаланіну і тирозину, в мольному співвідношенні 2:1:1:1.

2) Обробка пептиду 1-фтор-2,4-динітробенzenом з наступним повним гідролізом і хроматографією привела до виділення 2,4-динітрофенільної похідної тирозину. Вільного тирозину в цьому експерименті виявлено не було.

3) Повний гідроліз пептиду в присутності хімотрипсину, що каталізує гідроліз амідних зв'язків, утворених карбоксильними групами фенілаланіну та тирозину, привів до утворення амінокислот тирозину та лейцину, а також трипептиду, що містив фенілаланін та гліцин у співвідношенні 1:2.

Зобразить структуру енкефаліну. Відповідь пояснить.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З БІОЛОГІЇ**

9 клас

I рівень

1 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Бульбоцибулину має:
а) батат б) топінамбур в) гладіолус г) жоржина
2. Суцвіття волоть є ознакою:
а) жита б) подорожника в) бузку г) черемхи
3. Тип плоду в кавуна:
а) ягода б) гарбузина в) кістянка г) яблуко
4. Фізалис належить родини:
а) Хрестоцвіті б) Пасльонові в) Розові г) Бобові
5. Формула квітки $\text{♀} \uparrow C a_5 C o_{1+2+(2)} A_{(9)+1} G_{\underline{1}}$ притаманна:
а) Хрестоцвітим б) Пасльоновим в) Гарбузовим г) Бобовим
6. Яка кількість клітин бере участь у формуванні пилкової трубки в Покритонасінних:
а) одна б) дві в) чотири г) багато

2 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Верхні щелепи комах називаються:
а) мандибули б) максили в) педипальпи г) хеліцери
2. Розділ ентомології, що вивчає твердокрилих:
а) акарологія б) колеоптерологія
в) диптерологія г) ортоптерологія

3. Амбулакральну систему мають:
 - а) Павукоподібні б) Голкошкірі в) Губки д) Покривники
4. Дифузну нервову систему мають:
 - а) Кишковопорожнинні б) Плоскі черви
 - в) Молюски г) Безчерепні
5. Остаточним хазяїном ехінококу є:
 - а) людина б) собака в) велика рогата худоба
 - г) ставковик великий
6. Збудником губчастої енцефалопатії великої рогатої худоби є:
 - а) пріони б) трипаносома в) іксодовий кліщ г) хламідія

3 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Антидіуретичний гормон синтезується в:
 - а) епіфізі б) гіпофізі
 - в) щитоподібній залозі г) гіпоталамусі
2. Наукова назва захворювання «куряча сліпота»:
 - а) міопія б) гетерометропія в) нікталопія г) гетерохромія
3. Структурно-функціональна одиниця легені:
 - а) альвеола б) ацинус в) бронхіола г) частка
4. До гальмівних нейронів належать:
 - а) клітини Пуркінє б) клітини Реншоу
 - в) клітини Беца г) клітини Гука;
5. Чотиригорбкове тіло є частиною мозку:
 - а) довгастого б) проміжного в) середнього г) заднього
6. Центр регуляції водного балансу розташований у:
 - а) довгастому мозку б) таламусі
 - в) середньому мозку г) гіпоталамусі

II рівень

1 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) є лауреатом Нобелівської премії 1904 р. «За роботу з фізіології травлення»;
- 2) відкрив трубчасті каналці, які в комах виконують видільну функцію;
- 3) відкрив групи крові системи АВ0;
- 4) є автором книги «Рефлекси головного мозку»;
- 5) запровадив біноміальну номенклатуру живих істот;
- 6) відкрив клітини, які утворюють оболонку навколо аксонів;
- 7) довів біологічну природу явища бродіння;
- 8) відкрив ендокринні клітини підшлункової залози;
- 9) вперше описав еритроцити;
- 10) відкрив явище фагоцитозу.

2 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Наведіть відповідний термін:

- 1) хвороба, спричинена гіперфункцією щитоподібної залози;
- 2) наукова назва слані водоростей;
- 3) наукова назва жалких клітин у кишковопорожнинних;
- 4) розповсюдження плодів та насіння за допомогою птахів;
- 5) назва жіночого гаметофіту Покритонасінних;
- 6) збудник малярії;
- 7) рецепторна частина слухового аналізатора (частина внутрішнього вуха);
- 8) наукова назва сукупності плодолистків квітки;
- 9) спрямовані ростові рухи рослин;
- 10) речовина, за допомогою якої відбувається передавання нервового імпульсу в синапсі.

III рівень

I завдання

(декілька правильних відповідей)

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 7 балів)

1. До родини Бобові належать:
 - а) арахіс б) робінія в) баклажан
 - г) карагана д) спаржа е) грицики
2. До жиророзчинних вітамінів належать:
 - а) вітамін Е б) вітамін РР в) вітамін А
 - г) вітамін D д) вітамін С е) вітамін К
3. До ряду Безхвості належать:
 - а) черв'яга б) жаба в) ропуха
 - г) протей д) амбістома е) аксолотль
4. До ендокринних хвороб належать:
 - а) мікседема б) дальтонізм в) цукровий діабет
 - г) аддісонова хвороба д) герпес е) дифтерія
5. Плід ягода характерний для:
 - а) агрусу б) картоплі в) вишні
 - г) винограду д) кавуну е) лимону
6. До класу Павукоподібні належать:
 - а) скорпіон б) клоп в) іксодовий кліщ
 - г) блоха д) воша е) каракурт
7. Нервові центри довгастого мозку:
 - а) спраги б) блювання в) мигання
 - г) терморегуляції д) дихальний е) чхання
8. До вірусних хвороб належать:
 - а) грип б) сказ в) чума
 - г) СНІД д) правець е) куру
9. До цвілевих грибів належать:
 - а) мукор б) печериця в) аспергіл
 - г) дріжджі д) пеніцил е) глива

10. До механорецепторів належать:
а) колби Краузе б) тільця Пачіні в) тільця Бара
г) мальпігієві тільця д) тільця Руфіні е) диски Брайтнера
11. До гліальних клітин належать:
а) дендрити б) астроцити в) адіпоцити
г) аксони д) шваннівські клітини е) олігодендроцити
12. До класу Дводольні належать:
а) часник б) подорожник в) вороняче око
г) аспарагус д) магнолія е) топінамбур
13. Хвороби, причиною яких є авітаміноз:
а) цинга б) гемофілія в) рахіт
г) бері-бері д) дальтонізм е) аутизм
14. До черепно-мозкових нервів належать:
а) потиличний б) діафрагмальний в) під'язиковий
г) нюховий д) блукаючий е) трійчастий

2 завдання

1. 2 бали

Ознаки класу Дводольні.

2. 2 бали

Пристосування Рептилій до життя на суходолі.

3. 3 бали

Типи формених елементів крові та їхні функції.

10 клас

I рівень

1 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Бульбоцибулину має:
 - а) багат б) топінамбур в) глідіолус г) жоржина
2. Суцвіття волоть є ознакою:
 - а) жита б) подорожника в) бузку г) черемхи
3. Тип плоду в кавуна:
 - а) ягода б) гарбузина в) кістянка г) яблуко
4. Фізалис належить родини:
 - а) Хрестоцвіті б) Пасльонові в) Розові г) Бобові
5. Формула квітки $\varphi \uparrow C a_5 C o_{1+2+(2)} A_{(9)+1} G_{\underline{1}}$ притаманна:
 - а) Хрестоцвітим б) Пасльоновим в) Гарбузовим г) Бобовим
6. Яка кількість клітин бере участь у формуванні пилкової трубки в Покритонасінних:
 - а) одна б) дві в) чотири г) багато

2 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Верхні щелепи комах називаються:
 - а) мандибули б) максилы в) педипальпи г) хеліцери
2. Розділ ентомології, що вивчає твердокрилих:
 - а) акарологія б) колеоптерологія
 - в) диптерологія г) ортоптерологія
3. Амбулакральну систему мають:
 - а) Павукоподібні б) Голкошкірі в) Губки д) Покривники

4. Дифузну нервову систему мають:
а) Кишковопорожнинні б) Плоскі черви
в) Молюски г) Безчерепні
5. Остаточним хазяїном ехінококу є:
а) людина б) собака
в) велика рогата худоба г) ставковик великий
6. Збудником губчастоподібної енцефалопатії великої рогатої худоби є:
а) пріони б) трипаносома в) іксодовий кліщ г) хламідія

3 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Антидіуретичний гормон синтезується в:
а) епіфізі б) гіпофізі в) щитоподібній залозі г) гіпоталамусі
2. Наукова назва захворювання «куряча сліпота»:
а) міопія б) гетерометропія в) нікталопія г) гетерохромія
3. Структурно-функціональна одиниця легені:
а) альвеола б) ацинус в) бронхіола г) частка
4. До гальмівних нейронів належать:
а) клітини Пуркінє б) клітини Реншоу
в) клітини Беца г) клітини Гука
5. Чотиригорбикове тіло є частиною мозку:
а) довгастого б) проміжного в) середнього г) заднього
6. Центр регуляції водного балансу розташований у:
а) довгастому мозку б) таламусі
в) середньому мозку г) гіпоталамусі

II рівень

1 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) уперше запровадив термін «біосфера»;
- 2) визначив кількісне співвідношення азотистих основ у складі ДНК;
- 3) з'ясував первинну структуру інсуліну;
- 4) став засновником етології;
- 5) сформулював закон зародкової подібності;
- 6) створив гібрид редьки і капусти;
- 7) відкрив пріони;
- 8) відкрив ендокринні клітини підшлункової залози;
- 9) вперше описав еритроцити;
- 10) є автором теорії ендосимбіозу.

2 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Наведіть відповідний термін:

- 1) обмін ділянками між негомологічними хромосомами;
- 2) білки, які допомагають згортанню (фолдингу) інших білків;
- 3) тип успадкування, за якого ознаки передаються винятково від батька до сина;
- 4) синонім терміна «шлях Ембдена-Меєргофа-Парнаса»;
- 5) організми, які виділяють як кінцевий продукт азотистого обміну сечовину;
- 6) процес переносу бактеріальної ДНК з однієї клітини до іншої за допомогою бактеріофагів;
- 7) розділ загальної екології, що вивчає динаміку чисельності популяцій та внутрішньопопуляційні угруповання;
- 8) процес перетравлення клітиною власних органел за допомогою лізосом;
- 9) явище підвищеної продуктивності гібридів першого покоління порівняно з батьківськими формами;
- 10) сукупність організмів, що мешкають на дні водойм.

III рівень

1 завдання

(декілька правильних відповідей)

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 7 балів)

1. До алкалоїдів належать:
а) колхіцин б) гемоціанін в) пеніцилін
г) стрихнін д) лізоцим е) хінін
2. До жиророзчинних вітамінів належать:
а) вітамін Е б) вітамін РР в) вітамін А
г) вітамін D д) вітамін С е) вітамін К
3. До фібрилярних білків належать:
а) кератин б) альбумін в) фіброїн
г) пепсин д) колаген е) окситоцин
4. Вкажіть речовини, які не характерні для евкаріот:
а) мурен б) хітин в) геміцелюлоза
г) флагелін д) білірубін е) тейхоєві кислоти
5. До пептидних гормонів не належать:
а) глюкагон б) тестостерон в) тироксин
г) адреналін д) інсулін е) вазопресин
6. Ендосимбіотичне походження мають:
а) ядро б) мітохондрії в) пероксисоми
г) пластиди д) центріолі е) мікротрубочки
7. До форм лейкопластів належать:
а) хроматофори б) елайопласти в) піреноїди
г) амілопласти д) протеїнопласти е) макропласти
8. До дисахаридів належать:
а) трегалоза б) галактоза в) мальтоза
г) лактоза д) сахароза е) дезоксирибоза
9. До фототрофів належать:
а) носток б) хламідомонада в) трипаносома
г) дріжджі д) евгена е) мукор

10. До структур, які мають у своєму складі холестерол, належать:
 а) плазматична мембрана б) диктіосоми в) рибосоми
 г) мітохондрії д) центріолі е) лізосоми
11. До типів симбіозу належать:
 а) конкуренція б) коменсалізм в) мутуалізм
 г) паразитизм д) хижацтво е) канібалізм
12. До піримідинових азотистих основ належать:
 а) тимін б) цитозин в) метіонін
 г) урацил д) гуанін е) аденін
13. До зв'язків, що утворюють третинну структуру білків, належать:
 а) дисульфідні б) гідрофобні в) пептидні
 г) гідрофільні д) водневі е) ван-дер-ваальсові
14. До білків, що мають четвертинну структуру, належать:
 а) каталаза б) гемоглобін в) кератин
 г) міоглобін д) тубулін е) трипсин

2 завдання

(обов'язково наведіть перебіг розв'язання)

1. 2 бали

Фрагмент молекули ДНК містить 560 тимідилових нуклеотидів, що становить 28% загальної кількості. Визначте:

- а) кількість аденілових, гуанілових і цитидилових нуклеотидів у наведеному фрагменті;
 б) розмір наведеного фрагменту.

2. 2 бали

У каріотипі цибулі – 16 хромосом (2n). Визначте:

- а) кількість хромосом у клітині після першого мейотичного поділу;
 б) кількість молекул ДНК у профазі мітозу в клітині ендосперму.

3. 3 бали

Фрагмент ДНК складається з 690 нуклеотидів. У процесі трансляції для утворення одного пептидного зв'язку витрачається одна молекула АТФ. Визначте, скільки молекул глюкози має пройти повне розщеплення для синтезу поліпептидного ланцюгу, закодованому в поданому фрагменті ДНК.

11 клас

I рівень

1 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Бульбоцибулину має:
а) багат б) топінамбур в) глідіолус г) жоржина
2. Суцвіття волоть є ознакою:
а) жита б) подорожника в) бузку г) черемхи
3. Тип плоду в кавуна:
а) ягода б) гарбузина в) кістянка г) яблуко
4. Фізаліс належить родини:
а) Хрестоцвіті б) Пасльонові в) Розові г) Бобові
5. Формула квітки $\varphi^{\uparrow} C a_5 C o_{1+2+(2)} A_{(9)+1} G_{\underline{1}}$ притаманна:
а) Хрестоцвітним б) Пасльоновим в) Гарбузовим г) Бобовим
6. Яка кількість клітин бере участь у формуванні пилкової трубки в Покритонасінних:
а) одна б) дві в) чотири г) багато

2 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Верхні щелепи комах називаються:
а) мандибули б) максили в) педипальпи г) хеліцери
2. Розділ ентомології, що вивчає твердокрилих:
а) акарологія б) колеоптерологія
в) диптерологія г) ортоптерологія
3. Амбулакральну систему мають:
а) Павукоподібні б) Голкошкірі в) Губки д) Покривники

4. Дифузну нервову систему мають:
 - а) Кишковопорожнинні б) Плоскі черви
 - в) Молюски г) Безчерепні
5. Остаточним хазяїном ехінококу є:
 - а) людина б) собака
 - в) велика рогата худоба г) ставковик великий
6. Збудником губчастоподібної енцефалопатії великої рогатої худоби є:
 - а) пріони б) трипаносома в) іксодовий кліщ г) хламідія

3 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 3 бали)

1. Антидіуретичний гормон синтезується в:
 - а) епіфізі б) гіпофізі в) щитоподібній залозі г) гіпоталамусі
2. Наукова назва захворювання «куряча сліпота»:
 - а) міопія б) гетерометропія в) нікталопія г) гетерохромія
3. Структурно-функціональна одиниця легені:
 - а) альвеола б) ацинус в) бронхіола г) частка
4. До гальмівних нейронів належать:
 - а) клітини Пуркінєс б) клітини Реншоу
 - в) клітини Беца г) клітини Гука
5. Чотиригорбикове тіло є частиною мозку:
 - а) довгастого б) проміжного в) середнього г) заднього
6. Центр регуляції водного балансу розташований у:
 - а) довгастому мозку б) таламусі
 - в) середньому мозку г) гіпоталамусі

II рівень

1 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) уперше запровадив термін «біосфера»;
- 2) визначив кількісне співвідношення азотистих основ у складі ДНК;
- 3) з'ясував первинну структуру інсуліну;
- 4) став засновником етології;
- 5) сформулював закон зародкової подібності;
- 6) створив гібрид редьки і капусти;
- 7) відкрив пріони;
- 8) відкрив ендокринні клітини підшлункової залози;
- 9) вперше описав еритроцити;
- 10) є автором теорії ендосимбіозу.

2 завдання

(кожне запитання – 0,5 бала, загалом – 5 балів)

Наведіть відповідний термін:

- 1) обмін ділянками між негомологічними хромосомами;
- 2) білки, які допомагають згортанню (фолдингу) інших білків;
- 3) тип успадкування, за якого ознаки передаються винятково від батька до сина;
- 4) синонім терміна «шлях Ембдена-Меєргофа-Парнаса»;
- 5) організми, які виділяють як кінцевий продукт азотистого обміну сечовину;
- 6) процес переносу бактеріальної ДНК з однієї клітини до іншої за допомогою бактеріофагів;
- 7) розділ загальної екології, що вивчає динаміку чисельності популяцій та внутрішньопопуляційні угруповання;
- 8) процес перетравлення клітиною власних органел за допомогою лізосом;
- 9) явище підвищеної продуктивності гібридів першого покоління порівняно з батьківськими формами;
- 10) сукупність організмів, що мешкають на дні водойм.

III рівень

1 завдання

(декілька правильних відповідей)

(кожне питання – 0,5 бала, загалом – 7 балів)

1. До алкалоїдів належать:
 - а) колхіцин б) гемоціанін в) пеніцилін
 - г) стрихнін д) лізоцим е) хінін
2. До жиророзчинних вітамінів належать:
 - а) вітамін Е б) вітамін РР в) вітамін А
 - г) вітамін D д) вітамін С е) вітамін К
3. До фібрилярних білків належать:
 - а) кератин б) альбумін в) фіброїн
 - г) пепсин д) колаген е) окситоцин
4. Вкажіть особин, що є гемізіготи:
 - а) ААВbZZ б) АaBBXX в) АaBBZO
 - г) ААВbХУ д) АADDZW е) ААВbХO
5. До пептидних гормонів не належать:
 - а) глюкагон б) тестостерон в) тироксин
 - г) адреналін д) інсулін е) вазопресин
6. Ендосимбіотичне походження мають:
 - а) ядро б) мітохондрії в) пероксисоми
 - г) пластиди д) центріолі е) мікротрубочки
7. До форм лейкопластів належать:
 - а) хроматофори б) елайопласти в) піреноїди
 - г) амілопласти д) протеїнопласти е) макропласти
8. До дисахаридів належать:
 - а) трегалоза б) галактоза в) мальтоза
 - г) лактоза д) сахароза е) дезоксирибоза
9. До факторів еволюції належать:
 - а) мімікрія б) дрейф генів в) модифікації
 - г) алелопатія д) потік генів е) природний добір
10. До типів взаємодії між різними генами належать:
 - а) епістаз б) компліментарність в) неповна домінантність
 - г) домінантність д) кодомінантність е) полімерія

11. До типів симбіозу належать:
а) конкуренція б) коменсалізм в) мутуалізм
г) паразитизм д) хижацтво е) канібалізм
12. До екологічних правил належать:
а) правило Алена б) правило Бергмана в) правило Старлінга
г) правило Броуна д) правило Глогера е) правило Моргана
13. Хвороби, причиною яких є геномні мутації:
а) синдром котячого крику б) синдром Дауна в) гемофілія
г) фенілкетонурія д) синдром Шерешевського-Тернера
е) синдром Клайнфельтера
14. До фенотипових ознак належать:
а) опік б) розмір клітини в) колір очей
г) маса тіла д) полідактилія е) група крові

2 завдання

(обов'язково наведіть перебіг розв'язання)

1) 2 бали

Визначте площу (м^2) біогеоценозу, в якому може прогудуватися вовк масою 80 кг (масова частка води — 60%). Розгляньте трофічний ланцюг: трава — парнокопитні — вовк. Суха біомаса трави з 1 м^2 луки становить 200 г за рік.

2) 2 бали

Фрагмент ДНК складається з 690 нуклеотидів. У процесі трансляції для утворення одного пептидного зв'язку витрачається одна молекула АТФ. Визначте, скільки молекул глюкози має пройти повне розщеплення для синтезу поліпептидного ланцюга, закодованому в поданому фрагменті ДНК.

3) 3 бали

Червоне забарвлення цибулини визначається домінантним алелем *A*, жовте — рецесивним алелем *a*. Однак ген забарвлення проявляється лише за наявності домінантного алеля іншого гена (*I*), рецесивний алель якого (*i*) пригнічує забарвлення, внаслідок чого утворюються білі цибулини. Рослина з червоною цибулиною схрещена з рослиною, яка має жовту цибулину. В потомстві з'явилися особини з червоними, жовтими й білими цибулинами. Визначте генотипи батьків і потомства.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

10 клас

I рівень

Завдання 1. Установіть відповідність:

1. Князь Олег	А) кодифікація права Київської Русі, розгром печенігів
2. Князь Святослав	Б) розгром Хозарського каганату
3. Князь Ярослав Мудрий	В) об'єднання Північної Русі з Південною, утворення Київської Русі
4. Князь Володимир Мономах	Г) остаточна ліквідація боярської опозиції
	Д) організація з'їзду князів у Любечі, перемога над половцями

Завдання 2. Які події стали проявом поширення на українські землі реформаційних та контрреформаційних рухів?

1. Поява православних братств
2. Берестейська унія
3. Люблінська унія
4. Створення Пересопницького Євангелія
5. Заснування Запорозької Січі
6. Козацькі повстання кінця XVI ст.

Завдання 3. Установіть відповідність:

1. О. Довженко	А) «Мазепа», «Третя Рота»
2. В. Сосюра	Б) «В окопах Сталінграда»
3. І. Драч	В) «Зачарована Десна», «Поема про море»
4. В. Некрасов	Г) «Кров людська – не водиця»
	Д) «Чорнобильська мадонна»

II рівень**Завдання 4.** Установіть відповідність:

Дата	Царський указ
1) 1720	А) Було закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях
2) 1729	Б) За наказом Синоду відбувається вилучення українських букварів з усіх шкіл
3) 1763	В) Петро I заборонив книгодрукування українською мовою
4) 1769	Г) Царський указ переписати з української мови на російську всі державні постанови та розпорядження
5) 1775	Д) Катерина II видала указ про заборону викладання українською мовою в Києво-Могилянській Академії

Завдання 5. Які з наведених міжнародних договорів визначали подальшу долю українських земель?

1. Версальський
2. Сен-Жерменський
3. Нейїський
4. Тріанонський
5. Севрський
6. Ризький

III рівень**Завдання 6.** Характеристика суспільно-політичних течій на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.

Суспільно-політичні течії	Програма та ідеї	Учасники	Друкований орган
Москвофіли	1. 2. 3. 4.		
Народовці	1. 2. 3.		
Радикали	1. 2. 3. 4.		

Завдання 7. Визначте значення діяльності «Кирило-Мефодіївського товариства».

11 клас

I рівень

Завдання 1. Установіть відповідність:

1. Український національний союз	А) проголошення Західноукраїнської Народної Республіки
2. Всеукраїнський хліборобський конгрес	Б) прийняття першої Конституції УСРР
3. Українська Національна Рада	В) створення Директорії
4. III Всеукраїнський з'їзд рад	Г) обрання Павла Скоропадського гетьманом усієї України

Завдання 2. Серед наведених нижче подій вкажіть ті, що відбулися впродовж XVIII ст.

- 1) проголошення Петра Дорошенка гетьманом усієї України;
- 2) відкриття Харківського університету;
- 3) діяльність Першої Малоросійської колегії;
- 4) початок промислового перевороту в Україні;
- 5) гетьманування К. Розумовського;
- 6) заснування Нової (Підпільненської) Січі.

Завдання 3. Установіть послідовність подій:

- А) створення М. Кропивницьким першої української професійної акторської трупи;
- Б) діяльність Кирило-Мефодіївського братства;
- В) підписання Олександром II Емського указу;
- Г) відкриття Харківського університету.

II рівень

Завдання 4. Установіть відповідність:

А) акція «пацифікації» українського населення	1. С. ефремов
Б) проголошення незалежності Карпатської України	2. Ю. Пілсудський
В) судовий процес над «Спілкою визволення України»	3. С. Петлюра
Г) створення організації українських націоналістів	4. А. Волошин
	5. Є. Коновалець

Завдання 5. Які з наведених міжнародних договорів визначали подальшу долю українських земель?

1. Версальський	4. Тріанонський
2. Сен-Жерменський	5. Севрський
3. Нейський	6. Ризький

III рівень

Завдання 6. Визначте етапи багатопартійності в Україні:

I етап – «зародження багатопартійності» (1988 – березень 1990 р.)	II етап – «вихід багатопартійності на державний рівень» (травень 1990 – серпень 1991 р.)	III етап – «становлення багатопартійності» (з серпня 1991 р.)
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.
4.	4.	4.
		5.

Завдання 7. Які процеси визначали духовне життя України в період хрущовської «відлиги»?

**ВІДДІЛЕННЯ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
ФОЛЬКЛОРИСТИКИ
ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ**

**СЕКЦІЇ
«УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»
«ФОЛЬКЛОРИСТИКИ»
ТА «МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА»**

9 клас

I рівень

1. Розкажіть про словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.
2. Поясніть поняття «приказка», «прислів'я», «афоризм». Наведіть приклади.
3. Які із творів Т.Шевченка, написаних протягом 1838–1843 рр., мають ознаки балади?
4. Зробіть віршовий аналіз уривка з поезії М.Петренка «Дивлюсь я на небо...» (ритмічна схема, вид стопи, поетичний розмір, характеристика рим та римування)

Дивлюсь я на небо та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю,
Чому мені, Боже, ти крилів не дав?
Я б землю покинув і в небо злітав!

II рівень

1. Розкажіть про узгоджене і неузгоджене означення. Наведіть по два приклади.
2. Визначте головні мотиви української романтичної поезії із посланням на твори поетів першої половини XIX ст.

3. Складіть і заповніть таблицю «Порівняльна характеристика образів Якіма Сомка і Івана Брюховецького за романом П. Куліша «Чорна рада», визначивши позиції для зіставлення

III рівень

1. Вставте пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте тип, підкресліть члени речення, подайте схему). Поясніть орфограми у виділених словах.

В зернину в цей тугий злиточок матерії стільки вкладено життєвої мудрості добра і віри в безсмертя що його тайна й досі здається магічною (В.Яворівський)

2. Напишіть твір на тему «Національна історія і її осмислення у творчості Т.Шевченка».

10 клас

I рівень

1. Дайте визначення дієприкметника як особливої форми дієслова і назвіть його морфологічні ознаки.

2. Назвіть відомі вам зразки ліро-епічної поеми, визначте жанрові особливості.

3. З'ясуйте поняття «літературний процес».

4. Зробіть віршовий уривок з поезії «Каменярі» І.Франка(ритмічна схема, вид стопи, поетичний розмір, наявність/відсутність цезури, характеристика рим та римування, вид строфи)

Я бачив дивний сон. Немов передо мною
Безмірна, та пуста, і дика площина.
І я, прикований ланцем залізним, стою
Під височенною гранітною скалою,
А далі тисячі таких самих, як я.

II рівень

1. Побудуйте і запишіть речення за поданою схемою. Визначте тип речення.

(Якщо...), то [...] й [...], а (коли ...) – [...].

2. З'ясуйте значення понять «сюжет» і «сюжетна лінія». Назвіть головні сюжетні лінії роману Панаса Мирного і Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні»

3. Доведіть або спростуйте тезу О. Білецького про І. Франка:

«...він (І. Франко) прагнув вивести свій народ з «єгипетського полону» темряви і національної обмеженості, безмірно розширив його кругозір, збагачуючи його новими ідеями, знаннями...».

III рівень

1. Вставте пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте тип, підкресліть члени речення, подайте схему). Поясніть орфограми у виділених словах.

Постане довкола світ первісної (не)займа(нн,н)ості де на в(е,и)рховинах білітимуть вічні сніги (с,з)в(е,и)сатимуть над скелями брили доісторичних льодовиків а ни..че суворих огол(е,и)(нн,н)их скель без кінця т(е,и)мнітимуть (у)дал(е,и)ч (не)торка(нн,н)і см(е,и)р(е,и)кові ліси (О. Гончар)

2. Напишіть твір на тему «Дворянство як міф про краще життя у комедії І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля»

11 клас

I рівень

1. Розкажіть про основні ознаки та функції наукового, офіційно-ділового та конфесійного стилів мовлення

2. З'ясуйте особливості сонету. Хто з українських письменників ХХ ст. працював у цьому жанрі?

3. Дайте визначення понять «історична правда», «художній вимисел»
4. Проаналізуйте версифікаційні засоби вірша М. Рильського «Багряний вечір догорів...» :

Багряний вечір догорів,
І попіл падає на місто,
Переливається намисто
Понаддніпрянських ліхтарів.
По шумі денних голосів
На серці тихо, сумно, чисто.

Ніч, лампа, роздум, самота,
Сніги паперу ще німого.
Спокійна творчості тривоги,
В мовчанні зімкнені уста,
Ледь-ледь окреслена мета
Знов серце манить у дорогу.

II рівень

1. Розкажіть про складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами. Наведіть приклади
2. Розкажіть про експериментаторські пошуки української прози 20-х років ХХ ст.
3. Визначте жанрово-композиційні особливості «Марусі Чурай» Л. Костенко

III рівень

1. Вставте пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте тип речення, підкресліть члени речення, подайте схему)

Коли засинають втомлені любоощами закохані коли в тяжкому маренні стогнуть змучені безсонням старі люди коли королі сходять з пишних своїх парсун у позолочених рамах а давно вмерлі красуні шукають свою навіки втрачену принадність

коли жоден птах не заспіває коли ще не леліє обрій коли зітхання проноситься в просторі й лине сум над степами може саме тоді й мені з'їхати з високої круглої купи каміння посеред просторої київської площі мого імені й поскакати на бронзовім коні весело замахуючись бронзовою булавою під бронзовий цокіт копит розлякуючи малечу яка так любить гратися біля підніжжя пам'ятника? (П. Загребельний)

2. Напишіть твір на тему «Образ Києва у романі В.Підмогильного «Місто».

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ**

**СЕКЦІЯ
«РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

9 клас

I рівень

1. Образуйте словосочетания, выбрав из скобок подходящее по смыслу слово.

- 1) Капля (водяная, водная);
- 2) Почва (глиняная, глинистая);
- 3) Путешествие (длинное, длительное);
- 4) Житель, жилец) севера;
- 5) (Каменистая, каменная) тропа;
- 6) (Обосновать, основать) выводы.

2. Расставьте ударение в словах.

Безудержный, блокировать, бомбардировать, торты, звонить, газированный, дипломированный, каталог, закупорить, жалюзи, избалованный, исчерпать, кухонный, мелко, облегчить, псевдоним, щавель, столяр, красивее, пломбировать, квартал.

3. Вставьте, где следует, пропущенные буквы.

Об...ектив, необ...яснимый, от...езд, трех...колесный, меж...этажный, без...аварийный, руж...ецо, трех...осный, зареч...е, мыш...як, сверх...интересный, сверх...естественный, н...юанс, ос...минок, п...едстал, транс...европейский, двух...ярдový, раз...ахаться, без...умный, кан...он, прож...рливый, ш...лк, кош...лка, ож...г пальцы, сильный ож...г, ч...рствый, ш...рты, ж...рточка, сч...ты, уч...ба, ч...рточка, ш...рох, приш...птывать.

4. Исправьте ошибки во фразеологизмах.

- 1) Дареному козлу в зубы не смотрят;
- 2) друзья познаются в тюрьме;
- 3) дурная голова ушам покоя не дает;
- 4) нет дыма без костра;
- 5) перебиваться с молока на квас.

II рівень

1. С приведенными ниже словами составьте словосочетания, уточняющие их значение.

Зализать – залезать, посветил – посвятил, сторожил – старожил, примирял – примерял, умолять – умять, посидеть – поседеть, придут – прядут, сровнять – сравнить, увидать – увядать.

2. Просклоняйте числительное 894.

3. Произнесите звуки, из которых состоят слова, в обратном порядке. Какие слова получились?

Куль, ель, ешь, лоб, тля, яр, код, лён.

III рівень

1. Выделите сказуемые в предложениях. Определите их тип.

1. Ты должен хорошенько подумать. 2. Я согласен обсудить с вами эту проблему прямо сегодня. 3. Привел он меня в домишко, невесть из чего сколоченный. 4. Подгоняемые страхом перед близостью зимы, люди работали из последних сил. 5. И что это я нос повесил, как последний хлюпик? 6. Земные заботы, недавние радости и печали были забыты. 7. Цвет моря даже в часы дождя становился по-летнему синим. 8. Она вовсе не намерена извиняться. 9. Труд – высшее моральное и эстетическое начало. 10. Пусть сильнее грянет буря.

2. Расставьте знаки препинания в предложениях.

1. Правильный путь такой усвой то что сделали твои предшественники и иди дальше. 2. Биться в одиночку жизни не перевернуть. 3. Как волка ни корми он все в лес смотрит. 4. Человек сам себе награда если только он умеет жить. 5. Каждая травинка каждый упавший на землю лист каждая соломинка каждая паутинка всё обсыпано сахарной пудрой. 6. Я подумал о том что кажется мне повезло в жизни. 7. Тусклым сияньем облитое море как хорошо ты в безлюдье ночном. 8. Дождь стучал по крыше и листьям и нагонял мрачные думы. 9. Как неприветлив мир покрытый серым густым туманом. 10. Даю ли я сейчас счастье многим людям как это было ранее думал Кипренский Неужели только глупцы пытаются устроить благополучие своей жизни

10 клас

I рівень

1. Определите род имен существительных.

Сластена, мощь, мозоль, бездарь, тюль, бутыль, пастель, сливки, кладезь, забияка, колибри, Таити, сопрано, Тбилиси, иваси, чернила, шоссе, будни, шампунь.

2. Выделите слова, которые не имеют окончаний.

Туфли, такси, коров, печь (существительное), весело (наречие), весело (прилагательное), весел, шимпанзе, перед, когда, лёжа, степь, даст, ситро, макси, скамей.

3. Подберите фразеологизмы, синонимичные представленным:

Хоть пруд пруди; с гулькин нос; со всех ног.

4. Сгруппируйте слова, родственные по происхождению.

Ведьма, дать, воздух, вежливость, подарок, невежа, подать, дышло, невежда, дань, вдохновение, вежливый, дыхание, сведущий, Дарья, вздох.

II рівень

1. Определите вид связи в словосочетании (согласование, управление, примыкание)

Вечерняя прохлада, стиль барокко, на темном небе, шевеля губами, первый ученик, возможность работать, эти часы, склонный преувеличивать, наблюдает за вами, поселился наверху, учиться у художника, совсем рядом.

2. Просклоняйте числительное 5 347.

3. Установите, в каких словосочетаниях выделенные слова употреблены в переносных значениях. Каким путем появились эти переносные значения (метафорическим или метонимическим)?

Иглы ресниц, обручальное кольцо, гребень горы, шелковая лента, кислое яблоко, шепот листьев, серебряная ложка, визг пилы, ранняя весна, город спит, ключ к тайне, чайник закипел, полотно Репина, теплый вечер.

III рівень

1. Выделите односоставные предложения. Определите их тип.

1. Люблю тот край, где зимы долги. 2. Но здесь опять миновавшее меня объемлет живо. 3. Семеро одного не ждут. 4. До-

рожки каждое утро посыпали песком. 5. Лекарства хранят в темном месте. 6. У сильного всегда бессильный виноват. 7. Несмотря на сильное переутомление, спать не хотелось. 8. Приветствую тебя, пустынный уголок! 9. Мне не хватает нежности твоей, тебе моей заботы не хватает. 10. Пойте, люди, города и реки!

2. Спишите, вставляя пропущенные буквы, раскрывая скобки, расставляя знаки препинания.

Всё в доме переменилось всё стало под стать новым обитателям. Бе...бородые дворовые ребята весельчаки и балагуры заменили прежних степе...ых стариков. На конюшнях завелись поджарые иноходцы коренники и р...яные прист...жные.

В тот вечер о котором зашла реч... обитатели дома занимались (не)многосложной но судя по дружному хохоту весьма для них забавной игрой они бегали по гости...ым и залам и ловили друг друга. Собаки бегали и лаяли и висевшие в клетках канарейки бе...преста...о п...рхая (на)перебой драли горло.

В разгар чере...чур оглушительной потехи (не)доступной пониманию дворовых к воротам под...ехал за грязне...ый тарантас и человек лет сорока (не)спеша вылез из него и остановился в изумлении. Он постоял (не)которое время как(бы) оторопев окинул дом вн...мательным взором вош...л через пр...открытую калитку в до...атый палисадник и медле...о взобрался на рубле...ое из сосны крыльцо с п...рилами. В передней (н...) кто его (не)встретил но дверь залы быстро ра...пахнулась и из неё вся раскрасневшаяся выскочила Шуручка. Мгнове...о вслед за ней со звонким криком выбежала вся молодая к...мпания. Удивлё...ая появлением (не)жда...ого и незна...ого посетителя Шуручка внезапно затихла но светлые устремлё...ые на него глаза глядели так(же) ласково.

Гость а это был (н...)кто иной как Лаврецкий представился и видно было см...тение на его лице. (По И.С. Тургеневу.)

11 клас

I рівень

1. Расставьте ударение в словах.

Звонишь, диспансер, торты, каталог, жалюзи, столяр, кухонный, брала, красивее, углубить, кладовая, договоренность, танцовщица, добыча, снадобье, несказанно, пломбировать, солгала, партер, квартал, черпать, туфля, нанял.

2. В каких современных словах сохранились корни этих архаизмов?

Млеко, перст, древо, врата, глас, хлад, млад.

3. Назовите слово, которое является исключением среди наречий на шипящий и в то же время именем существительным 2-го склонения.

4. Замените фразеологизмами представленные слова.

- 1) *грустить*;
- 2) *преувеличивать*;
- 3) *далеко*;
- 4) *мало*;
- 5) *бездельничать*;
- 6) *обманывать*.

II рівень

1. Определите, к каким частям речи относятся выделенные слова.

1. Далеко за оврагом, позади сада, кто-то завел звучную песню. 2. Рядом гордые ели смотрели сверху на согнутую березу. 3. Закат туманом смят и сорван, прорваться звездам не велит туман. 4. Эта история продолжалась всякий раз, как приезжал Азамат. 5. Все было просто. 6. Она шла все тише и тише. 7. Нет одиночества сильнее, чем плыть Атлантикой семь дней. 8. Сердечных мук еще не знав, он был свидетель умиленный ее младенческих забав. 9. В городе удвоилось население. 10. Мать бегло посмотрит отметки, увидит двойку за рисование или чистописание и недовольно покачает головой.

2. Составьте предложения с разными значениями слова **идти** – «1. Передвигаться, ступая ногами. 2. Двигаться в определенном направлении (о видах транспорта). 3. Выходить в определенном направлении. 4. Приступать к какой-то работе»

3. Просклоняйте числительное **17 395**.

III рівень

1. Устраните ошибки в предложениях, сформулируйте мысль правильно.

1. Он еще в глубокой юности начал писать песни, но только теперь на него обрушилась слава. 2. В эти годы наблюдается буйный рост нашей кинематографии. 3. Он установил столько мировых рекордов, что их помнят только отъявленные любители спортивной статистики. 4. Выпас собак запрещается. 5. Продается пожилкой дом. 6. Лекция для бездетных родителей переносится на четверг. 7. В нашей работе ведущее значение придается нравственному и трудовому воспитанию.

2. Спишите, вставляя, где следует, пропущенные буквы.

Без...дейность, вз...скать, дез...нформация, из...мать, небез...вестный, контр...гра, об...скивать, под...мать...ся, под...тожить, пред...дуций, пред...юньский, сверх...нтересно, с...мпровизировать, фин...нспектор, пан...сламизм, сверх...ндустриальный, дез...нфекция, пред...стория, пост...мпрессионизм, по...т, ма...стро, тра...ктория, пиру...т, абитури...нт, силу...т, паци...нт, стату...тка, ко...эффициент, ду...т, и...роглиф, ори...нтир, ад...кватный, ст...нд, котт...дж, мес...ность, опас...ный, захолус...ный, блес...нуть, лес...ница, безмол...ствовать, сладос...ный, дерзос...ный, поверхнос...ный, наез...ник, ярос...ный, ровес...ник, преце...дент, совес...ливый, грус...ный, компроме...тировать, пр...следовать, пр...двинуть, пр...открыть, пр...высить, пр...одолеть, пр...неприятный, рож., ключ., камыш., тиш., силач., помощ., дрож., глуш., ноч., плач., луч., туч., молодеж., товарищ., вдумч...вый, вкрадч...вый, выносл...вый, выхухол...вый, глянци...вый, гречн...вый, доверч...вый, доходч...вый, заботл...вый, завистл...вый, ландыш...вый, стро...щийся, та...щий, шепч...щияся.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ЗІ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

9 клас

I рівень

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер		
<i>Доба</i>	<i>Письменники</i>	<i>Твори</i>
I. Античність	1. Гофман	A. «Прометей закутий»
II. Романтизм	2. Гомер	B. «Міщанин-шляхтич»
	3. Мольєр	C. «Крихітка Цахес на прізвисько Ціннобер»
		D. «Одіссея»
Зразок для запису: I – ... – ...; II – ... – ...		

2. Назвіть автора таких поетичних рядків:

Не знаю, що стало зо мною,
Сумує серце моє,—
Мені ні сну, ні спокою
Казка стара не дає.

Переклад Леоніда Первомайського

3. Продовжте речення: «Вічні образи – це...».

4. Із названих авторів випишіть представника доби Відродження:
Есхіл, М. Лермонтов, Ф. Петрарка, Ж.-Б. Мольєр.

II рівень

1. Назвіть основні риси класицизму.
2. Наведіть приклади конкретного втілення рис романтизму в «Кримських сонетах» Адама Міцкевича.
3. Доведіть, що «Мазепа» Дж. Байрона – романтична поема.

III рівень

1. Дайте порівняльну характеристику образів Онегіна і Печоріна.
2. Напишіть есе на тему «Світова література – вікно у світ інших народів».

**СЕКЦІЯ
«СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»****10 клас****I рівень**

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер		
<i>Національні літератури</i>	<i>Письменники</i>	<i>Твори</i>
I. Французька	1. Уайльд	A. «Пісня про себе»
II. Англійська	2. Вітмен	B. «Червоне і чорне»
	3. Стендаль	C. «Портрет Доріана Грея»
		D. «Пригоди Олівера Твіста»
Зразок для запису: I – ... – ...; II – ... – ...		

2. Назвіть автора таких поетичних рядків:

Найперше – музика у слові!
Бери ж із розмірів такий, –
Що плине, млистий і легкий, –
А не тяжить, немов закови.

Переклад Григорія Кочура

3. Продовжте речення: «Декаданс - це...»
4. Назвіть жанр твору Оноре де Бальзака «Гобсек».

II рівень

1. Поясніть, у чому полягає відмінність оригінальної і перекладної літератур.
2. Доведіть, що твір Стендаля «Червоне і чорне» - соціально-психологічний роман.
3. Розкрийте сенс назви збірки В. Вітмена «Листя трави».

III рівень

1. Схарактеризуйте реалізм як напрям у світовій літературі.
2. Напишіть есе на тему «Якою я бачу світову літературу в майбутньому».

СЕКЦІЯ «РОСІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА»

10 клас

I рівень

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер		
<i>Національні літератури</i>	<i>Письменники</i>	<i>Твори</i>
I. Німецька	1. Шекспір	A. «Ляльковий дім»
II. Французька	2. Гете	B. «Червоне і чорне»
	3. Стендаль	C. «Гамлет»
		D. «Фауст»
Зразок для запису : I – ... – ...; II – ... – ...		

2. Назвіть автора таких поетичних рядків:

Люблю отчизну я, но странною любовью!
Не победит её рассудок мой.

3. Продовжте речення: «Онегінська строфа – це...»

4. Із названих авторів випишіть представника доби Відродження: Йоганн Вольфганг Гете, Мігель де Сервантес Сааведра, Оноре де Бальзак, Олександр Островський.

II рівень

1. Поясніть, у чому полягає відмінність оригінальної і перекладної літератур.

2. Доведіть, що твір Стендаля «Червоне і чорне» - соціально-психологічний роман.

3. Розкрийте особливості англійського сонета.

III рівень

1. Схарактеризуйте реалізм як напрям у світовій літературі.

2. Напишіть есе на тему «Якою я бачу світову літературу в майбутньому».

11 клас

I рівень

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер		
Напрями, течії	Письменники	Твори
I. Символізм	1. О. Блок	A. «Реквієм»
II. Акмеїзм	2. Е.Хемінгуей	B. «Незнайома»
	3. А. Ахматова	C. «Старий і море»
		D. «Перевтілення»
Зразок для запису:	I – ... – ...;	II – ... – ...

2. Із названих творів випишіть той, який представляє жанр повісті-притчі: Ф.Кafka «Перевтілення», Е. Хемінгуей «Старий і море», М. Булгаков «Майстер і Маргарита», Г. Ібсен «Ляльковий дім».

3. Продовжте речення: «Лірика – це...»

4. Назвіть 4 видатних українських перекладача художньої літератури.

II рівень

1. Поясніть, чому твір М.Булгакова «Майстер і Маргарита» називають романом у романі.

2. Прокоментуйте слова відомого українського літературознавця Дмитра Затонського: «Повість «Старий і море» - це своєрідний заповіт. Чи, може, гімн, проспіваний на честь Людини - переможеної і разом з тим непереможної?»

3. Опишіть образ Федеріко Гарсія Лорки - поета і громадянина, який склався у вашій уяві на основі фактів з біографії митця і його віршів.

III рівень

1. Висвітліть роль української перекладацької школи в духовному розвитку нашого народу.

2. Напишіть есе на тему: «Україна очима зарубіжних письменників».

**ВІДДІЛЕННЯ
ІСТОРІЇ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

СЕКЦІЯ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Який історичний процес відбувався одночасно з перебуванням на території сучасної України племен трипільської археологічної культури?

- А** Велика грецька колонізація
- Б** об'єднання номів у Єгипті
- В** панування племен халдеїв у Вавилонії
- Г** виникнення держави Ахеменідів

1.1.2. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені експонати?

- А** «Зародження людської цивілізації в Україні»
- Б** «Дивовижний світ Трипільля»
- В** «Кочовики періоду бронзи на території Степової України»
- Г** «Ранній залізний вік на теренах України»

1.1.3. Про якого князя повідомляє документ XV ст.: «на Києве князя перестала бути, а вместо князей воеводи насташа»?

- А** Семена Олельковича
- Б** Ярослава Мудрого
- В** Мстислава Володимировича
- Г** Юрія II Болеслава

1.1.4. Назвіть давньоруський храм за описом: *«Був заснований у 1194 році князем Романом Мстиславичем, раніше розташовувався у центрі добре укріпленого городища. Це монументальний хрестобанний храм зі зразками вишуканого білокам'яного різьблення і численними рисунками та графіті на стінах».*

- А Спасо-Преображенський собор
- Б Церква Успіння Богородиці Пирогощі
- В Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Г Церква святого Пантелеймона

Завдання № 2

1.2.1. До якого архітектурного стилю належить зображений на фотокопії малюнку Т. Шевченка храм?

- А візантійський
- Б бароко
- В готичний
- Г ампір

1.2.2. У цій бійні зійшлося 80 тисяч вояків Польсько-Литовської держави (серед них понад 40 тисяч запорожців) і 220 тисяч турків-османів та їхніх сателітів. На полі битви вирішувалася не лише доля Речі Посполитої, а й значною мірою і доля християнської цивілізації.

- А Цецорська битва
- Б битва на Синіх Водах
- В Хотинська битва
- Г битва під Оршею

1.2.3. Кому могли належати наведені герби?

- А ремісничим цехам
- Б православним братствам
- В єзуїтським колегіям
- Г козацьким полкам

1.2.4. Назвіть автора книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року».

- А** Юрій Котермак
Б Стефан Яворський
В Павло Русин
Г Швайпольт Фіоль

Завдання № 3

1.3.1. Про яку подію йдеться: *«Гетьман із загоном був тоді за 90 верст від місця зіткнення супротивників. В. Шереметєв і Т. Цищора вели два тижні запеклі бої. Тоді ж Шереметєв пошкодував, що роз'єднав свої сили із силами “гетьманяти”»?*

- А** Чуднівська кампанія
Б Збаразько-Зборівська кампанія
В битва під Батогом
Г Конотопська битва

1.3.2. Кого з кошових отаманів кримські татари і турки називали «Урус-шайтаном»?

- А** Дмитра Вишневецького
Б Самійла Кішку
В Івана Підкову
Г Івана Сірка

1.3.3. Назвіть діяча, який організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, що об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів.

- А** Швайпольт Фіоль
Б Іван Федоров
В Франциск Скорина
Г Єлисей Плетенецький

1.3.4. Назвіть українські губернії, в яких було сформовано найчисленніші ополченські з'єднання для допомоги російському уряду у війні з армією Наполеона.

- А** Київська та Чернігівська
Б Чернігівська та Полтавська
В Полтавська та Херсонська
Г Херсонська та Катеринославська

Завдання № 4

1.4.1. Якому козацько-селянському повстанню присвятив цитований вірш Т. Шевченко?

Зібрав... козаченьків –
Поради прохати: «Отамани товариші,
Брати мої, діти!
Дайте мені порадоньку,
Що будем робити?
Бенкетують вражі ляхи –
Наше безголов'я».
«Нехай собі бенкетують,
Нехай на здоров'я!
Нехай, кляті, бенкетують,
Поки сонце зайде, А ніч-мати дасть пораду, –
Козак ляха знайде».
Лягло сонце за горою,
Зірки засіяли,
А козаки, як та хмара,
Ляхів обступали.
Як став місяць серед неба,
Ревнула гармата;
Прокинулись ляшки-панки –
Нікуди втікати!
Прокинулись ляшки-панки,
Та й не повставали:
Зійшло сонце – ляшки-панки
Покотом лежали.

А повстання 1591–1593 рр.

В повстання 1630 р.

Б повстання 1625 р.

Г повстання 1635 р.

1.4.2. Кому з козацьких отаманів присвятив свій вірш Т. Шевченко?

«...Закрутивши чорні уси,
За ухо чуприну,
Підняв шапку – човни стали.
«Нехай ворог гине!

Не в Синопу, отамани,
 Панове-молодці,
 А у Царград, до султана,
 Поїдемо в гості!»
 «Добре, батьку отамане!» –
 Кругом заревіло.
 «Спасибі вам!» –
 Надів шапку.
 Знову закипіло
 Синє море; вздовж байдака
 Знову походжає
 Пан-отаман та на хвилю
 Мовчки поглядає.

А Іван Дзиковський **В** Самійло Кішка
Б Бернат Претвич **Г** Іван Підкова

1.4.3. Якому повстанню присвячено твір Т. Шевченка?

Зайнялася Смілянщина,
 Хмара червоніє.
 А найперша Медведівка
 Небо нагріває.
 Горить Сміла, Смілянщина
 Кров'ю підпливає.
 Горить Корсунь, горить Канів,
 Чигирин, Черкаси;
 Чорним шляхом запалало,
 І кров полилася
 Аж у Волинь.

А Хмельниччина **В** Руїна
Б Паліївщина **Г** Коліївщина

1.4.4. У вірші Т. Шевченка «Гамалія» описано похід козаків на:

«Дрімає в гаремах, в садах Візантія.
 І Скутар дрімає.
 Босфор клекотить,
 Неначе скажений, то стогне, то виє.

Йому Візантію хочеться збудить.
«Не буди, Босфоре, буде тобі горе,
Твої білі ребра піском занесу,
У мул поховаю! – реве синє море. –
Хіба ти не бачиш, яких я несу
Гостей до султана?..»

А Стамбул
Б Варна

В Ізмаїл
Г Синоп

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між назвою адміністративної одиниці та її визначенням.

1 кадилик	А адміністративна одиниця у Російській імперії
2 воеводство	Б адміністративна одиниця в Угорському королівстві
3 паланка	В адміністративна одиниця у Речі Посполитій
4 намісництво	Г адміністративна одиниця у Запорізькій Січі
	Д адміністративна одиниця в Кримському ханстві

2.1.2. Установіть відповідність між правлячим органом і його реформами.

1 Перша Малоросійська колегія	А стимулювання зближення козацької старшини і російського офіцерства, поділ козаків на «виборних» та «підпомічників»
2 Правління гетьманського уряду	Б підписання Конотопських статей і створення охоронного загону в 1000 компанійців
3 Друга Мало-російська колегія	В прийом скарг на дії козацької старшини, контроль за фінансами Гетьманщини
4 Гетьманування К. Розумовського	Г проведення Генерального опису Малоросії, поділ Гетьманщини на намісництва
	Д проведення судової та військової реформ, спроба закріпити спадковість своєї влади

2.1.3. Установіть відповідність між організацією та її програмними засадами діяльності.

1 Південне товариство	А кінцевою метою діяльності організації проголошувалося створення всеслов'янської федеративної держави
2 Північне товариство	Б ліквідація кріпосного права і самодержавної форми правління, встановлення унітарної республіки з можливою диктатурою
3 «Любов до істини»	В об'єднання всіх народів світу в «розумне суспільство, кожний член якого робить свій внесок, щоб воно було корисним і приємним для всіх»
4 «Товариство Об'єднаних слов'ян»	Г відбудовування Польщі як федеративної частини Австрійської монархії; запровадження самоврядування у Галичині
	Д запровадження конституційної монархії і реорганізація Російської імперії на федеративних засадах поділом її на 14 штатів

2.1.4. Установіть відповідність між прізвищем українського національно-культурного діяча та його працею.

1 О. Павловський	А «Малоросійські оповідання»
2 Г. Квітка-Основ'яненко	Б «Книга буття українського народу»
3 І. Срезневський	В «Запорожская Старина»
4 Д. Бантиш-Каменський	Г «Грамматика малороссийского наречия»
	Д «История Малой России»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність появи релігійних вірувань на території України.

А християнство	В тотемізм
Б іслам	Г язичництво

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича.

- А** «І віддав він Київ у руки Дмитрові, славному мужу, для захисту від ворога лютого...»
- Б** «не личить держати нашу державу крижевникам (хрестоносцям)...»
- В** «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам...»
- Г** «Вийшов з військом із Холма та... став у Галичі, прийняв стіл свого батька та проголосив перемогу»

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність появи історичних документів за наведеними уривками.

- А** «Всі чоловіки, які досягли 21 року і до 40 років включно, зобов'язані були нести військову службу...»
- Б** «У списки присяжних засідателів не можуть бути внесені всі ті, які служать у приватних осіб»
- В** «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»
- Г** «Після закінчення дворічного строку, призначеного на первісне затвердження наділу, визначається шестирічний строк...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте категорії шляхти в XIV–XV ст.

1 зем'яни	5 патриціат
2 бюргерство	6 данники
3 князі	7 пани
4 панцерні бояри	

2.3.2. Визначте основні ознаки зовнішньої і внутрішньої політичної ситуації в Гетьманщині після смерті Богдана Хмельницького.

- 1** налагодження союзу із Францією
- 2** суперечливість у відносинах з Московською державою
- 3** повернення шляхетсько-кріпосницьких відносин на Правобережжі
- 4** захоплення Польщею гетьманської столиці
- 5** спустошення Правобережної України
- 6** внутрішньостаршинська політична боротьба
- 7** перебування у стані війни з Річчю Посполитою

2.3.3. Визначте дати створення університетів на українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.	2 1816 р.	3 1834 р.
4 1846 р.	5 1855 р.	6 1865 р.
7 1875 р.		

2.3.4. Визначте, які з описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини XIX ст.

- 1** «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...»
- 2** «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...»
- 3** «...нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаються разом з ним...»

- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник... колишній вчитель... із захопленням говорили про колишню Малоросію...»
- 5 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще – жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!»
- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг, була відправлена рота солдатів і матросів...»
- 7 «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

III рівень

3.1. Обґрунтуйте справедливість оцінки історика М. Грушевського про князя Святослава Ігоровича: «чистий запорожець на київському столі».

3.2. Охарактеризуйте фільваркове господарство в Україні у першій половині XVII ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А катакомбна археологічна культура
- Б зрубна археологічна культура
- В Черняхівська археологічна культура
- Г Чорноліська археологічна культура

1.1.2. Назвіть племена, які увійшли до складу Київської Русі за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А** в'ятичі та полочани
- Б** тиверці й уличі
- В** кривичі і радимичі
- Г** дуліби і білі хорвати

1.1.3. Який великий князь київський здійснив воєнні походи, позначені на карті?

- А** Святослав Ігорович
- Б** Володимир Святославович
- В** Ярослав Володимирович
- Г** Володимир Всеволодович

1.1.4. Ця битва сталася через півтора століття після монгольської навали та Батисового розорення Русі, через 19 років після Куликовської битви і за 11 років до Грюнвальдської битви.

- А** битва під Оршею
- Б** битва на р. Ворскла
- В** битва на Синіх Водах
- Г** битва на р. Альті

Завдання № 2

1.2.1. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** Доба героїчних походів
- Б** Гайдамаччина
- В** Хмельниччина
- Г** Руїна

1.2.2. Назвіть українського гетьмана, який прагнув об'єднати під своїм «регіментом» і протекторатом Московської держави Лівобережну та Правобережну Гетьманщини.

- А** П. Дорошенко
- Б** І. Самойлович
- В** Б. Хмельницький
- Г** Ю. Хмельницький

1.2.3. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А** Османська імперія і Річ Посполита
- Б** Московська держава і Османська імперія
- В** Московська держава і Річ Посполита
- Г** Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.4. Якого гетьмана було усунуто від влади старшинською олігархією, що потім протягом трьох місяців здійснювала управління Україною?

- А** Д. Многогрішного
- Б** І. Самойловича
- В** П. Дорошенка
- Г** П. Тетерю

Завдання № 3

1.3.1. Яка інституція провела Генеральний опис Малоросії?

- А** Старшинська рада
- Б** Перша Малоросійська колегія
- В** Правління гетьманського уряду
- Г** Друга Малоросійська колегія

1.3.2. Який із названих населених пунктів, незважаючи на величезну кількість жителів, у другій половині XIX ст. не мав статусу міста?

- А** Юзівка
- Б** Катеринослав
- В** Балта
- Г** Бахмут

1.3.3. Яка із названих організацій у своїй діяльності ставила ви-
нятково культурницькі цілі?

- А** Малоросійське товариство
- Б** Руська трійця
- В** Товариство святих Кирила і Мефодія
- Г** Головна Руська рада

1.3.4. Хто з учених ХІХ ст. досліджував походження та лікування
інфекційних захворювань?

- А** М. Остроградський
- Б** О. Ляпунов
- В** М. Гамалія
- Г** Д. Багалій

Завдання № 4

1.4.1. Про яке економічне явище у Російській імперії зазначала газета «Ранок Росії» (1907): *«Ні для кого не було таємницею, що в залізобудівній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Поклавши в основу своєї діяльності ясно й виразно сформульований принцип, що не залізо існує для споживача, а споживач існує для заліза, “Продамет” з найперших кроків свого існування рішуче повела лінію в чітко зазначеному напрямі і продовжує благополучно вести її в наш час»?*

- А** концентрація виробництва та капіталу
- Б** завершення промислового перевороту
- В** розгортання промислового перевороту
- Г** зростання на ринку попиту на залізо

1.4.2. Назвіть політичний режим часів Української революції 1917–1921 рр., який намагався компенсувати збитки власникам підприємств, заподіяні націоналізацією, і відновив 12-годинний робочий день.

- А** Українська Центральна Рада
- Б** Гетьманат
- В** Директорія УНР
- Г** Радянська влада

1.4.3. Про яке політико-державне утворення на території сучасної України йдеться в уривку із книги «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні» (1987): *«Штучне відокремлення від України промислово розвинутих районів погіршувало її економічне і воєнне становище, ослаблювало єдиний фронт боротьби трудящих проти внутрішніх і зовнішніх ворогів, об'єктивно вело до підризу союзу робітників і селян...»?*

- А Республіка Таврида
- Б Баштанська республіка
- В Українська Галицька Радянська республіка
- Г Донецько-Криворізька республіка

1.4.4. Яку політику радянської влади пропагує плакат?

Напис на плакаті: *«Кооперація здійснює змичку між містом та селом».*

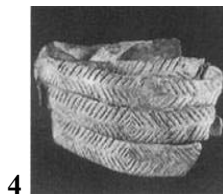
- А «коренізація»
- Б колективізація
- В «нова економічна політика»
- Г «політика воєнного комунізму»

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

- А** с. Мартинівка Черкаської обл.
Б с. Личківці коло м. Гусятин в рiчці Збруч
В с. Велика Знам'янка Запорiзької обл.
Г с. Мiзин на Чернiгiвщинi
Д м. Орджонiкiдзе Днiпропетровської обл.

2.1.2. Установiть вiдповiднiсть мiж князем i ситуацiєю в релiгiйнiй сферi.

1 Аскольд	А у справi християнiзацiї Русi окреслилися тенденцiї до налагодження тiсних вiдносин iз Захiдною церквою, очолюваною Римом; ця подiя має точну дату i висвiтлена у письмових джерелах
2 Ольга	Б константинопольський патрiарх Афанасiй i iмператор Андронiк II погодилися на утворення окремої Галицької митрополiї та входження до неї епархiй, якi перебували в зонi впливу тодiшнього правителя, що мав титул короля
3 Ярослав Мудрий	В запроваджений ним захiд мав бути незворотнiм; спочатку до християнства прилучалися мешканцi найбільших мiст, подекуди виникали спалахи невдоволення його дiями
4 Юрiй I Львович	Г хрестилася не вся Русь, не народ, не держава, а тiльки лише певна частина верхiвки на чолi з київським каганом
	Д неослабну князiвську пiдтримку мало християнство, було зроблено спробу зменшити залежнiсть Руської церкви вiд Константинополя

2.1.3. Установiть вiдповiднiсть мiж промисловим рeгiоном i його визначальною галуззю на середину 90-х рр. ХІХ ст.

1 Правобережна Україна	А машинобудування, суднобудування
2 Криворiзько-Приднiпровський	Б харчова та цукрова промисловiсть
3 Донбас	В невеликi мануфактури, легка промисловiсть
4 Одесько-Миколаївський	Г вугiльна промисловiсть
	Д залiзорудна i марганцева промисловiсть

2.1.4. Установіть відповідність між хронологічними рамками виходу популярних українських періодичних видань та їх назвами.

1 1848–1857 рр.	А «Киевская Старина»
2 1861–1862 рр.	Б «Київський телеграф»
3 1859–1876 рр.	В «Рада»
4 1882–1907 рр.	Г «Зоря Галицька»
	Д «Основа»

Завдання № 2

2.2.1. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

А Яскравою сторінкою цього повстання була так звана Тарасова ніч, коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів

Б Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця

В Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон

Г У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій за наведеними цитатами.

А «Після Всемиловитішого від нас звільнення графа Розумовського за його проханням з чину гетьманського, наказуємо... створити там Малоросійську колегію...»

Б «Через те, що король Його Милість бажає для кращого порядку знати число козаків...протягом шести тижнів козаки

мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисячі з зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...»

- В** «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: “Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете...”»
- Г** «В силу цього союзу Його Царська Величність бере на себе зобов’язання... фортеці та міста, захоплені в Україні внаслідок сум’ятиці, повернути його королівській величності без всяких претензій...»

2.2.3. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А** відкриття залізниці Одеса – Балта
- Б** утворення Малоросійського товариства
- В** Чигиринська змова
- Г** створення політичної партії РУРП

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність уривків документів.

- А** «...Хай буде вільною Україна. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські збори»
- Б** «...Управління Україною буде провадитися через посередництво призначеного мною Кабінету Міністрів і на остаточнім обґрунтованні нижче долучених до цього законів про тимчасовий державний устрій України...»
- В** «Українська республіка є соціалістичною державою робітників і селян. Вся влада [...] належить Радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів»

Г «...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу... Власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте археологічні пам'ятки, що свідчать про перебування греків у Північному Причорномор'ї та на п-ві Крим.

2.3.2. Визначте напрями діяльності Головної Руської Ради.

- 1 заснування газети «Зоря Галицька»
- 2 відкриття у Львівському університеті кафедри української мови та літератури
- 3 заснування товариства «Просвіта»
- 4 скликання Собору руських вчених
- 5 створення загонів бойових дружин

- 6 заснування Літературного товариства імені Тараса Шевченка
7 відкриття крамниць для продажу українських книжок.

2.3.3. Назвіть суспільно-політичні течії на Закарпатті, що існували у міжвоєнний період.

1 радикали	5 народовці
2 русофіли	6 слов'янофіли
3 «мадярони»	7 легітимісти
4 комуністи	

2.3.4. Визначте кінокартини, створені українським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.

1 «Звенигора»	4 «Земля»
2 «Коліїщина»	5 «Стожари»
3 «Арсенал»	6 «Запорожець за Дунаєм»
	7 «Григорій Сковорода»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте і порівняйте судові реформи в Наддніпрянській Україні гетьманів Данила Апостола й Кирила Розумовського і урядову реформу 1864 р.

3.2. Пантелеймон Куліш в одній із своїх пізніх праць зазначав: «Оба соседних государства, поражая друг друга, выезжали на пограничных ордах, с этой стороны христианских, с той – магометанских; оба терпели их из горькой необходимости, и оба были готовы отделиться от них навеки». З'ясуйте, на відносини яких країн вказує український історик XIX ст. і визначте роль фактора (за П. Кулішем) «християнської орди» у перебігу та результатах цих відносин протягом XVI–XVII ст.

11 клас**I рівень****Завдання № 1**

1.1.1. Назвіть скіфський курган, у якому було знайдено золоту пектораль.

- А** Товста Могила **В** Солоха
Б Чортомлик **Г** Гаймонова могила

1.1.2. Назвіть грецький поліс Північного Причорномор'я, в якому відбулася описана подія: «Приводом до повстання була угода боспорського царя Перісада V про передачу влади над Боспором понтійському цареві Мітрідату VI Сенаторові, що посилює рабовласницьку експлуатацію. Лише після тривалої боротьби понтійські війська під командуванням мітрідатового полководця Діофанта спромоглися придушити повстання»

- А** Ольвія **В** Пантікапей
Б Херсонес **Г** Керкінікіда

1.1.3. Яку назву має зображена ікона?

- А** Холмська ікона Божої Матері
Б Вишгородська ікона Богородиці
В Богоматір Оранта
Г Дорогобузька ікона Богородиці

1.1.4. Який великий князь київський позначені на карті?

- А** Святослав Ігорович
Б Володимир Святославович
В Ярослав Володимирович
Г Володимир Всеволодович

Завдання № 2

1.2.1. Про кого йдеться в уривку: *«Упродовж чотирьох століть ішли вони пляями і нетрями Карпат, чинячи помсту за сльози і злидні народу польській шляхті, румунським боярам, угорським баронам, українському панству»?*

А бродники

В опришки

Б гайдамаки

Г денейки

1.2.2. Назвіть кримського хана, який протягом 1648–1653 рр. був союзником Б. Хмельницького.

А Іслам-Гірей III

В Хаджі-Гірей

Б Менглі-Гірей

Г Тохтамиш-Гірей

1.2.3. Про яку історичну область України йдеться в уривку: *«Наприкінці XVIII ст. тут проживало 100 тис. українців і 20 тис. росіян, усі вони були новоприбулими з інших регіонів»?*

А Поділля

В Полісся

Б Слобожанщина

Г Північне Причорномор'я

1.2.4. Хто з українських гетьманів став першим політичним емігрантом?

А П. Дорошенко

В М. Ханенко

Б П. Тетеря

Г П. Орлик

Завдання № 3

1.3.1. Яка установа Московської держави порушувала кримінальну справу після виголошення будь-якою особою слів: *«Слово і діло Государево»?*

А Таємна канцелярія

Б Малоросійська колегія

В Генеральний військовий суд

Г Чолобитний приказ

1.3.2. Назвіть російського урядовця, у процесі реформ якого територію Гетьманщини було поділено на три намісництва – Київське, Чернігівське, Новгород-Сіверське.

- А** В. Бутурлін **В** П. Рум'янцев
Б О. Шаховський **Г** С. Вельямінов

1.3.3. Назвіть українські губернії, в яких було утворено найчисленніші ополченські з'єднання для війни з армією Наполеона.

- А** Київська і Чернігівська
Б Чернігівська і Полтавська
В Полтавська і Херсонська
Г Херсонська і Катеринославська

1.3.4. Про яке політико-державне утворення на території сучасної України йдеться в уривку із книги «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні» (1987): *«Штучне відокремлення від України промислово розвинутих районів погіршувало її економічне і воєнне становище, ослаблювало єдиний фронт боротьби трудящих проти внутрішніх і зовнішніх ворогів, об'єктивно вело до підриву союзу робітників і селян...»?*

- А** Республіка Таврида
Б Баштанська республіка
В Українська Галицька Радянська республіка
Г Донецько-Криворізька республіка

Завдання № 4

1.4.1. Назвіть історико-етнографічний регіон, про який ідеться у документі часів Першої світової війни: *«Відновлення в краї австрійської влади після відступу російської армії може привести до введення кримінальних судів проти румунів; звичайно, це у Румунії можна буде використати як аргумент антиавстрійської пропаганди».*

- А** Галичина **В** Буковина
Б Закарпаття **Г** Поділля

1.4.2. Назвіть діяча культури за світлиною.

- А Лесь Курбас
- Б Олександр Довженко
- В Микола Лисенко
- Г Василь Симоненко

1.4.3. Яке гасло характеризує епоху першого секретаря ЦК КПРС М. Хрущова в УРСР?

- А «Все в ім'я людини, все – для блага людини»
- Б «Нинішнє покоління радянських людей буде жити при комунізмі»
- В «Жити стало краще, жити стало веселіше»
- Г «Тверезість – норма життя»

1.4.4. Укажіть українську співачку, яка перемогла на Євробаченні 2004 р.

- А Таїсія Повалій
- Б Руслана Лижичко
- В Ані Лорак
- Г Тіна Кароль

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між князем Київської Русі та особливостями його внутрішньої політики.

1 Ольга	А обмеження свавілля лихварів і можливості поневолення людей за борги
2 Святослав Ігорович	Б передача управління державними справами своїм синам
3 Володимир Святославович	В об'їзд своїх володінь і створення «ігрищ» та «ловищ»
4 Володимир Всеволодович	Г призначення митрополитом першого в історії церкви русича
	Д впровадження руської грошової одиниці

2.1.2. Установіть відповідність між зображенням герба і державами, що брали участь у перерозподілі українських земель у XIV–XVI ст.

1		2		3		4	
	А Угорське королівство		Б Польське королівство		Г Московська держава		Д Кримське ханство
	В Молдавське князівство						

2.1.3. Установіть відповідність між назвою адміністративної одиниці та її визначенням.

1 улус	А найбільша адміністративно-територіальна одиниця Речі Посполитої у XV–XVIII ст.
2 воеводство	Б адміністративна одиниця у тюркських народів, що означає не тільки певну територію, а і її належність певному роду чи родоплемінному об'єднанню
3 паланка	В адміністративно-територіальна одиниця у період існування Нової Січі в 1734–1775 рр.
4 намісництво	Г військова й адміністративно-територіальна одиниця у Гетьманщині в XVII ст.
	Д адміністративно-територіальна одиниця місцевого управління у Великому Князівстві Литовському

2.1.4. Установіть відповідність між політичним лідером та його політичним сленгом.

1 Ю. Тимошенко	А «Весна переможе»
2 В. Ющенко	Б «Не словом, а ділом»
3 П. Порошенко	В «Україна для українців»
4 Л. Кравчук	Г «Маємо те, що маємо»
	Д «Жити по-новому»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність підписання міжнародних договорів.

- А** Ніштадський мир
- Б** «Вічний мир»
- В** Бахчисарайський мир
- Г** Кючук-Кайнарджійський мир

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А** відкриття залізниці Одеса – Балта
- Б** утворення Малоросійського товариства
- В** Чигиринська змова
- Г** створення політичної партії РУРП

2.2.3. Розташуйте військові підрозділи Збройних сил України у порядку зростання чисельності їх особового складу.

- А** взвод
- Б** відділення
- В** рота
- Г** батальйон

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність появи наведених плакатів та карикатур.

Завдання № 3

2.3.1. Визначте характерні ознаки періоду «великої смуги» у Галицько-Волинській державі.

- 1 поширення на руські землі впливу католицької церкви
- 2 розпад держави на два фактично незалежні князівства – Волинське і Галицьке
- 3 тривалість зазначеного періоду була більше, ніж півстоліття
- 4 свавілля бояр і порушення ними норм середньовічного спадкового феодалного права
- 5 втручання Угорського королівства у внутрішнє життя Галицько-Волинської держави
- 6 здобуття Данилом Романовичем Берестейської та Забузької земель
- 7 повне розорення земель держави монгольськими завойовниками

2.3.2. Визначте категорії шляхти в XIV–XV ст.

1 зем'яни	5 патриціат
2 бюргерство	6 данники
3 князі	7 пани
4 панцерні бояри	

2.3.3. Визначте заходи за реформами М. Хрущова в УРСР.

- 1 ліквідація рад народного господарства, підпорядкування підприємств за галузевим принципом загальносоюзним міністерствам
- 2 ліквідація машино-тракторних станцій і продаж техніки колгоспам
- 3 переділ території країни на економічні райони, усі підприємства в яких становили один господарський комплекс того чи того регіону
- 4 проведення масштабних заходів боротьби з алкоголізмом
- 5 ліквідація практики державних позик, які забирали 10% заробітку трудящих

- 6 скорочення робочого дня і запровадження п'ятиденного робочого тижня
- 7 визнання неспроможності панівної концепції «розвинутого соціалізму»

2.3.4. Укажіть події, які відбулися протягом періоду від проголошення Декларації про державний суверенітет до запровадження в обіг гривні як національної грошової одиниці.

- 1 прийняття закону «Про мови в УРСР»
- 2 вихід України з рубльового простору
- 3 розкол українського православ'я
- 4 приєднання України до програми співробітництва з НАТО «Партнерство заради миру»
- 5 укладення між Верховною Радою і Президентом України Конституційного договору
- 6 підписання «Великого договору» з Росією
- 7 підписання Харківських угод з Росією

III рівень

3.1. Спираючись на факти сучасного суспільно-політичного життя та міжнародного становища України, доведіть справедливість оцінки М. Драгоманова: *«Лишень тоді, коли ми покажемо свою силу хоч на частині своєї землі, зверне на нас увагу й Європа. Наївно ждати, щоб загал людей, навіть найгуманніших, турбувався за других лишень того, що їх б'ють. Мало хіба кого б'ють на земній кулі?! Люди інтересуються звичайно лишень тими, хто одбивається, і таким лишень звичайно й помагають».*

3.2. Порівняйте «революцію на граніті», Помаранчеву революцію і Революцію гідності: передумови, причини, рушійні сили, завдання, результати та наслідки.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

СЕКЦІЯ «АРХЕОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Який історичний процес відбувався одночасно з перебуванням на території сучасної України племен трипільської археологічної культури?

- А** Велика грецька колонізація
- Б** об'єднання номів у Єгипті
- В** панування племен халдеїв у Вавилонії
- Г** виникнення держави Ахеменідів

1.1.2. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені експонати?

- А** «Зародження людської цивілізації в Україні»
- Б** «Дивовижний світ Трипілля»
- В** «Кочовики періоду бронзи на території Степової України»
- Г** «Ранній залізний вік на теренах України»

1.1.3. Про якого князя повідомляє документ XV ст.: *«на Києве князя перестала быти, а вместо князей воеводы насташа»*?

- А** Семена Олельковича
- Б** Ярослава Мудрого
- В** Мстислава Володимировича
- Г** Юрія II Болеслава

1.1.4. Назвіть давньоруський храм за описом: «*Був заснований у 1194 році князем Романом Мстиславичем, раніше розташовувався у центрі добре укріпленого городища. Це монументальний хрестобанний храм зі зразками вишуканого білокам'яного різьблення і численними рисунками та графіті на стінах.*»

- А** Спасо-Преображенський собор
- Б** Церква Успіння Богородиці Пирогощі
- В** Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Г** Церква святого Пантелеймона

Завдання № 2

1.2.1. До якого архітектурного стилю належить зображений на фотокопії малюнку Т. Шевченка храм?

- А** візантійський
- Б** бароко
- В** готичний
- Г** ампір

1.2.2. У цій бійні зійшлося 80 тисяч вояків Польсько-Литовської держави (серед них понад 40 тисяч запорожців) і 220 тисяч турків-османів та їхніх сателітів. На полі битви вирішувалася не лише доля Речі Посполитої, а й значною мірою і доля християнської цивілізації.

- А** Цецорська битва
- Б** битва на Синіх Водах
- В** Хотинська битва
- Г** битва під Оршею

1.2.3. Кому могли належати наведені герби?

- А** ремісничим цехам
- Б** православним братствам
- В** єзуїтським колегіям
- Г** козацьким полкам

1.2.4. Назвіть автора книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року».

А Юрій Котермак

В Павло Русин

Б Стефан Яворський

Г Швайпольт Фіоль

Завдання № 3

1.3.1. Про яку подію йдеться: *«Гетьман із загоном був тоді за 90 верст від місця зіткнення супротивників. В. Шереметєв і Т. Цицора вели два тижні запеклі бої. Тоді ж Шереметєв пошкодував, що роз'єднав свої сили із силами “гетьманяти”»?*

А Чуднівська кампанія

Б Збарзько-Зборівська кампанія

В битва під Батогом

Г Конотопська битва

1.3.2. Кого з кошових отаманів кримські татари і турки називали «Урус-шайтаном»?

А Дмитра Вишневецького

В Івана Підкову

Б Самійла Кішку

Г Івана Сірка

1.3.3. Назвіть діяча, який організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, що об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів.

А Швайпольт Фіоль

В Франциск Скорина

Б Іван Федоров

Г Єлисей Плетенецький

1.3.4. Назвіть українські губернії, в яких було сформовано найчисленніші ополченські з'єднання для допомоги російському уряду у війні з армією Наполеона.

А Київська та Чернігівська

Б Чернігівська та Полтавська

В Полтавська та Херсонська

Г Херсонська та Катеринославська

Завдання № 4

1.4.1. Якому козацько-селянському повстанню присвятив цитований вірш Т. Шевченко?

Зібрав... козаченьків –
 Поради прохати: «Отамани товариші,
 Брати мої, діти!
 Дайте мені порадоньку,
 Що будем робити?
 Бенкетують ворожі ляхи –
 Наше безголов'я».
 «Нехай собі бенкетують,
 Нехай на здоров'я!
 Нехай, кляті, бенкетують,
 Поки сонце зайде, А ніч-мати дасть пораду, –
 Козак ляха знайде».
 Лягло сонце за горою,
 Зірки засіяли,
 А козаки, як та хмара,
 Ляхів обступали.
 Як став місяць серед неба,
 Ревнула гармата;
 Прокинулись ляшки-панки –
 Нікуди втікати!
 Прокинулись ляшки-панки,
 Та й не повставали:
 Зійшло сонце – ляшки-панки
 Покотом лежали.

А повстання 1591–1593 рр.

В повстання 1630 р.

Б повстання 1625 р.

Г повстання 1635 р.

1.4.2. Кому з козацьких отаманів присвятив свій вірш Т. Шевченко?

«...Закрутивши чорні уси,
За ухо чуприну,
Підняв шапку – човни стали.
«Нехай ворог гине!
Не в Синопу, отамани,
Панове-молодці,
А у Царград, до султана,
Поїдемо в гості!»
«Добре, батьку отамане!» –
Кругом заревіло.
«Спасибі вам!» –
Надів шапку.
Знову закипіло
Синє море; вздовж байдака
Знову походжає
Пан-отаман та на хвилю
Мовчки поглядає.

А Іван Дзиковський
Б Бернат Претвич

В Самійло Кішка
Г Іван Підкова

1.4.3. Якому повстанню присвячено твір Т. Шевченка?

Зайнялася Смілянщина,
Хмара червоніє.
А найперша Медведівка
Небо нагріває.
Горить Сміла, Смілянщина
Кров'ю підпливає.
Горить Корсунь, горить Канів,
Чигирин, Черкаси;
Чорним шляхом запалало,
І кров полилася
Аж у Волинь.

А Хмельниччина
Б Паліївщина

В Руїна
Г Коліївщина

1.4.4. У вірші Т. Шевченка «Гамалія» описано похід козаків на:

«Дрімає в гаремах, в садах Візантія.
І Скутар дрімає.
Босфор клекотить,
Неначе скажений, то стогне, то вие.
Йому Візантію хочеться збудить.
«Не буди, Босфоре, буде тобі горе,
Твої білі ребра піском занесу,
У мул поховаю! – реве синє море. –
Хіба ти не бачиш, яких я несу
Гостей до султана?...»

А Стамбул

В Ізмаїл

Б Варна

Г Синоп

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між назвою адміністративної одиниці та її визначенням.

1 кадилик	А адміністративна одиниця у Російській імперії
2 воеводство	Б адміністративна одиниця в Угорському королівстві
3 паланка	В адміністративна одиниця у Речі Посполитій
4 намісництво	Г адміністративна одиниця у Запорізькій Січі
	Д адміністративна одиниця в Кримському ханстві

2.1.2. Установіть відповідність між правлячим органом і його реформами.

1 Перша Малоросійська колегія	А стимулювання зближення козацької старшини і російського офіцерства, поділ козаків на «виборних» та «підпомічників»
2 Правління гетьманського уряду	Б підписання Конотопських статей і створення охоронного загону в 1000 компанійців

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

3 Друга Малоросійська колегія	В прийом скарг на дії козацької старшини, контроль за фінансами Гетьманщини
4 Гетьманування К. Розумовського	Г проведення Генерального опису Малоросії, поділ Гетьманщини на намісництва
	Д проведення судової та військової реформ, спроба закріпити спадковість своєї влади

2.1.3. Установіть відповідність між організацією та її програмними засадами діяльності.

1 Південне товариство	А кінцевою метою діяльності організації проголошувалося створення всеслов'янської федеративної держави
2 Північне товариство	Б ліквідація кріпосного права і самодержавної форми правління, встановлення унітарної республіки з можливою диктатурою
3 «Любов до істини»	В об'єднання всіх народів світу в «розумне суспільство, кожний член якого робить свій внесок, щоб воно було корисним і приємним для всіх»
4 «Товариство Об'єднаних слов'ян»	Г відбудовування Польщі як федеративної частини Австрійської монархії; запровадження самоврядування у Галичині
	Д запровадження конституційної монархії і реорганізація Російської імперії на федеративних засадах поділом її на 14 штатів

2.1.4. Установіть відповідність між прізвиськом українського національно-культурного діяча та його працею.

1 О. Павловський	А «Малоросійські оповідання»
2 Г. Квітка-Основ'яненко	Б «Книга буття українського народу»
3 І. Срезневський	В «Запорожская Старина»
4 Д. Бантиш-Каменський	Г «Грамматика малороссийского наречия»
	Д «История Малой России»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність появи релігійних вірувань на території України.

А християнство	В тотемізм
Б іслам	Г язичництво

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича.

- А** «І віддав він Київ у руки Дмитрові, славному мужу, для захисту від ворога лютого...»
- Б** «не личить держати нашу державу крижевникам (хрестоносцям)...»
- В** «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам...»
- Г** «Вийшов з військом із Холма та... став у Галичі, прийняв стіл свого батька та проголосив перемогу»

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність появи історичних документів за наведеними уривками.

- А** «Всі чоловіки, які досягли 21 року і до 40 років включно, зобов'язані були нести військову службу...»
- Б** «У списки присяжних засідателів не можуть бути внесені всі ті, які служать у приватних осіб»
- В** «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»
- Г** «Після закінчення дворічного строку, призначеного на первісне затвердження наділу, визначається шестирічний строк...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте категорії шляхти в XIV–XV ст.

- 1** зем'яни
- 2** бюргерство
- 3** князі
- 4** панцерні бояри
- 5** патриціат
- 6** данники
- 7** пани

2.3.2. Визначте основні ознаки зовнішньої і внутрішньої політичної ситуації в Гетьманщині після смерті Богдана Хмельницького.

- 1** налагодження союзу із Францією
- 2** суперечливість у відносинах з Московською державою
- 3** повернення шляхетсько-кріпосницьких відносин на Правобережжі
- 4** захоплення Польщею гетьманської столиці
- 5** спустошення Правобережної України
- 6** внутрішньостаршинська політична боротьба
- 7** перебування у стані війни з Річчю Посполитою

2.3.3. Визначте дати створення університетів на українських землях у XIX ст.:

- 1** 1805 р.
- 2** 1816 р.
- 3** 1834 р.
- 4** 1846 р.
- 5** 1855 р.
- 6** 1865 р.
- 7** 1875 р.

2.3.4. Визначте, які з описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів відбулися протягом другої половини XIX ст.

- 1 «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...»
- 2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...»
- 3 «...нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його краяни тішаться разом з ним...»
- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник... колишній вчитель... із захопленням говорили про колишню Малоросію...»
- 5 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще – жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!»
- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг, була відправлена рота солдатів і матросів...»
- 7 «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

III рівень

3.1. Поясніть зміст літописного повідомлення: «О, тихіша честь татарська!» і доведіть справедливість оцінки літописця.

3.2. Охарактеризуйте фільваркове господарство в Україні у першій половині XVII ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А** катакомбна археологічна культура
- Б** зрубна археологічна культура
- В** Черняхівська археологічна культура
- Г** Черноліська археологічна культура

1.1.2. Назвіть племена, які увійшли до складу Київської Русі за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А** в'ятичі та полочани
- Б** тиверці й уличі
- В** кривичі і радимичі
- Г** дуліби і білі хорвати

1.1.3. Який великий князь київський здійснив воєнні походи, позначені на карті?

- А** Святослав Ігорович
- Б** Володимир Святославович
- В** Ярослав Володимирович
- Г** Володимир Всеволодович

1.1.4. Ця битва сталася через півтора століття після монгольської навали та Батисевого розорення Русі, через 19 років після Куликовської битви і за 11 років до Грюнвальдської битви.

- А** битва під Оршею
- Б** битва на р. Ворскла
- В** битва на Синіх Водах
- Г** битва на р. Альті

Завдання № 2

1.2.1. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** Доба героїчних походів
- Б** Гайдамаччина
- В** Хмельниччина
- Г** Руїна

1.2.2. Назвіть українського гетьмана, який прагнув об'єднати під своїм «регіментом» і протекторатом Московської держави Лівобережну та Правобережну Гетьманщини.

- А** П. Дорошенко
- Б** І. Самойлович
- В** Б. Хмельницький
- Г** Ю. Хмельницький

1.2.3. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А** Османська імперія і Річ Посполита
- Б** Московська держава і Османська імперія
- В** Московська держава і Річ Посполита
- Г** Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.4. Якого гетьмана було усунуто від влади старшинською олігархією, що потім протягом трьох місяців здійснювала управління Україною?

- А** Д. Многогрішного
- Б** І. Самойловича
- В** П. Дорошенка
- Г** П. Тетерю

Завдання № 3

1.3.1. Яка інституція провела Генеральний опис Малоросії?

- А Старшинська рада
- Б Перша Малоросійська колегія
- В Правління гетьманського уряду
- Г Друга Малоросійська колегія

1.3.2. Який із названих населених пунктів, незважаючи на величезну кількість жителів, у другій половині XIX ст. не мав статусу міста?

- А Юзівка
- Б Катеринослав
- В Балта
- Г Бахмут

1.3.3. Яка з названих організацій у своїй діяльності ставила винятково культурницькі цілі?

- А Малоросійське товариство
- Б Руська трійця
- В Товариство святих Кирила і Мефодія
- Г Головна Руська рада

1.3.4. Хто з учених XIX ст. досліджував походження та лікування інфекційних захворювань?

- А М. Остроградський
- Б О. Ляпунов
- В М. Гамалія
- Г Д. Багалій

Завдання № 4

1.4.1. Про яке економічне явище у Російській імперії зазначала газета «Ранок Росії» (1907): *«Ні для кого не було таємницею, що в залізоробній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Поклавши в основу своєї діяльності ясно й виразно сформульований принцип, що не залізо існує для споживача, а споживач існує для заліза, “Продамет” з найперших кроків свого існування рішуче повела лінію в чітко зазначеному напрямі і продовжує благополучно вести її в наш час?»*

- А концентрація виробництва та капіталу
- Б завершення промислового перевороту
- В розгортання промислового перевороту
- Г зростання на ринку попиту на залізо

1.4.2. Назвіть політичний режим часів Української революції 1917–1921 рр., який намагався компенсувати збитки власникам підприємств, заподіяні націоналізацією, і відновив 12-годинний робочий день.

- А Українська Центральна Рада
- Б Гетьманат
- В Директорія УНР
- Г Радянська влада

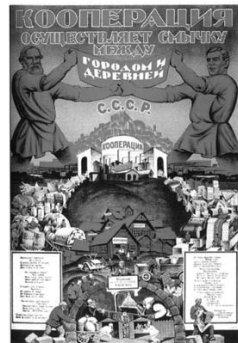
1.4.3. Про яке політико-державне утворення на території сучасної України йдеться в уривку із книги «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні» (1987): *«Штучне відокремлення від України промислово розвинутих районів погіршувало її економічне і воєнне становище, ослаблювало єдиний фронт боротьби трудящих проти внутрішніх і зовнішніх ворогів, об'єктивно вело до підризу союзу робітників і селян...»?*

- А Республіка Таврида
- Б Баштанська республіка
- В Українська Галицька Радянська республіка
- Г Донецько-Криворізька республіка

1.4.4. Яку політику радянської влади пропагує плакат?

Напис на плакаті: *«Кооперація здійснює змичку між містом та селом»*

- А «коренізація»
- Б колективізація
- В «нова економічна політика»
- Г «політика воєнного комунізму»

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

1

2

3

4

А с. Мартинівка Черкаської обл.

Б с. Личківці коло м. Гусятина в річці Збруч

В с. Велика Знам'янка Запорізької обл.

Г с. Мізин на Чернігівщині

Д м. Орджонікідзе Дніпропетровської обл.

2.1.2. Установіть відповідність між князем і ситуацією в релігійній сфері

1 Аскольд	А у справі християнізації Русі окреслилися тенденції до налагодження тісних відносин із Західною церквою, очолюваною Римом; ця подія має точну дату і висвітлена у письмових джерелах
2 Ольга	Б константинопольський патріарх Афанасій і імператор Андронік II погодилися на утворення окремої Галицької митрополії та входження до неї єпархій, які перебували в зоні впливу тодішнього правителя, що мав титул короля
3 Ярослав Мудрий	В запроваджений ним захід мав бути незворотнім; спочатку до християнства прилучалися мешканці найбільших міст, подекуди виникали спалахи невдоволення його діями
4 Юрій I Львович	Г хрестилася не вся Русь, не народ, не держава, а тільки лише певна частина верхівки на чолі з київським каганом
	Д неослабну князівську підтримку мало християнство, було зроблено спробу зменшити залежність Руської церкви від Константинополя

2.1.3. Установіть відповідність між промисловим регіоном і його визначальною галуззю на середину 90-х рр. XIX ст.

1 Правобережна Україна	А машинобудування, суднобудування
2 Криворізько-Придніпровський	Б харчова та цукрова промисловість
3 Донбас	В невеликі мануфактури, легка промисловість
4 Одесько-Миколаївський	Г вугільна промисловість
	Д залізорудна і марганцева промисловість

2.1.4. Установіть відповідність між хронологічними рамками виходу популярних українських періодичних видань та їх назвами.

1 1848–1857 рр.	А «Киевская Старина»
2 1861–1862 рр.	Б «Київський телеграф»
3 1859–1876 рр.	В «Рада»
4 1882–1907 рр.	Г «Зоря Галицька»
	Д «Основа»

Завдання № 2

2.2.1. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана Тарасова ніч, коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон

Г У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій за наведеними цитатами.

А «Після Всемиловитішого від нас звільнення графа Розумовського за його проханням з чину гетьманського, наказуємо... створити там Малоросійську колегію...»

Б «Через те, що король Його Милість бажає для кращого порядку знати число козаків... протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисячі з зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...»

В «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: “Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете...”»

Г «В силу цього союзу Його Царська Величність бере на себе зобов'язання... фортеці та міста, захоплені в Україні внаслідок сум'ятиці, повернути його королівській величності без всяких претензій...»

2.2.3. Установіть хронологічну послідовність подій.

А відкриття залізниці Одеса – Балта

Б утворення Малоросійського товариства

В Чигиринська змова

Г створення політичної партії РУРП

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність уривків документів

А «...Хай буде вільною Україна. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські збори»

- Б** «...Управління Україною буде провадитися через посередництво призначеного мною Кабінету Міністрів і на остаточнім обґрунтованні нижче долучених до цього законів про тимчасовий державний устрій України...»
- В** «Українська республіка є соціалістичною державою робітників і селян. Вся влада [...] належить Радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів»
- Г** «...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу... Власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте археологічні пам'ятки, що свідчать про перебування греків у Північному Причорномор'ї та на п-ві Крим.

2.3.2. Визначте напрями діяльності Головної Руської Ради.

- 1 заснування газети «Зоря Галицька»
- 2 відкриття у Львівському університеті кафедри української мови та літератури
- 3 заснування товариства «Просвіта»
- 4 скликання Собору руських вчених
- 5 створення загонів бойових дружин
- 6 заснування Літературного товариства імені Тараса Шевченка
- 7 відкриття крамниць для продажу українських книжок

2.3.3. Назвіть суспільно-політичні течії на Закарпатті, що існували у міжвоєнний період.

1 радикали	5 народовці
2 русофіли	6 слов'янофіли
3 «мадярони»	7 легітимісти
4 комуністи	

2.3.4. Визначте кінокартини, створені українським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.

- 1 «Звенигора»
- 2 «Коліївщина»
- 3 «Арсенал»
- 4 «Земля»
- 5 «Стожари»
- 6 «Запорожець за Дунаєм»
- 7 «Григорій Сковорода»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте і порівняйте судові реформи в Наддніпрянській Україні гетьманів Данила Апостола й Кирила Розумовського і урядову реформу 1864 р.

3.2. Проаналізуйте міжнародну політику гетьмана Б. Хмельницького.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Який період відображено на малюнку?

- А** палеоліт
- Б** мезоліт
- В** неоліт
- Г** енеоліт

1.1.2. Характерними ознаками розвитку Київської Русі в XI – першій половині XIII ст. були

- А** становлення держави з центром у Києві, войовнича зовнішня політика
- Б** посилення удільних князівств, постійні напади кочових племен
- В** запровадження державної релігії, поширення писаного кодифікованого права
- Г** виникнення військово-племінних союзів у східних слов'ян

1.1.3. Яку назву мав нормативно-правовий акт XII ст., що регулював правове становище залежних селян і визначав порядок стягнення лихварських відсотків з боржників?

- А** «Статут Володимира Мономаха»
- Б** «Судебник Казимира IV»
- В** «Руська правда»
- Г** «Устави на волоки»

1.1.4. Про якого князя йдеться у документі: *«На Києве князя перестала быти, а вместе воеводы настала»?*

- А Ярослав Мудрий
- Б Семен Омелькович
- В Мстислав Володимирович
- Г Юрій II Болеслав

Завдання № 2

1.2.1. Який великий князь київський здійснив воєнні походи, позначені на карті?

- А Святослав Ігорович
- Б Володимир Святославович
- В Ярослав Володимирович
- Г Володимир Всеволодович

1.2.2. До якого архітектурного стилю належить зображений на фото храм?

- А візантійський
- Б бароко
- В модерн
- Г класицизм

1.2.3. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А Османська імперія і Річ Посполита
- Б Московська держава і Османська імперія
- В Московська держава і Річ Посполита
- Г Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.4. Назвіть київського митрополита після відновлення православної ієрархії у 1620 р.

- А** Петро Могила
- Б** Йосиф Вельямін-Рутський
- В** Іпатій Потій
- Г** Іов Борецький

Завдання № 3

1.3.1. Хто з названих осіб видав у Празі слов'янський «Псалтир», а загалом опублікував 22 книги Біблії під загальною назвою «Біблія Руська»?

- А** Швайпольт Фіоль
- В** Франциск Скорина
- Б** Іван Федоров
- Г** Єлисей Плетенецький

1.3.2. Яка інституція провела Генеральний опис Малоросії?

- А** Старшинська рада
- Б** Перша Малоросійська колегія
- В** Правління гетьманського уряду
- Г** Друга Малоросійська колегія

1.3.3. Яка політична партія початку ХХ ст. висувала такі програмні умови: *«Одна, єдина, нероздільна від Карпат аж до Кавказу, самостійна, вільна, демократична Україна – республіка робочих людей – оце національний всеукраїнський ідеал...»*?

- А** Українська демократична партія
- Б** Українська соціал-демократична робітничка партія
- В** Українська народна партія
- Г** Русько-українська радикальна партія

1.3.4. Про яке економічне явище у Російській імперії зазначала газета «Ранок Росії» (1907): *«Ні для кого не було таємницею, що в залізобудівній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Поклавши в основу своєї діяльності ясно й виразно сформульований принцип, що не залізо існує для споживача, а споживач існує для заліза, “Прода-*

мет” з найперших кроків свого існування рішуче повела лінію в чітко зазначеному напрямі і продовжує благополучно вести її в наш час».

- А** концентрація виробництва та капіталу
- Б** завершення промислового перевороту
- В** розгортання промислового перевороту
- Г** зростання на ринку попиту на залізо

Завдання № 4

1.4.1. Кому з історичних діячів періоду Української революції 1917–1921 рр. належать слова: *«Коли б не мій вчинок, німці звели б на Україні звичайне генерал-губернаторство?»*

- А** М. Грушевському
- Б** Г. Бобринському
- В** П. Скоропадському
- Г** В. Винниченку

1.4.2. Про яку територію України міжвоєнного періоду йдеться в описі: *«Площа регіону складала 125,7 тис. км², за переписом 1931 р. на цій території проживало 8,9 млн осіб, у т.ч. 5,6 млн українців?»*

- А** Буковина
- Б** Закарпаття
- В** Кубань
- Г** Галичина

1.4.3. Концепція оборони й розбудови Збройних сил України, прийнята Верховною Радою в серпні 1991 р., визначила її прагнення до набуття статусу:

- А** нейтральної, ядерної, позаблокової держави
- Б** без’ядерної, позаблокової держави
- В** без’ядерної держави, яка прагне вступити до НАТО
- Г** ядерної держави, яка входить до військового блоку країн СНД

1.4.4. Кому із сучасних політичних лідерів України належало політичне передвиборче гасло *«Весна переможе!»*?

- А** В. Ющенку
- Б** Ю. Тимошенко
- В** Н. Королевській
- Г** П. Порошенку

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

- А** с. Мартинівка Черкаської обл.
- Б** с. Личківці коло м. Гусятина в річці Збруч
- В** с. Велика Знам'янка Запорізької обл.
- Г** с. Мізин на Чернігівщині
- Д** м. Орджонікідзе Дніпропетровської обл.

2.1.2. Установіть відповідність між фактами біографій і прізвищем історичної особи.

<p>1 Від 1559 р. був київським воєводою та володарем українського прикордоння. Культурно-освітній діяч, меценат і патріот, опікувався наукою і церквою. Наприкінці XVI ст. – найбільший після короля землевласник Речі Посполитої, «некоронований король»</p>	<p>А Іван Підкова</p>
<p>2 Походив із давнього литовсько-руського князівського роду. Вперше згадується в джерелах під 1545 р. Змолоду покинув батьківський дім задля лицарської слави. Виявив хист полководця. Із 1550 р. призначений королем Сигізмундом II Августом старостою черкаським і канівським</p>	<p>Б Костянтин Острозький</p>
<p>3 Здобув освіту в Острозькій академії, військового досвіду набув у козацьких походах. Очолював особисту охорону князя Костянтина Острозького під П'яткою. Захищав південні кордони України, здійснював походи проти татар і Молдови. У 1595 р. підняв повстання проти уряду Речі Посполитої</p>	<p>В Северин Наливайко</p>

4 Прізвисько отримав за майстерну стрільбу з лука. Здобув освіту в школі Львівського братства, Острозькій академії. Наприкінці XVI ст. потрапив на Запорозжя, де зажив авторитету і слави видатного державного діяча. Впорядкував козацьке військо завдяки дисципліні, озброєнню, освіченості, православ'ю.	Г Дмитро Вишневецький
	Д Петро Сагайдачний

2.1.3. Установіть відповідність між назвою нормативно-правового акту та його змістом.

1 Глухівські статті 1669 р.	А визнання за Московською державою Лівобережної України, Києва з кількома правобережними містами, Запоріжжя, а за Туреччиною – Південної Київщини і Поділля; заборона заселяти територію між Південним Бугом і Дніпром
2 Бучацький мир 1672 р.	Б узаконення на міжнародному рівні поділу України на дві частини; визнання за Московською державою Лівобережної України, Запоріжжя і Києва з околицями, а за Польщею – Правобережжя
3 Бахчисарайський мир 1681 р.	В обмеження присутності російських воєвод п'ятьма українськими містами, заборона їм порушувати козацькі права і втручатися у місцеве управління; збір податків з українського населення гетьманським урядом
4 «Вічний мир» 1686 р.	Г визнання Річчю Посполитою незалежності Української держави у межах Брацлавщини і Південної Київщини; перехід решти правобережних українських земель до Польщі – за винятком Подільського воєводства, яке було приєднано до Туреччини
	Д визнання за Росією Лівобережної України, Києва (на 2 роки), а за Річчю Посполитою – Правобережної України; перехід Запоріжжя у спільне підпорядкування обох держав

2.1.4. Установіть відповідність між датою та подією.

1 січень 1970 р.	А директива Міністерства освіти УРСР «Про удосконалення вивчення російської мови»
2 листопад 1978 р.	Б загибель у в'язниці В. Стуса
3 вересень 1985 р.	В вихід у світ першого випуску журналу «Український вісник»
4 жовтень 1989 р.	Г загибель в автокатастрофі В. Чорновола
	Д прийняття закону «Про мови в УРСР»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність подій за наведеними цитатами.

А «Після всемілостивішого від нас звільнення графа Розумовського за його проханням з чину гетьманського, наказуємо... створити там Малоросійську колегію...»

Б «Через те, що король його милість бажає для кращого порядку знати число козаків... протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисяч із зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...»

В «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: “Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете...”»

Г «В силу цього союзу його царська величність бере на себе зобов'язання... фортеці та міста, захоплені в Україні внаслідок сум'ятиці, повернути його королівській величності без всяких претензій...»

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій XVII ст.

А Жванецька облога

Б Перший молдавський похід

В битва під Городком

Г Конотопська битва

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності антиукраїнські заходи російського уряду.

А «... 1) не допускати ввозу в межі імперії книг і брошур, що видаються за кордоном на малоруському наріччі; 2) друкування і видання в імперії оригінальних творів і перекладів на тому ж наріччі заборонити... 3) заборонити різні сценічні вистави на малоруському наріччі, друкування на ньому текстів до музикальних нот...»

Б «1) негайно приступити до перегляду правил про заснування недільних шкіл; 2) ...закрити всі недільні школи і читальні, що тепер існують»

В «...щоб до друку дозволялись тільки такі твори малоросійською мовою, які належать до галузі красного письменства; пропускання ж книг малоруською мовою як духовного змісту, так навчальних, і, взагалі, призначених для початкового читання народу, припинити...»

Г «повідомити, чи не лишилися в продажу вірші Шевченка, рукопис “Закон Божий” та інші підбурливі твори; також чи не існують думки про колишню вольницю, Гетьманщину і про уявні права на відокремлення; щоб звертали увагу на тих, які переважно займаються малоросійськими древностями»

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність подій.

А ратифікація ВРУ Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Б ратифікація ВРУ Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС

В надання Україні Радою ЄС статусу країни з ринковою економікою

Г парафування Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Завдання № 3

2.3.1. Визначте характерні ознаки життя кочових племен.

1 високий розвиток монументального мистецтва

2 войовничість та жорстокість щодо ворогів

3 постійна міграція

- 4 будівництво двоповерхових жител
- 5 значні успіхи у військовому мистецтві
- 6 велика кількість оборонних городищ
- 7 активна торгівля рабами

2.3.2. Назвіть міста, що увійшли до складу Боспорського царства.

- 1 Борисфеніда
- 2 Пантікапей
- 3 Фанагорія
- 4 Танаїс
- 5 Керкінітида
- 6 Пантікапей
- 7 Феодосія

2.3.3. Визначте три основні завдання Першої Малоросійської колегії.

- 1 подолання соціально-економічної кризи в Гетьманщині
- 2 поступове обмеження політичної автономії України
- 3 контроль за діяльністю гетьмана і старшини
- 4 визначення і стягнення податків до царської скарбниці
- 5 надання фінансової допомоги знедоленим людям
- 6 відкриття закладів освіти і культури
- 7 вплив на здійснення судочинства у Гетьманщині

2.3.4. Оберіть серед поданих понять ті, що належать до епохи «воєнного комунізму».

- 1 продрозверстка
- 2 приватизація
- 3 продподаток
- 4 державна хлібна монополія
- 5 концесія
- 6 мілітаризація праці
- 7 зрівняльний принцип в оплаті праці

III рівень

3.1. Обґрунтуйте, чому Київське князівство не перетворилося на спадкове володіння якоїсь із князівських династій.

3.2. Визначте відмінність козацького зимівника від панського маєтку.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

**СЕКЦІЯ
«ІСТОРИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО»**

9 клас

І рівень

Завдання № 1

1.1.1. Який історичний процес відбувався одночасно з перебуванням на території сучасної України племен трипільської археологічної культури?

- А** Велика грецька колонізація
- Б** об'єднання номів у Єгипті
- В** панування племен халдеїв у Вавилонії
- Г** виникнення держави Ахеменідів

1.1.2. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені експонати?

- А** «Зародження людської цивілізації в Україні»
- Б** «Дивовижний світ Трипілля»
- В** «Кочовики періоду бронзи на території Степової України»
- Г** «Ранній залізний вік на теренах України»

1.1.3. Про якого князя повідомляє документ XV ст.: *«на Києве князя перестала быти, а вместо князей воеводы насташа»*?

- А** Семена Омельковича
- Б** Ярослава Мудрого
- В** Мстислава Володимировича
- Г** Юрія II Болеслава

1.1.4. Назвіть давньоруський храм за описом: «Був заснований у 1194 році князем Романом Мстиславичем, раніше розташовувався у центрі добре укріпленого городища. Це монументальний хрестобанний храм зі зразками вишуканого білокам'яного різьблення і численними рисунками та графіті на стінах».

- А** Спасо-Преображенський собор
- Б** Церква Успіння Богородиці Пирогощі
- В** Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Г** Церква святого Пантелеймона

Завдання № 2

1.2.1. До якого архітектурного стилю належить зображений на фотокопії малюнку Т. Шевченка храм?

- А** візантійський
- Б** бароко
- В** готичний
- Г** ампір

1.2.2. У цій бійні зійшлося 80 тисяч вояків Польсько-Литовської держави (серед них понад 40 тисяч запорожців) і 220 тисяч турків-османів та їхніх сателітів. На полі битви вирішувалася не лише доля Речі Посполитої, а й значною мірою і доля християнської цивілізації.

- А** Цецорська битва
- Б** битва на Синіх Водах
- В** Хотинська битва
- Г** битва під Оршею

1.2.3. Кому могли належати наведені герби?

- А** ремісничим цехам
- Б** православним братствам
- В** єзуїтським колегіям
- Г** козацьким полкам

1.2.4. Назвіть автора книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року».

А Юрій Котермак

В Павло Русин

Б Стефан Яворський

Г Швайпольт Фіоль

Завдання № 3

1.3.1. Про яку подію йдеться: «Гетьман із загоном був тоді за 90 верст від місця зіткнення супротивників. В. Шереметєв і Т. Цицора вели два тижні запеклі бої. Тоді ж Шереметєв пошкодував, що роз'єднав свої сили із силами “гетьманяти”»?

А Чуднівська кампанія

Б Збарзько-Зборівська кампанія

В битва під Батогом

Г Конотопська битва

1.3.2. Кого з кошових отаманів кримські татари і турки називали «Урус-шайтаном»?

А Дмитра Вишневецького

В Івана Підкову

Б Самійла Кішку

Г Івана Сірка

1.3.3. Назвіть діяча, який організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, що об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів.

А Швайпольт Фіоль

Б Іван Федоров

В Франциск Скорина

Г Єлисей Плетенецький

1.3.4. Назвіть українські губернії, в яких було сформовано найчисленніші ополченські з'єднання для допомоги російському уряду у війні з армією Наполеона.

А Київська та Чернігівська

Б Чернігівська та Полтавська

В Полтавська та Херсонська

Г Херсонська та Катеринославська

Завдання № 4

1.4.1. Якому козацько-селянському повстанню присвятив цитований вірш Т. Шевченко?

Зібрав... козаченьків –
 Поради прохати: «Отамани товариші,
 Брати мої, діти!
 Дайте мені порадоньку,
 Що будем робити?
 Бенкетують вражі ляхи –
 Наше безголов'я».
 «Нехай собі бенкетують,
 Нехай на здоров'я!
 Нехай, кляті, бенкетують,
 Поки сонце зайде, А ніч-мати дасть пораду, –
 Козак ляха знайде».
 Лягло сонце за горою,
 Зірки засіяли,
 А козаки, як та хмара,
 Ляхів обступали.
 Як став місяць серед неба,
 Ревнула гармата;
 Прокинулись ляшки-панки –
 Нікуди втікати!
 Прокинулись ляшки-панки,
 Та й не повставали:
 Зійшло сонце – ляшки-панки
 Покотом лежали.

А повстання 1591–1593 рр.

В повстання 1630 р.

Б повстання 1625 р.

Г повстання 1635 р.

1.4.2. Кому з козацьких отаманів присвятив свій вірш Т. Шевченко?

«...Закрутивши чорні уси,
 За ухо чуприну,
 Підняв шапку – човни стали.
 «Нехай ворог гине!

Не в Синопу, отамани,
Панове-молодці,
А у Царград, до султана,
Поїдемо в гості!»
«Добре, батьку отамане!» –
Кругом заревіло.
«Спасибі вам!» –
Надів шапку.
Знову закипіло
Синє море; вздовж байдака
Знову походжає
Пан-отаман та на хвилю
Мовчки поглядає.

А Іван Дзиковський **В** Самійло Кішка
Б Бернат Претвич **Г** Іван Підкова

1.4.3. Якому повстанню присвячено твір Т. Шевченка?

Зайнялася Смілянщина,
Хмара червоніє.
А найперша Медведівка
Небо нагріває.
Горить Сміла, Смілянщина
Кров'ю підпливає.
Горить Корсунь, горить Канів,
Чигирин, Черкаси;
Чорним шляхом запалало,
І кров полилася
Аж у Волинь.

А Хмельниччина **В** Руїна
Б Паліївщина **Г** Коліївщина

1.4.4. У вірші Т. Шевченка «Гамалія» описано похід козаків на:

«Дрімає в гаремах, в садах Візантія.
І Скутар дрімає.
Босфор клекотить,
Неначе скажений, то стогне, то виє.

Йому Візантію хочеться збудить.
«Не буди, Босфоре, буде тобі горе,
Твої білі ребра піском занесу,
У мул поховаю! – реве синє море. –
Хіба ти не бачиш, яких я несу
Гостей до султана?..»

А Стамбул
Б Варна

В Ізмаїл
Г Синоп

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між назвою адміністративної одиниці та її визначенням.

1 кадилік	А адміністративна одиниця у Російській імперії
2 воєводство	Б адміністративна одиниця в Угорському королівстві
3 паланка	В адміністративна одиниця у Речі Посполитій
4 намісництво	Г адміністративна одиниця у Запорізькій Січі
	Д адміністративна одиниця в Кримському ханстві

2.2.2. Установіть відповідність між правлячим органом і його реформами.

1 Перша Малоросійська колегія	А стимулювання зближення козацької старшини і російського офіцерства, поділ козаків на «виборних» та «підпомічників»
2 Правління гетьманського уряду	Б підписання Конотопських статей і створення охоронного загону в 1000 компанійців
3 Друга Малоросійська колегія	В прийом скарг на дії козацької старшини, контроль за фінансами Гетьманщини
4 Гетьманування К. Розумовського	Г проведення Генерального опису Малоросії, поділ Гетьманщини на намісництва
	Д проведення судової та військової реформ, спроба закріпити спадковість своєї влади

2.1.3. Установіть відповідність між організацією та її програмними засадами діяльності.

1 Південне товариство	А кінцевою метою діяльності організації проголошувалося створення всеслов'янської федеративної держави
2 Північне товариство	Б ліквідація кріпосного права і самодержавної форми правління, встановлення унітарної республіки з можливою диктатурою
3 «Любов до істини»	В об'єднання всіх народів світу в «розумне суспільство, кожний член якого робить свій внесок, щоб воно було корисним і приємним для всіх»
4 «Товариство Об'єднаних слов'ян»	Г відбудовування Польщі як федеративної частини Австрійської монархії; запровадження самоврядування у Галичині
	Д запровадження конституційної монархії і реорганізація Російської імперії на федеративних засадах поділом її на 14 штатів

2.1.4. Установіть відповідність між прізвиськом українського національно-культурного діяча та його працею.

1 О. Павловський	А «Малоросійські оповідання»
2 Г. Квітка-Основ'яненко	Б «Книга буття українського народу»
3 І. Срезневський	В «Запорожская Старина»
4 Д. Бантиш-Каменський	Г «Грамматика малороссийского наречия»
	Д «История Малой России»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність появи релігійних вірувань на території України.

А християнство

В тотемізм

Б іслам

Г язичництво

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича.

- А** «І віддав він Київ у руки Дмитрові, славному мужу, для захисту від ворога лютого...»
- Б** «не личить держати нашу державу крижевникам (хрестоносцям)...»
- В** «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам...»
- Г** «Вийшов з військом із Холма та... став у Галичі, прийняв стіл свого батька та проголосив перемогу»

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність появи історичних документів за наведеними уривками

- А** «Всі чоловіки, які досягли 21 року і до 40 років включно, зобов'язані були нести військову службу...»
- Б** «У списки присяжних засідателів не можуть бути внесені всі ті, які служать у приватних осіб»
- В** «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»
- Г** «Після закінчення дворічного строку, призначеного на первісне затвердження наділу, визначається шестирічний строк...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте категорії шляхти в XIV–XV ст.

1 зем'яни	5 патриціат
2 бюргерство	6 данники
3 князі	7 пани
4 панцерні бояри	

2.3.2. Визначте основні ознаки зовнішньої і внутрішньої політичної ситуації в Гетьманщині після смерті Богдана Хмельницького

- 1** налагодження союзу із Францією
- 2** суперечливість у відносинах з Московською державою
- 3** повернення шляхетсько-кріпосницьких відносин на Правобережжі
- 4** захоплення Польщею гетьманської столиці
- 5** спустошення Правобережної України
- 6** внутрішньостаршинська політична боротьба
- 7** перебування у стані війни з Річчю Посполитою

2.3.3. Визначте дати створення університетів на українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.	2 1816 р.	3 1834 р.
4 1846 р.	5 1855 р.	6 1865 р.
7 1875 р.		

2.3.4. Визначте, які з описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів, відбулися протягом другої половини XIX ст.

- 1** «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...»
- 2** «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...»
- 3** «...нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його краєни тішаються разом з ним...»

- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник... колишній вчитель... із захопленням говорили про колишню Малоросію...»
- 5 «Йти в народ... значило не тільки віддати народові свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще – жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!»
- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг, була відправлена рота солдатів і матросів...»
- 7 «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

III рівень

3.1. Обґрунтуйте, чому саме Середня Наддніпрянщина стала осередком політичного життя середньовічної держави русів.

3.2. Охарактеризуйте фільваркове господарство в Україні у першій половині XVII ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А** катакомбна археологічна культура
- Б** зрубна археологічна культура
- В** Черняхівська археологічна культура
- Г** Чорноліська археологічна культура

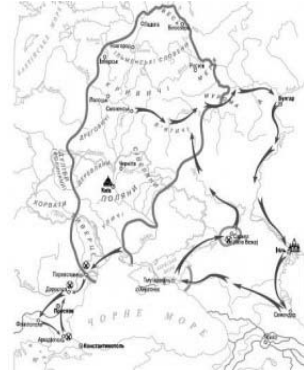

1.1.2. Назвіть племена, які увійшли до складу Київської Русі за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А** в'ятичі та полочани
- Б** тиверці й уличі
- В** кривичі і радимичі
- Г** дуліби і білі хорвати

1.1.3. Який великий князь київський здійснив воєнні походи, позначені на карті?

- А** Святослав Ігорович
- Б** Володимир Святославович
- В** Ярослав Володимирович
- Г** Володимир Всеволодович

1.1.4. Ця битва сталася через півтора століття після монгольської навали та Батиевого розорення Русі, через 19 років після Куликовської битви і за 11 років до Грюнвальдської битви.

- А** битва під Оршею
- Б** битва на р. Ворскла
- В** битва на Синіх Водах
- Г** битва на р. Альті

Завдання № 2

1.2.1. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** Доба героїчних походів
- Б** Гайдамаччина
- В** Хмельниччина
- Г** Руїна

1.2.2. Назвіть українського гетьмана, який прагнув об'єднати під своїм «регіментом» і протекторатом Московської держави Лівобережну та Правобережну Гетьманщини.

- А** П. Дорошенко
- Б** І. Самойлович
- В** Б. Хмельницький
- Г** Ю. Хмельницький

1.2.3. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А** Османська імперія і Річ Посполита
- Б** Московська держава і Османська імперія
- В** Московська держава і Річ Посполита
- Г** Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.4. Якого гетьмана було усунуто від влади старшинською олігархією, що потім протягом трьох місяців здійснювала управління Україною?

- А** Д. Многогрішного
- Б** І. Самойловича
- В** П. Дорошенка
- Г** П. Тетерю

Завдання № 3

1.3.1. Яка інституція провела Генеральний опис Малоросії?

- А** Старшинська рада
- Б** Перша Малоросійська колегія
- В** Правління гетьманського уряду
- Г** Друга Малоросійська колегія

1.3.2. Який із названих населених пунктів, незважаючи на величезну кількість жителів, у другій половині XIX ст. не мав статусу міста?

- А** Юзівка
- Б** Катеринослав
- В** Балта
- Г** Бахмут

1.3.3. Яка з названих організацій у своїй діяльності ставила винятково культурницькі цілі?

- А** Малоросійське товариство
- Б** Руська трійця
- В** Товариство святих Кирила і Мефодія
- Г** Головна Руська рада

1.3.4. Хто з учених ХІХ ст. досліджував походження та лікування інфекційних захворювань?

- А** М. Остроградський
- Б** О. Ляпунов
- В** М. Гамалія
- Г** Д. Багалій

Завдання № 4

1.4.1. Про яке економічне явище у Російській імперії зазначала газета «Ранок Росії» (1907 р.): *«Ні для кого не було таємницею, що в залізоробній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Поклавши в основу своєї діяльності ясно й виразно сформульований принцип, що не залізо існує для споживача, а споживач існує для заліза, “Продамет” з найперших кроків свого існування рішуче повела лінію в чітко зазначеному напрямі і продовжує благополучно вести її в наш час»?*

- А** концентрація виробництва та капіталу
- Б** завершення промислового перевороту
- В** розгортання промислового перевороту
- Г** зростання на ринку попиту на залізо

1.4.2. Назвіть політичний режим часів Української революції 1917–1921 рр., який намагався компенсувати збитки власникам підприємств, заподіяні націоналізацією, і відновив 12-годинний робочий день.

- А** Українська Центральна Рада
- Б** Гетьманат
- В** Директорія УНР
- Г** Радянська влада

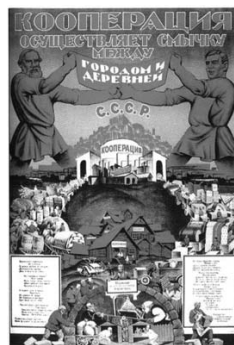
1.4.3. Про яке політико-державне утворення на території сучасної України йдеться в уривку із книги «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні» (1987): *«Штучне відокремлення від України промислово розвинутих районів погіршувало її економічне і воєнне становище, ослаблювало єдиний фронт боротьби трудящих проти внутрішніх і зовнішніх ворогів, об'єктивно вело до підризу союзу робітників і селян...»?*

- А** Республіка Таврида
- Б** Баштанська республіка
- В** Українська Галицька Радянська республіка
- Г** Донецько-Криворізька республіка

1.4.4. Яку політику радянської влади пропагує плакат?

Напис на плакаті: *«Кооперація здійснює змичку між містом та селом»*

- А** «коренізація»
- Б** колективізація
- В** «нова економічна політика»
- Г** «політика воєнного комунізму»

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

- А** с. Мартинівка Черкаської обл.
Б с. Личківці коло м. Гусятин в річці Збруч
В с. Велика Знам'янка Запорізької обл.
Г с. Мізин на Чернігівщині
Д м. Орджонікідзе Дніпропетровської обл.

2.1.2. Установіть відповідність між князем і ситуацією в релігійній сфері.

1 Аскольд	А у справі християнізації Русі окреслилися тенденції до налагодження тісних відносин із Західною церквою, очолюваною Римом; ця подія має точну дату і висвітлена у письмових джерелах
2 Ольга	Б константинопольський патріарх Афанасій і імператор Андронік II погодилися на утворення окремої Галицької митрополії та входження до неї єпархій, які перебували в зоні впливу тодішнього правителя, що мав титул короля
3 Ярослав Мудрий	В запроваджений ним захід мав бути незворотнім; спочатку до християнства прилучалися мешканці найбільших міст, подекуди виникали спалахи невдоволення його діями
4 Юрій I Львович	Г хрестилася не вся Русь, не народ, не держава, а тільки лише певна частина верхівки на чолі з київським каганом
	Д неослабну князівську підтримку мало християнство, було зроблено спробу зменшити залежність Руської церкви від Константинополя

2.1.3. Установіть відповідність між промисловим регіоном і його визначальною галуззю на середину 90-х рр. XIX ст.

1 Правобережна Україна	А машинобудування, суднобудування
2 Криворізько-Придніпровський	Б харчова та цукрова промисловість
3 Донбас	В невеликі мануфактури, легка промисловість
4 Одесько-Миколаївський	Г вугільна промисловість
	Д залізорудна і марганцева промисловість

2.1.4. Установіть відповідність між хронологічними рамками виходу популярних українських періодичних видань та їх назвами

1 1848–1857 рр.	А «Киевская Старина»
2 1861–1862 рр.	Б «Київський телеграф»
3 1859–1876 рр.	В «Рада»
4 1882–1907 рр.	Г «Зоря Галицька»
	Д «Основа»

Завдання № 2

2.2.1. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана Тарасова ніч, коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій за наведеними цитатами.

- А** «Після Всемиловитішого від нас звільнення графа Розумовського за його проханням з чину гетьманського, наказуємо... створити там Малоросійську колегію...»
- Б** «Через те, що король Його Милість бажає для кращого порядку знати число козаків...протягом шести тижнів козаки му-

сять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисячі з зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...»

- В** «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: “Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете...”»
- Г** «В силу цього союзу Його Царська Величність бере на себе зобов’язання... фортеці та міста, захоплені в Україні внаслідок сум’ятіці, повернути його королівській величності без всяких претензій...»

2.2.3. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А** відкриття залізниці Одеса – Балта
Б утворення Малоросійського товариства
В Чигиринська змова
Г створення політичної партії РУРП

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність уривків документів.

- А** «...Хай буде вільною Україна. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські збори»
- Б** «...Управління Україною буде провадитися через посередництво призначеного мною Кабінету Міністрів і на остаточнім обґрунтованні нижче долучених до цього законів про тимчасовий державний устрій України...»
- В** «Українська республіка є соціалістичною державою робітників і селян. Вся влада [...] належить Радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів»

Г «...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу... Влада у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте археологічні пам'ятки, що свідчать про перебування греків у Північному Причорномор'ї та на п-ві Крим.

2.3.2. Визначте напрями діяльності Головної Руської Ради.

- 1 заснування газети «Зоря Галицька»
- 2 відкриття у Львівському університеті кафедри української мови та літератури
- 3 заснування товариства «Просвіта»
- 4 скликання Собору руських вчених
- 5 створення загонів бойових дружин

- 6 заснування Літературного товариства імені Тараса Шевченка
7 відкриття крамниць для продажу українських книжок

2.3.3. Назвіть суспільно-політичні течії на Закарпатті, що існували у міжвоєнний період.

1 радикали	5 народовці
2 русофіли	6 слов'янофіли
3 «мадярони»	7 легітимісти
4 комуністи	

2.3.4. Визначте кінокартини, створені українським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.

1 «Звенигора»	4 «Земля»
2 «Коліїщина»	5 «Стожари»
3 «Арсенал»	6 «Запорожець за Дунаєм»
7 «Григорій Сковорода»	

III рівень

3.1. Охарактеризуйте етапи боротьби Русі з монгольською навалю упродовж XIII – другої половини XIV ст., визначивши результати і наслідки, вказавши її історичне значення.

3.2. Охарактеризуйте і порівняйте судові реформи в Наддніпрянській Україні гетьманів Данила Апостола й Кирила Розумовського і урядову реформу 1864 р.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені експонати?

- А** «Зародження людської цивілізації в Україні»
- Б** «Дивовижний світ Трипілля»
- В** «Кочовики періоду бронзи на території Степової України»
- Г** «Ранній залізний вік на теренах України»

1.1.2. Назвіть місто, про події у якому давньогрецький історик написав: «Прапор повстанців підняв раб, якого вигодували у палаці Перісада».

- А** Пантікапей
- Б** Ольвія
- В** Тіра
- Г** Неаполь

1.1.3. Назвіть племена, які увійшли до складу Київської Русі за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А** дуліби і білі хорвати
- Б** тиверці й уличі
- В** кривичі і радимичі
- Г** в'ятичі та полочани

1.1.4. Кому з київських князів належать слова: «Якщо ж побіжимо ми, – то сором нам. Тож не втечемо, а станемо кріпко, а я перед вами піду»?

- А** Ігор Рюрикович
- Б** Святослав Ігорович
- В** Мстислав Володимирович
- Г** Роман Мстиславович

Завдання № 2

1.2.1. Вставте пропущене у тексті ім'я зовнішньополітичного партнера Б. Хмельницького: «*Наш підданий гетьман Б. Хмельницький майже поєднав свої війська з [пропуск] і послав йому підмогу загін на чолі з А. Ждановичем.*».

А Іслам-Гірей

В Юрій II Ракоці

Б Олексій Михайлович

Г Василь Лупул

1.2.2. Назвіть історико-географічну область України, де адміністративною одиницею в ранньомодерний час була «паланка».

А Галичина

В Слобожанщина

Б Гетьманщина

Г Запоріжжя

1.2.3. Яка подія передувала тій, що описана в уривку: «Здобувши місто силою, Менишков віддав усе живе мечу та вогню...»?

А зруйнування Чортомлицької січі

В Полтавська битва

Б укладання «Пактів і конституцій прав і вольностей Війська Запорозького»

Г донос полковника Іскри та генерального судді Кочубея на гетьмана І. Мазепу

1.2.4. Назвіть інституцію, результати діяльності якої були викладені у тисячах томів «Генерального опису Малоросії».

А Правління гетьманського уряду

Б Перша Малоросійська колегія

В Друга Малоросійська колегія

Г Генеральна Військова канцелярія

Завдання № 3

1.3.1. Яке видання Іван Франко назвав «явищем наскрізь революційним», а Олесь Гончар – «Кобзареву сестрою?».

А «Енеїда»

Б «Книга буття українського народу»

В «Історія Русів»

Г «Русалка Дністрова»

1.3.2. У якому році в деяких губерніях Російської імперії поширювалося гасло: *«До зброї! Народу Польщі, Литви і Русі! До зброї! Час загального визволення настав...»?*

А 1825 р.

В 1855–1856 рр.

Б 1848 р.

Г 1863–1864 рр.

1.3.3. Назвіть українського культурного діяча, причетного до творення одного із символів нашої державності, ювілей якого (200 років від дня народження) відзначається 2015 року.

А Михайло Вербицький

В Михайло Драгоманов

Б Тарас Шевченко

Г Павло Чубинський

1.3.4. Назвіть ім'я українського художника, роботу якого подано на фото.

А І. Рєпін

Б М. Самокиш

В І. Труш

Г М. Пимоненко

Завдання № 4

1.4.1. Про який тип навчального закладу радянської доби в Україні йдеться в уривку: *«Фінансове забезпечення роботи закладу було перекладене на громадські організації та населення. Для залучення в цей заклад учнів використовували різні форми агітації, а випускник цього закладу повинен був уміти читати, як мінімум, “Буквар”»?*

А недільна школа

В робітфак

Б ФЗУ

Г лікнеп

1.4.2. Про який нормативно-правовий документ зазначав С. Петлюра: *«Взагалі мусимо дивитися на... як на тимчасовий вихід з тяжкої ситуації. Треба нам якось зміцнити свої сили для того, щоб продовжувати боротьбу з нашим головним ворогом – Московщиною...»?*

- А «Акт злуки УНР та ЗУНР»
- Б Брест-Литовський договір
- В Варшавський договір
- Г Другий універсал УЦР

1.4.3. Якого військового формування стосуються наведені плакати?

- А Українська повстанська армія
- Б Буковинська самооборона
- В Поліська Січ
- Г Карпатська січ

1.4.4. Яке явище в незалежній Україні викриває наведена карикатура?

- А надмірна бюрократизація державного апарату
- Б існування тіньової економіки
- В корупція в органах влади
- Г постійна інфляція національної валюти

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

А с. Мартинівка Черкаської обл.

Б с. Личківці коло м. Гусятин в річці Збруч

В с. Велика Знам'янка Запорізької обл.

Г с. Мізин на Чернігівщині

Д м. Орджонікідзе Дніпропетровської обл.

2.1.2. Установіть відповідність між назвою нормативно-правового акту та його змістом.

1 Глухівські статті 1669 р.	А визнання за Московською державою Лівобережної України, Києва з кількома правобережними містами, Запоріжжя, а за Туреччиною – Південної Київщини і Поділля; заборона заселяти територію між Південним Бугом і Дніпром
2 Бучацький мир 1672 р.	Б узаконення на міжнародному рівні поділу України на дві частини; визнання за Московською державою Лівобережної України, Запоріжжя і Києва з околицями, а за Польщею – Правобережжя
3 Бахчисарайський мир 1681 р.	В обмеження присутності російських воєвод п'ятьма українськими містами, заборона їм порушувати козацькі права і втручатися у місцеве управління; збір податків з українського населення гетьманським урядом
4 «Вічний мир» 1686 р.	Г визнання Річчю Посполитою незалежності Української держави у межах Брацлавщини і Південної Київщини; перехід решти правобережних українських земель до Польщі – за винятком Подільського воєводства, яке було приєднано до Туреччини

	Д визнання за Росією Лівобережної України, Києва (на 2 роки), а за Річчю Посполитою – Правобережної України; перехід Запоріжжя у спільне підпорядкування обох держав
--	--

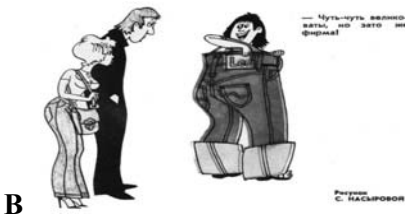
2.1.3. Установіть відповідність між описом події та її датою.

1 «Один молодий чоловік, відрекомендувавшись селянином, пообіцяв селянам сходити до царя в Петербург та розповісти йому про боротьбу останніх з місцевою владою. Через деякий час цей молодий чоловік повернувся до цього населеного пункту, але вже з «Височайшою грамотою», яка закликала селян, вступивши до організації «Таємна дружина», зі зброєю в руках повстати проти влади поміщиків»	А 1825–1826 рр.
2 «Колони, очолювані Гапоном, налічували 140 тисяч робітників. Вони тримали ікони, портрет царя, співали молитви і просувалися в центр Санкт-Петербурга. Ланцюг солдатів зустрів маніфестантів перед Зимовим палацом спочатку холостими залпами, а потім і розстрілом людей, “озброєних” тільки іконами, нехай хоругвами»	Б 1905 р.
3 «... Селяни Катеринославського і Верхньодніпровського повітів Катеринославської губернії і Херсонського, Бобринецького, Олександрівського і частини Єлисаветградського повітів Херсонської губернії, яких підбурювали і повчали тихо й таємно зловмисні ненависники Росії, майже поголовне, з усім своїм майном і господарством знялися з насиджених своїх місць і пішли по волю в Крим, де в Перекопі, як запевняли селян ці зловмисники, сіячі смут і безпорядків, «у золотому наметі сидить цар і всім, хто прийшов, роздає волю, а ті, хто не з’явиться або запізниться, лишануться, як і раніше, в панській неволі»	В 1856 р.
4 «30 грудня повсталий батальйон вирушив до Василькова на з’єднання з іншими підрозділами полку. З криками “Ура!” Муравйова зустріли роти, розквартировані у Василькові. 31-го грудня полковий священник о. Данило прилюдно благословив солдат на повстання»	Г 1848 р.
	Д 1877 р.

2.1.4. Установіть відповідність між ознакою суспільно-політичного життя УРСР періоду загострення кризи радянської системи і відповідною карикатурою на неї.

- 1** дефіцит товарів народного вжитку і низька їх якість
- 2** систематичні крадіжки на місцях роботи і низька трудова дисципліна
- 3** надмірна бюрократизація у державних установах та організаціях
- 4** низька якість побутового обслуговування населення

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича.

- А** «І віддав він Київ у руки Дмитрові, славному мужу, для захисту від ворога лютого...»
- Б** «не личить держати нашу державу крижевникам (хрестоносцям)...»
- В** «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам...»
- Г** «Вийшов з військом із Холма та... став у Галичі, прийняв стіл свого батька та проголосив перемогу»

2.2.2. Розташуйте у хронологічній послідовності пропагандистські більшовицько-комуністичні гасла.

- А** «Релігія – гальмо п'ятирічки»
- Б** «Капіталісту горе, заженемо його у Чорне море»
- В** «Ради та електрифікація є основою нового світу»
- Г** «Кукурудзі – повний хід»

2.2.3. Розташуйте зображені значки за часом їх набуття політично свідомим та активним громадянином УРСР.

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність подій у незалежній Україні за наведеними оцінками ЗМІ.

- А** «За 14 років переговорів Україна пройшла шлях економічних і структурних реформ, трансформації, завершила двосторонні переговори з країнами-членами цієї міжнародної економічної організації та прийняла 50 необхідних нормативних актів для адаптації українського законодавства до вимог організації»
- Б** «Одним із здобутків... угод стає те, що Росія практично виключила шанс забрати у 2017 році із Севастополя старезні бляшанки»

- В** «Мітингувальники зібралися на головній площі Києва – Майдані Незалежності – на знак протесту проти рішення тодішньої влади про припинення підготовки до підписання Угоди про Асоціацію з ЄС»
- Г** «Те, що відбулося в Україні, можна назвати революцією свідомості громадян, з'явилися перші паростки громадянського суспільства»

Завдання № 3

2.3.1. Назвіть козацькі полки, що були утворені на Правобережній Україні після відновлення там у 1685 р. козацького устрою.

1 Остроградський	5 Фастівський
2 Київський	6 Корсунський
3 Богуславський	7 Брацлавський
4 Канівський	

2.3.2. Визначте, які з описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів відбулися протягом другої половини ХІХ ст.

- 1** «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...»
- 2** «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...»
- 3** «...нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаються разом з ним...»
- 4** «У Києві і в Малоросії слов'янофілство перетворюється в українофілство... Причетні до справи... художник... колишній вчитель... із захопленням говорили про колишню Малоросію...»
- 5** «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще – жити

його radoшчaми і страждaннями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!»

- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг, була відправлена рота солдатів і матросів...»
- 7 «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

2.3.3. Назвіть міжнародні організації, до яких протягом другої половини 1940-х – першої половини 1950-х рр. вступила УРСР.

1 МАГАТЕ	5 НАФТА
2 ООН	6 ЮНЕСКО
3 СЕАТО	7 Всесвітній поштовий союз
4 Міжнародний союз електрозв'язку	

2.3.4. Визначте основні ознаки релігійного життя в сучасній Україні.

- 1 поступове зрощення держави і церков
- 2 міжконфесійне протистояння
- 3 зростання кількості конфесій та релігійних організацій
- 4 продовження атеїстичного виховання через освітні заклади
- 5 зростання ролі церкви у громадсько-політичному житті
- 6 зменшення кількості віруючих, зростання антирелігійних настроїв серед населення
- 7 гарантування державою права на вільне віросповідання

III рівень

3.1. Охарактеризуйте категорії та зміни у правовому становищі селян в Україні упродовж другої половини XVII–XVIII ст.

3.2. Охарактеризуйте етапи Українського національного відродження у XIX ст. Визначте спільні та відмінні ознаки у Наддніпрянській та Західній Україні.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

СЕКЦІЯ «ЕТНОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Який історичний процес відбувався одночасно з перебуванням на території сучасної України племен трипільської археологічної культури?

- А** Велика грецька колонізація
- Б** об'єднання номів у Єгипті
- В** панування племен халдеїв у Вавилонії
- Г** виникнення держави Ахеменідів

1.1.2. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені експонати?

- А** «Зародження людської цивілізації в Україні»
- Б** «Дивовижний світ Трипілья»
- В** «Кочовики періоду бронзи на території Степової України»
- Г** «Ранній залізний вік на теренах України»

1.1.3. Про якого князя повідомляє документ XV ст.: *«на Києве князя перестала быти, а вместо князей воеводы насташа»*?

- А** Семена Олельковича
- Б** Ярослава Мудрого
- В** Мстислава Володимировича
- Г** Юрія II Болеслава

1.1.4. Назвіть давньоруський храм за описом: *«Був заснований у 1194 році князем Романом Мстиславичем, раніше розташовувався у центрі добре укріпленого городища. Це монументальний хрестобанний храм зі зразками вишуканого білокам'яного різьблення і численними рисунками та графіті на стінах»*

- А Спасо-Преображенський собор
- Б Церква Успіння Богородиці Пирогощі
- В Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Г Церква святого Пантелеймона

Завдання № 2

1.2.1. До якого архітектурного стилю належить зображений на фотокопії малюнку Т. Шевченка храм?

- А візантійський
- Б бароко
- В готичний
- Г ампір

1.2.2. У цій бійні зійшлося 80 тисяч вояків Польсько-Литовської держави (серед них понад 40 тисяч запорожців) і 220 тисяч турків-османів та їхніх сателітів. На полі битви вирішувалася не лише доля Речі Посполитої, а й значною мірою і доля християнської цивілізації

- А Цецорська битва
- Б битва на Синіх Водах
- В Хотинська битва
- Г битва під Оршею

1.2.3. Кому могли належати наведені герби?

- А ремісничим цехам
- Б православним братствам
- В єзуїтським колегіям
- Г козацьким полкам

1.2.4. Назвіть автора книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року»

- А** Юрій Котермак
Б Стефан Яворський
В Павло Русин
Г Швайпольт Фіоль

Завдання № 3

1.3.1. Про яку подію йдеться: *«Гетьман із загоном був тоді за 90 верст від місця зіткнення супротивників. В. Шереметєв і Т. Цицора вели два тижні запеклі бої. Тоді ж Шереметєв пошкодував, що роз'єднав свої сили із силами “гетьманяти”»?*

- А** Чуднівська кампанія
Б Збаразько-Зборівська кампанія
В битва під Батогом
Г Конотопська битва

1.3.2. Кого з кошових отаманів кримські татари і турки називали «Урус-шайтаном»?

- А** Дмитра Вишневецького
Б Самійла Кішку
В Івана Підкову
Г Івана Сірка

1.3.3. Назвіть діяча, який організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, що об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів.

- А** Швайпольт Фіоль
Б Іван Федоров
В Франциск Скорина
Г Єлисей Плетенецький

1.3.4. Назвіть українські губернії, в яких було сформовано найчисленніші ополченські з'єднання для допомоги російському уряду у війні з армією Наполеона.

- А** Київська та Чернігівська
Б Чернігівська та Полтавська
В Полтавська та Херсонська
Г Херсонська та Катеринославська

Завдання № 4

1.4.1. Якому козацько-селянському повстанню присвятив цитований вірш Т. Шевченко?

Зібрав... козаченьків –
Поради прохати: «Отамани товариші,
Брати мої, діти!
Дайте мені порадоньку,
Що будем робити?
Бенкетують вражі ляхи –
Наше безголов'я».
«Нехай собі бенкетують,
Нехай на здоров'я!
Нехай, клятї, бенкетують,
Поки сонце зайде, А ніч-мати дасть пораду, –
Козак ляха знайде».
Лягло сонце за горою,
Зірки засіяли,
А козаки, як та хмара,
Ляхів обступали.
Як став місяць серед неба,
Ревнула гармата;
Прокинулись ляшки-панки –
Нікуди втікати!
Прокинулись ляшки-панки,
Та й не повставали:
Зійшло сонце – ляшки-панки
Покотом лежали.

А повстання 1591–1593 рр.

В повстання 1630 р.

Б повстання 1625 р.

Г повстання 1635 р.

1.4.2. Кому з козацьких отаманів присвятив свій вірш Т. Шевченко?

«...Закрутивши чорні уси,
За ухо чуприну,
Підняв шапку – човни стали.
«Нехай ворог гине!

Не в Синопу, отамани,
 Панове-молодці,
 А у Царград, до султана,
 Поїдемо в гості!»
 «Добре, батьку отамане!» –
 Кругом заревіло.
 «Спасибі вам!» –
 Надів шапку.
 Знову закипіло
 Синє море; вздовж байдака
 Знову походжає
 Пан-отаман та на хвилю
 Мовчки поглядає.

А Іван Дзиковський **В** Самійло Кішка
Б Бернат Претвич **Г** Іван Підкова

1.4.3. Якому повстанню присвячено твір Т. Шевченка?

Зайнялася Смілянщина,
 Хмара червоніє.
 А найперша Медведівка
 Небо нагріває.
 Горить Сміла, Смілянщина
 Кров'ю підпливає.
 Горить Корсунь, горить Канів,
 Чигирин, Черкаси;
 Чорним шляхом запалало,
 І кров полилася
 Аж у Волинь.

А Хмельниччина **В** Руїна
Б Паліївщина **Г** Коліївщина

1.4.4. У вірші Т. Шевченка «Гамалія» описано похід козаків на:

«Дрімає в гаремах, в садах Візантія.
 І Скутар дрімає.
 Босфор клекотить,
 Неначе скажений, то стогне, то виє.

Йому Візантію хочеться збудить.
«Не буди, Босфоре, буде тобі горе,
Твої білі ребра піском занесу,
У мул поховаю! – реве синє море. –
Хіба ти не бачиш, яких я несу
Гостей до султана?..»

А Стамбул
Б Варна

В Ізмаїл
Г Синоп

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між назвою адміністративної одиниці та її визначенням.

1 кадилик	А адміністративна одиниця у Російській імперії
2 воеводство	Б адміністративна одиниця в Угорському королівстві
3 паланка	В адміністративна одиниця у Речі Посполитій
4 намісництво	Г адміністративна одиниця у Запорізькій Січі
	Д адміністративна одиниця в Кримському ханстві

2.2.2. Установіть відповідність між правлячим органом та його реформами.

1 Перша Малоросійська колегія	А стимулювання зближення козацької старшини і російського офіцерства, поділ козаків на «виборних» та «підпомічників»
2 Правління гетьманського уряду	Б підписання Конотопських статей і створення охоронного загону в 1000 компанійців
3 Друга Малоросійська колегія	В прийом скарг на дії козацької старшини, контроль за фінансами Гетьманщини
4 Гетьманування К. Розумовського	Г проведення Генерального опису Малоросії, поділ Гетьманщини на намісництва
	Д проведення судової та військової реформ, спроба закріпити спадковість своєї влади

2.1.3. Установіть відповідність між організацією та її програмними засадами діяльності.

1 Південне товариство	А кінцевою метою діяльності організації проголошувалося створення всеслов'янської федеративної держави
2 Північне товариство	Б ліквідація кріпосного права і самодержавної форми правління, встановлення унітарної республіки з можливою диктатурою
3 «Любов до істини»	В об'єднання всіх народів світу в «розумне суспільство, кожний член якого робить свій внесок, щоб воно було корисним і приємним для всіх»
4 «Товариство Об'єднаних слов'ян»	Г відбудовування Польщі як федеративної частини Австрійської монархії; запровадження самоврядування у Галичині
	Д запровадження конституційної монархії і реорганізація Російської імперії на федеративних засадах поділом її на 14 штатів

2.1.4. Установіть відповідність між прізвищем українського національно-культурного діяча та його працею

1 О. Павловський	А «Малоросійські оповідання»
2 Г. Квітка-Основ'яненко	Б «Книга буття українського народу»
3 І. Срезневський	В «Запорожская Старина»
4 Д. Бантиш-Каменський	Г «Грамматика малороссийского наречия»
	Д «История Малой России»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність появи релігійних вірувань на території України.

А християнство	В тотемізм
Б іслам	Г язичництво

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича.

- А** «І віддав він Київ у руки Дмитрові, славному мужу, для захисту від ворога лютого...»
- Б** «не личить держати нашу державу крижевникам (хрестоносцям)...»
- В** «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам...»
- Г** «Вийшов з військом із Холма та... став у Галичі, прийняв стіл свого батька та проголосив перемогу»

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність появи історичних документів за наведеними уривками

- А** «Всі чоловіки, які досягли 21 року і до 40 років включно, зобов'язані були нести військову службу...»
- Б** «У списки присяжних засідателів не можуть бути внесені всі ті, які служать у приватних осіб»
- В** «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»
- Г** «Після закінчення дворічного строку, призначеного на первісне затвердження наділу, визначається шестирічний строк...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте категорії шляхти в XIV–XV ст.

1 зем'яни	5 патриціат
2 бюргерство	6 данники
3 князі	7 пани
4 панцерні бояри	

2.3.2. Визначте основні ознаки зовнішньої і внутрішньої політичної ситуації в Гетьманщині після смерті Богдана Хмельницького.

- 1** налагодження союзу із Францією
- 2** суперечливість у відносинах з Московською державою
- 3** повернення шляхетсько-кріпосницьких відносин на Правобережжі
- 4** захоплення Польщею гетьманської столиці
- 5** спустошення Правобережної України
- 6** внутрішньостаршинська політична боротьба
- 7** перебування у стані війни з Річчю Посполитою

2.3.3. Визначте дати створення університетів на українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.	2 1816 р.	3 1834 р.
4 1846 р.	5 1855 р.	6 1865 р.
7 1875 р.		

2.3.4. Визначте, які із описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів відбулися протягом другої половини XIX ст.

- 1** «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...»
- 2** «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...»
- 3** «...нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаться разом з ним...»

- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник... колишній вчитель... із захопленням говорили про колишню Малоросію...»
- 5 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще – жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!»
- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг, була відправлена рота солдатів і матросів...»
- 7 «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

III рівень

3.1. Поясніть зміст літописного повідомлення: «О, тихіша честь татарська!» і доведіть справедливість оцінки літописця.

3.2. Охарактеризуйте фільваркове господарство в Україні у першій половині XVII ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А катакомбна археологічна культура
- Б зрубна археологічна культура
- В Черняхівська археологічна культура
- Г Чорноліська археологічна культура

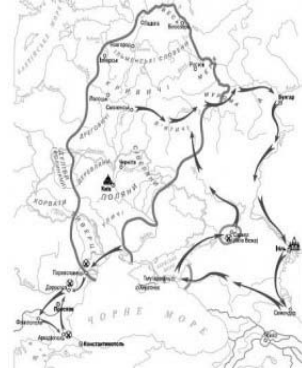

1.1.2. Назвіть племена, які увійшли до складу Київської Русі за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А** в'ятичі та полочани
- Б** тиверці й уличі
- В** кривичі і радимичі
- Г** дуліби і білі хорвати

1.1.3. Який великий князь київський здійснив воєнні походи, позначені на карті?

- А** Святослав Ігорович
- Б** Володимир Святославович
- В** Ярослав Володимирович
- Г** Володимир Всеволодович

1.1.4. Ця битва сталася через півтора століття після монгольської навали та Батієвого розорення Русі, через 19 років після Куликовської битви і за 11 років до Грюнвальдської битви.

- А** битва під Оршею
- Б** битва на р. Ворскла
- В** битва на Синіх Водах
- Г** битва на р. Альті

Завдання № 2

1.2.1. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** Доба героїчних походів
- Б** Гайдамаччина
- В** Хмельниччина
- Г** Руїна

1.2.2. Назвіть українського гетьмана, який прагнув об'єднати під своїм «регіментом» і протекторатом Московської держави Лівобережну та Правобережну Гетьманщини.

- А П. Дорошенко
- Б І. Самойлович
- В Б. Хмельницький
- Г Ю. Хмельницький

1.2.3. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А Османська імперія і Річ Посполита
- Б Московська держава і Османська імперія
- В Московська держава і Річ Посполита
- Г Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.4. Якого гетьмана було усунуто від влади старшинською олігархією, що потім протягом трьох місяців здійснювала управління Україною?

- А Д. Многогрішного
- Б І. Самойловича
- В П. Дорошенка
- Г П. Тетерю

Завдання № 3

1.3.1. Яка інституція провела Генеральний опис Малоросії?

- А Старшинська рада
- Б Перша Малоросійська колегія
- В Правління гетьманського уряду
- Г Друга Малоросійська колегія

1.3.2. Який із названих населених пунктів, незважаючи на величезну кількість жителів, у другій половині XIX ст. не мав статусу міста?

- А Юзівка
- Б Балта

Б Катеринослав

Г Бахмут

1.3.3. Яка з названих організацій у своїй діяльності ставила винятково культурницькі цілі?

А Малоросійське товариство

Б Руська трійця

В Товариство святих Кирила і Мефодія

Г Головна Руська рада

1.3.4. Хто з учених ХІХ ст. досліджував походження та лікування інфекційних захворювань?

А М. Остроградський

В М. Гамалія

Б О. Ляпунов

Г Д. Багалій

Завдання № 4

1.4.1. Про яке економічне явище у Російській імперії зазначала газета «Ранок Росії» (1907): *«Ні для кого не було таємницею, що в залізобудівній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Поклавши в основу своєї діяльності ясно й виразно сформульований принцип, що не залізо існує для споживача, а споживач існує для заліза, “Продамет” з найперших кроків свого існування рішуче повела лінію в чітко зазначеному напрямі і продовжує благополучно вести її в наш час»?*

А концентрація виробництва та капіталу

Б завершення промислового перевороту

В розгортання промислового перевороту

Г зростання на ринку попиту на залізо

1.4.2. Назвіть політичний режим часів Української революції 1917–1921 рр., який намагався компенсувати збитки власникам підприємств, заподіяні націоналізацією, і відновив 12-годинний робочий день.

А Українська Центральна Рада

Б Гетьманат

В Директорія УНР

Г Радянська влада

1.4.3. Про яке політико-державне утворення на території сучасної України йдеться в уривку із книги «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні» (1987): *«Штучне відокремлення від України промислово розвинутих районів погіршувало її економічне і воєнне становище, ослаблювало єдиний фронт боротьби трудящих проти внутрішніх і зовнішніх ворогів, об'єктивно вело до підриву союзу робітників і селян...»?*

А Республіка Таврида

Б Баштанська республіка

В Українська Галицька Радянська республіка

Г Донецько-Криворізька республіка

1.4.4. Яку політику радянської влади пропагує плакат?

Напис на плакаті: *«Кооперація здійснює змичку між містом та селом»*

А «коренізація»

Б колективізація

В «нова економічна політика»

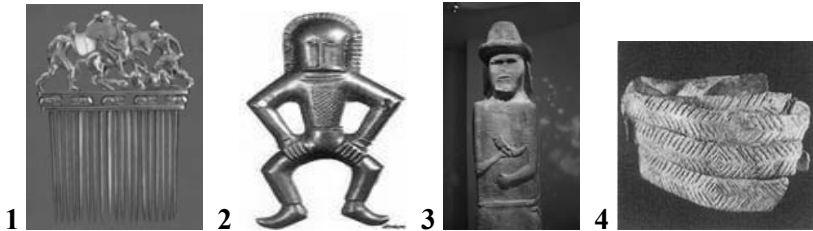
Г «політика воєнного комунізму»

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

- А с. Мартинівка Черкаської обл.
 Б с. Личківці коло м. Гусятин в річці Збруч
 В с. Велика Знам'янка Запорізької обл.
 Г с. Мізин на Чернігівщині
 Д м. Орджонікідзе Дніпропетровської обл.

2.1.2. Установіть відповідність між князем і ситуацією в релігійній сфері

1 Аскольд	А у справі християнізації Русі окреслилися тенденції до налагодження тісних відносин із Західною церквою, очолюваною Римом; ця подія має точну дату і висвітлена у письмових джерелах
2 Ольга	Б константинопольський патріарх Афанасій і імператор Андронік II погодилися на утворення окремої Галицької митрополії та входження до неї єпархій, які перебували в зоні впливу тодішнього правителя, що мав титул короля
3 Ярослав Мудрий	В запроваджений ним захід мав бути незворотнім; спочатку до християнства прилучалися мешканці найбільших міст, подекуди виникали спалахи невдоволення його діями
4 Юрій І Львович	Г хрестилася не вся Русь, не народ, не держава, а тільки лише певна частина верхівки на чолі з київським каганом
	Д неослабну князівську підтримку мало християнство, було зроблено спробу зменшити залежність Руської церкви від Константинополя

2.1.3. Установіть відповідність між промисловим регіоном і його визначальною галуззю на середину 90-х рр. XIX ст.

1 Правобережна Україна	А машинобудування, суднобудування
------------------------	-----------------------------------

2 Криворізько-Придніпровський	Б харчова та цукрова промисловість
3 Донбас	В невеликі мануфактури, легка промисловість
4 Одесько-Миколаївський	Г вугільна промисловість
	Д залізорудна і марганцева промисловість

2.1.4. Установіть відповідність між хронологічними рамками виходу популярних українських періодичних видань та їх назвами.

1 1848–1857 рр.	А «Киевская Старина»
2 1861–1862 рр.	Б «Київський телеграф»
3 1859–1876 рр.	В «Рада»
4 1882–1907 рр.	Г «Зоря Галицька»
	Д «Основа»

Завдання № 2

2.2.1. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами

А Яскравою сторінкою цього повстання була так звана Тарасова ніч, коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів

Б Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця

В Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон

Г У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій за наведеними цитатами

- А** «Після Всемиловішого від нас звільнення графа Розумовського за його проханням з чину гетьманського, наказуємо... створити там Малоросійську колегію...»
- Б** «Через те, що король Його Милість бажає для кращого порядку знати число козаків... протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисячі з зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...»
- В** «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: “Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете...”»
- Г** «В силу цього союзу Його Царська Величність бере на себе зобов'язання... фортеці та міста, захоплені в Україні внаслідок сум'ятиці, повернути його королівській величності без всяких претензій...»

2.2.3. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А** відкриття залізниці Одеса – Балта
- Б** утворення Малоросійського товариства
- В** Чигиринська змова
- Г** створення політичної партії РУРП

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність уривків документів.

- А** «...Хай буде вільною Україна. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські збори»

- Б** «...«Управління Україною буде провадитися через посередництво призначеного мною Кабінету Міністрів і на остаточнім обґрунтованні нижче долучених до цього законів про тимчасовий державний устрій України...»
- В** «Українська республіка є соціалістичною державою робітників і селян. Вся влада [...] належить Радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів»
- Г** «...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу... Власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте археологічні пам'ятки, що свідчать про перебування греків у Північному Причорномор'ї та на п-ві Крим.

1

2

3

4

5

6

7

2.3.2. Визначте напрями діяльності Головної Руської Ради.

- 1 заснування газети «Зоря Галицька»
- 2 відкриття у Львівському університеті кафедри української мови та літератури
- 3 заснування товариства «Просвіта»
- 4 скликання Собору руських вчених
- 5 створення загонів бойових дружин
- 6 заснування Літературного товариства імені Тараса Шевченка
- 7 відкриття крамниць для продажу українських книжок

2.3.3. Назвіть суспільно-політичні течії на Закарпатті, що існували у міжвоєнний період.

1 радикали	5 народовці
2 русофіли	6 слов'янофіли
3 «мадярони»	7 легітимісти
4 комуністи	

2.3.4. Визначте кінокартини, створені українським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.

1 «Звенигора»	5 «Стожари»
2 «Коліївщина»	6 «Запорожець за Дунаєм»
3 «Арсенал»	7 «Григорій Сковорода»
4 «Земля»	

III рівень

3.1. Проаналізуйте міжнародну політику гетьмана Б. Хмельницького.

3.2. Пантелеймон Куліш в одній із своїх пізніх праць зазначав: «Оба соседних государства, поражая друг друга, выезжали на пограничных ордах, с этой стороны христианских, с той – магометанских; оба терпели их из горькой необходимости, и оба были готовы отделиться от них навеки». З'ясуйте, на відносини яких країн вказує український історик XIX ст. і визначте роль фактора (за П. Кулішем) «християнської орди» у перебігу та результатах цих відносин протягом XVI–XVII ст.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А** катакомбна археологічна культура
- Б** зрубна археологічна культура
- В** Черняхівська археологічна культура
- Г** Чорноліська археологічна культура

1.1.2. До якого архітектурного стилю належить зображений на фото храм?

- А** візантійський
- В** готичний
- Б** бароко
- Г** класицизм

1.1.3. Назвіть українського гетьмана, який прагнув об'єднати під своїм «регіментом» і протекторатом Московської держави Лівобережну та Правобережну Гетьманщину.

- А** П. Дорошенко
- В** Б. Хмельницький
- Б** І. Самойлович
- Г** Ю. Хмельницький

1.1.4. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** кінець XVI ст.
- Б** 20–30-ті рр. XVII ст.
- В** кінець 1640-х – початок 1650-х рр.
- Г** 1660–1680-ті рр.

Завдання № 2

1.2.1. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А** Османська імперія і Річ Посполита
- Б** Московська держава і Османська імперія
- В** Московська держава і Річ Посполита
- Г** Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.2. Кого з кошових отаманів кримські татари і турки називали «Урус-шайтаном»?

- А** Дмитра Вишневецького
- Б** Самійла Кішку
- В** Івана Підкову
- Г** Івана Сірка

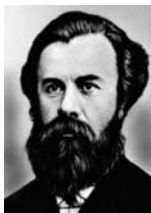
1.2.3. Про яку подію йдеться: «Гетьман із загоном був тоді за 90 верст від місця зіткнення супротивників. В. Шереметев і Т. Цицора вели два тижні запеклі бої. Тоді ж Шереметев пошкодував, що роз'єднав свої сили із силами "гетьманяти"»?

- А** Чуднівська кампанія
- Б** Збарасько-Зборівська кампанія
- В** битва під Батогом
- Г** Конотопська битва

1.2.4. Хто із зображених історичних діячів був одним із членів «Руської трійці»?

А

Б

В

Г

Завдання № 3

1.3.1. Кому з історичних діячів періоду Першої світової війни належать слова: *«Українці не піддадуться провокаційним впливам і виконають свій обов'язок громадян Росії в цей тяжкий час до кінця і не тільки на полі бою, в шеренгах війська, що бореться проти порушників світового миру і права, але і як громадяни-обивателі, що повинні в міру своїх сил і спроможностей сприяти успішному виконанню російською армією виїмково відповідального завдання?»*

А В. Винниченко

В К. Левицький

Б С. Петлюра

Г Д. Донцов

1.3.2. Яку тезу висунуло сталінське керівництво для виправдання репресій?

А необхідність зниження рівня класового протистояння між капіталом і працею

Б загострення класової боротьби у процесі будівництва соціалізму

В початок громадянської війни у СРСР

Г необхідність зменшення кількості населення в селі будь-якими методами

1.3.3. Про яку територію України міжвоєнного періоду йдеться в описі: *«Площа регіону складала 125,7 тис. км², за переписом 1931 р. на цій території проживало 8,9 млн осіб, у т. ч. 5,6 млн українців?»*

А Буковина

В Галичина

Б Закарпаття

Г Кубань

1.3.4. Назвіть найбільшу і найвпливовішу легальну партію в Західній Україні міжвоєнного періоду.

А Українське національно-демократичне об'єднання

Б Українська соціалістично-радикальна партія

В Комуністична партія Західної України

Г Українська соціал-демократична партія

Завдання № 4

1.4.1. Який із поданих агітаційних плакатів відповідає періоду «хрущовської відлиги»?

А ТЕ ЖЕ ГОДЫ, ДА РАЗНЫЕ ПОГОДЫ

Б

В

Г

1.4.2. Довгі черги за горілчаними виробами в магазинах, популярність одягу та інших елементів гардеробу «західного світу», поява «кооператорів» – це характерна ознака повсякденного життя періоду

А друга пол. 1940-х – поч. 1950-х рр.

Б друга пол. 1950-х – поч. 1960-х рр.

В друга пол. 1960-х – 1970-ті рр.

Г друга пол. 1980-х – 1990 р.

1.4.3. У якому році відбулося запровадження наведеного зображення купюри?

А 1989 р.

В 1992 р.

Б 1991 р.

Г 1996 р.

1.4.4. Перші спільні навчання українських збройних сил і сил НАТО у рамках програми «Партнерство заради миру» відбулися за каденції Президента України.

А Л. Кравчука

В В. Ющенка

Б Л. Кучми

Г В. Януковича

II рівень**Завдання № 1**

2.1.1. Установіть відповідність між іменем друкаря і його досягненнями.

1 Швайпольт Фіоль	А першою опублікованою його книгою став слов'янський «Псалтир», загалом же опублікував 22 книги Біблії під загальною назвою «Біблія Руська»
2 Іван Федоров	Б винайшов перший друкарський станок, розробив для нього чорнильну суміш
3 Франциск Скорина	В під егідою князя Костянтина Острозького надрукував Острозьку Біблію
4 Єлисей Плетенецький	Г заснував у Кракові друкарню, де опублікував перші слов'янські книги кирилицею
	Д організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, яка об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів

2.1.2. Установіть відповідність між правлячим органом і його реформами.

1 Перша Малоросійська колегія	А стимулювання зближення козацької старшини і російського офіцерства, поділ козаків на «виборних» та «підпомічників»
2 Правління гетьманського уряду	Б підписання Конотопських статей і створення охоронного загону в 1000 компанійців
3 Друга Малоросійська колегія	В прийом скарг на дії козацької старшини, контроль за фінансами Гетьманщини
4 Гетьманування К. Розумовського	Г проведення Генерального опису Малоросії, поділ Гетьманщини на намісництва
	Д проведення судової та військової реформ, спроба закріпити спадковість своєї влади

2.1.3. Установіть відповідність між прізвиськом українського національно-культурного діяча та його працею

1 О. Павловський	А «Малоросійські оповідання»
2 Г. Квітка-Основ'яненко	Б «Книга буття українського народу»
3 І. Срезневський	В «Запорожская Старина»
4 Д. Бантиш-Каменський	Г «Грамматика малороссийского наречия»
	Д «История Малой России»

2.1.4. Установіть відповідність між датою та подією

1 січень 1970 р.	А директива Міністерства освіти УРСР «Про удосконалення вивчення російської мови»
2 листопад 1978 р.	Б загибель у в'язниці В. Стуса
3 вересень 1985 р.	В вихід у світ першого випуску журналу «Український вісник»
4 жовтень 1989 р.	Г загибель в автокатастрофі В. Чорновола
	Д прийняття закону «Про мови в УРСР»

Завдання № 2

2.2.1. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана Тарасова ніч, коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність появи історичних документів за наведеними уривками.

- А** «Всі чоловіки, які досягли 21 року і до 40 років включно, зобов'язані були нести військову службу...»
- Б** «У списки присяжних засідателів не можуть бути внесені всі ті, які служать у приватних осіб»
- В** «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»
- Г** «Після закінчення дворічного строку, призначеного на первісне затвердження наділу, визначається шестирічний строк...»

2.2.3. Установіть хронологічну послідовність уривків документів.

- А** «...Хай буде вільною Україна. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські збори»
- Б** «...«Управління Україною буде провадитися через посередництво призначеного мною Кабінету Міністрів і на остаточнім обґрунтованні нижче долучених до цього законів про тимчасовий державний устрій України...»
- В** «Українська республіка є соціалістичною державою робітників і селян. Вся влада [...] належить Радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів»
- Г** «...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу... Власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

2.2.4. Розташуйте у порядку зростання кількості представників національних меншин в Україні (за даними Всеукраїнського перепису 2001 р.).

А білоруси

В росіяни

Б цигани

Г кримські татари

Завдання № 3

2.3.1. Визначте три основні завдання Першої Малоросійської колегії.

- 1 подолання соціально-економічної кризи в Гетьманщині
- 2 поступове обмеження політичної автономії України
- 3 контроль за діяльністю гетьмана і старшини
- 4 визначення і стягнення податків до царської скарбниці
- 5 надання фінансової допомоги знедоленим людям
- 6 відкриття закладів освіти і культури
- 7 вплив на здійснення судочинства у Гетьманщині

2.3.2. Назвіть громадсько-політичні течії і рухи, які розвивалися у Західній Україні протягом другої половини XIX ст.

1 москвофіли	5 «народники-пропагандисти»
2 «народники-бакуністи»	6 радикали
3 українофіли	7 русинофіли
4 народовці	

2.3.3. Назвіть суспільно-політичні течії на Закарпатті, що існували у міжвоєнний період.

1 радикали	5 народовці
2 русофіли	6 слов'янофіли
3 «мадярони»	7 легітимісти
4 комуністи	

2.3.4. Назвіть міжнародні організації, до яких протягом другої половини 1940-х – першої половини 1950-х рр. вступила УРСР.

1 МАГАТЕ	6 ЮНЕСКО
2 ООН	7 Всесвітній поштовий союз
3 СЕАТО	
4 Міжнародний союз електров'язку	
5 НАФТА	

III рівень

3.1. Спираючись на факти сучасного суспільно-політичного життя та міжнародного становища України, доведіть справедливість оцінки М. Драгоманова: *«Лишень тоді, коли ми покажемо свою силу хоч на частині своєї землі, зверне на нас увагу й Європа. Наївно ждати, щоб загал людей, навіть найгуманніших, турбувався за других лишень того, що їх б'ють. Мало хіба кого б'ють на земній кулі?! Люди інтересуються звичайно лишень тими, хто одбивається, і таким лишень звичайно й помагають».*

3.2. Порівняйте «революцію на граніті», Помаранчеву революцію і Революцію гідності: передумови, причини, рушійні сили, завдання, результати та наслідки.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

СЕКЦІЯ «ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Який історичний процес відбувався одночасно з перебуванням на території сучасної України племен трипільської археологічної культури?

- А Велика грецька колонізація
- Б об'єднання номів у Єгипті
- В панування племен халдеїв у Вавилонії
- Г виникнення держави Ахеменідів

1.1.2. Складовою частиною якої експозиції історичного музею є зображені експонати?

- А** «Зародження людської цивілізації в Україні»
- Б** «Дивовижний світ Трипілля»
- В** «Кочовики періоду бронзи на території Степової України»
- Г** «Ранній залізний вік на теренах України»

1.1.3. Про якого князя повідомляє документ XV ст.: *«на Києве князя перестала быти, а вместо князей воеводы насташа»*?

- А** Семена Омельковича
- Б** Ярослава Мудрого
- В** Мстислава Володимировича
- Г** Юрія II Болеслава

1.1.4. Назвіть давньоруський храм за описом: *«Був заснований у 1194 році князем Романом Мстиславичем, раніше розташовувався у центрі добре укріпленого городища. Це монументальний хрестобанний храм зі зразками вишуканого білокам'яного різьблення і численними рисунками та графіті на стінах»*

- А** Спасо-Преображенський собор
- Б** Церква Успіння Богородиці Пирогощі
- В** Успенський собор Києво-Печерської лаври
- Г** Церква святого Пантелеймона

Завдання № 2

1.2.1. До якого архітектурного стилю належить зображений на фотокопії малюнку Т. Шевченка храм?

- А** візантійський
- Б** бароко
- В** готичний
- Г** ампір

1.2.2. У цій бійні зійшлося 80 тисяч вояків Польсько-Литовської держави (серед них понад 40 тисяч запорожців) і 220 тисяч турків-османів та їхніх сателітів. На полі битви вирішувалася не лише доля Речі Посполитої, а й значною мірою і доля християнської цивілізації.

- А** Цецорська битва
- Б** битва на Синіх Водах
- В** Хотинська битва
- Г** битва під Оршею

1.2.3. Кому могли належати наведені герби?

- А** ремісничим цехам
- Б** православним братствам
- В** єзуїтським колегіям
- Г** козацьким полкам

1.2.4. Назвіть автора книги «Прогностична оцінка поточного 1483 року».

- А** Юрій Котермак
- Б** Стефан Яворський
- В** Павло Русин
- Г** Швайпольт Фіоль

Завдання № 3

1.3.1. Про яку подію йдеться: «Гетьман із загоном був тоді за 90 верст від місця зіткнення супротивників. В. Шереметєв і Т. Цицора вели два тижні запеклі бої. Тоді ж Шереметєв пошкодував, що роз'єднав свої сили із силами “гетьманяти”?»

- А** Чуднівська кампанія
- Б** Збарзько-Зборівська кампанія
- В** битва під Батогом
- Г** Конотопська битва

1.3.2. Кого з кошових отаманів кримські татари і турки називали «Урус-шайтаном»?

- А** Дмитра Вишневецького
- Б** Самійла Кішку
- В** Івана Підкову
- Г** Івана Сірка

1.3.3. Назвіть діяча, який організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, що об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів.

- А** Швайпольт Фіоль
- Б** Іван Федоров
- В** Франциск Скорина
- Г** Єлисей Плетенецький

1.3.4. Назвіть українські губернії, в яких було сформовано найчисленніші ополченські з'єднання для допомоги російському уряду у війні з армією Наполеона.

- А** Київська та Чернігівська
- Б** Чернігівська та Полтавська
- В** Полтавська та Херсонська
- Г** Херсонська та Катеринославська

Завдання № 4

1.4.1. Якому козацько-селянському повстанню присвятив цитований вірш Т. Шевченко?

Зібрав... козаченьків –
 Поради прохати: «Отамани товариші,
 Брати мої, діти!
 Дайте мені порадоньку,
 Що будем робити?
 Бенкетують вражі ляхи –
 Наше безголов'я». «Нехай собі бенкетують,
 Нехай на здоров'я!
 Нехай, клятї, бенкетують,
 Поки сонце зайде, А ніч-мати дасть пораду, –
 Козак ляха знайде».
 Лягло сонце за горою,
 Зірки засіяли,
 А козаки, як та хмара,
 Ляхів обступали.

Як став місяць серед неба,
Ревнула гармата;
Прокинулись ляшки-панки –
Нікуди втікати!
Прокинулись ляшки-панки,
Та й не повставали:
Зійшло сонце – ляшки-панки
Покотом лежали.

- А** повстання 1591–1593 рр. **В** повстання 1630 р.
Б повстання 1625 р. **Г** повстання 1635 р.

1.4.2. Кому з козацьких отаманів присвятив свій вірш Т. Шевченко?

«...Закрутивши чорні уси,
За ухо чуприну,
Підняв шапку – човни стали.
«Нехай ворог гине!
Не в Синопу, отамани,
Панове-молодці,
А у Царград, до султана,
Поїдемо в гості!»
«Добре, батьку отамане!» –
Кругом заревіло.
«Спасибі вам!» –
Надів шапку.
Знову закипіло
Синє море; вздовж байдака
Знову походжає
Пан-отаман та на хвилю
Мовчки поглядає.

- А** Іван Дзиковський **В** Самійло Кішка
Б Бернат Претвич **Г** Іван Підкова

1.4.3. Якому повстанню присвячено твір Т. Шевченка?

Зайнялася Смілянщина,
Хмара червоніє.
А найперша Медведівка

Небо нагріває.
 Горить Сміла, Смілянщина
 Кров'ю підпливає.
 Горить Корсунь, горить Канів,
 Чигирин, Черкаси;
 Чорним шляхом запалало,
 І кров полилася
 Аж у Волинь.

А Хмельниччина

В Руїна

Б Паліївщина

Г Коліївщина

1.4.4. У вірші Т. Шевченка «Гамалія» описано похід козаків на:

«Дрімає в гаремах, в садах Візантія.
 І Скутар дрімає.
 Босфор клекотить,
 Неначе скажений, то стогне, то виє.
 Йому Візантію хочеться збудить.
 «Не буди, Босфоре, буде тобі горе,
 Твої білі ребра піском занесу,
 У мул поховаю! – реве синє море. –
 Хіба ти не бачиш, яких я несу
 Гостей до султана?..»

А Стамбул

В Ізмаїл

Б Варна

Г Синоп

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між назвою адміністративної одиниці та її визначенням.

1 кадилик	А адміністративна одиниця у Російській імперії
2 воєводство	Б адміністративна одиниця в Угорському королівстві
3 паланка	В адміністративна одиниця у Речі Посполитій
4 намісництво	Г адміністративна одиниця у Запорізькій Січі
	Д адміністративна одиниця в Кримському ханстві

2.1.2. Установіть відповідність між правлячим органом і його реформами.

1 Перша Малоросійська колегія	А стимулювання зближення козацької старшини і російського офіцерства, поділ козаків на «виборних» та «підпомічників»
2 Правління гетьманського уряду	Б підписання Конотопських статей і створення охоронного загону в 1000 компанійців
3 Друга Малоросійська колегія	В прийом скарг на дії козацької старшини, контроль за фінансами Гетьманщини
4 Гетьманування К. Розумовського	Г проведення Генерального опису Малоросії, поділ Гетьманщини на намісництва
	Д проведення судової та військової реформ, спроба закріпити спадковість своєї влади

2.1.3. Установіть відповідність між організацією та її програмними засадами діяльності.

1 Південне товариство	А кінцевою метою діяльності організації проголошувалося створення всеслов'янської федеративної держави
2 Північне товариство	Б ліквідація кріпосного права і самодержавної форми правління, встановлення унітарної республіки з можливою диктатурою
3 «Любов до істини»	В об'єднання всіх народів світу в «розумне суспільство, кожний член якого робить свій внесок, щоб воно було корисним і приємним для всіх»
4 «Товариство Об'єднаних слов'ян»	Г відбудовування Польщі як федеративної частини Австрійської монархії; запровадження самоврядування у Галичині
	Д запровадження конституційної монархії і реорганізація Російської імперії на федеративних засадах поділом її на 14 штатів

2.1.4. Установіть відповідність між прізвисьмом українського національно-культурного діяча та його працею.

1 О. Павловський	А «Малоросійські оповідання»
2 Г. Квітка-Основ'яненко	Б «Книга буття українського народу»
3 І. Срезневський	В «Запорожская Старина»
4 Д. Бантиш-Каменський	Г «Грамматика малороссийского наречия»
	Д «История Малой России»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть хронологічну послідовність появи релігійних вірувань на території України.

- А** християнство **В** тотемізм
Б іслам **Г** язичництво

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича.

- А** «І віддав він Київ у руки Дмитрові, славному мужу, для захисту від ворога лютого...»
Б «не личить держати нашу державу крижевникам (хрестоносцям)...»
В «Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам...»
Г «Вийшов з військом із Холма та... став у Галичі, прийняв стіл свого батька та проголосив перемогу»

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
Б Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Поліся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
В Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон

Г У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність появи історичних документів за наведеними уривками.

А «Всі чоловіки, які досягли 21 року і до 40 років включно, зобов'язані були нести військову службу...»

Б «У списки присяжних засідателів не можуть бути внесені всі ті, які служать у приватних осіб»

В «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

Г «Після закінчення дворічного строку, призначеного на первісне затвердження наділу, визначається шестирічний строк...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте категорії шляхти в XIV–XV ст.

1 зем'яни	5 патриціат
2 бюргерство	6 данники
3 князі	7 пани
4 панцерні бояри	

2.3.2. Визначте основні ознаки зовнішньої і внутрішньої політичної ситуації в Гетьманщині після смерті Богдана Хмельницького.

- 1 налагодження союзу із Францією
- 2 суперечливість у відносинах з Московською державою
- 3 повернення шляхетсько-кріпосницьких відносин на Правобережжі
- 4 захоплення Польщею гетьманської столиці
- 5 спустошення Правобережної України
- 6 внутрішньостаршинська політична боротьба
- 7 перебування у стані війни з Річчю Посполитою

2.3.3. Визначте дати створення університетів на українських землях у XIX ст.:

1 1805 р.	2 1816 р.	3 1834 р.
4 1846 р.	5 1855 р.	6 1865 р.
7 1875 р.		

2.3.4. Визначте, які з описаних за спогадами сучасників історичних подій та процесів відбулися протягом другої половини ХІХ ст.

- 1 «Не минуло і дев'яти років, як він став задкувати... все більше і більше в'язне у болоті безнадійної реакції. Де подівся той світлий і людський образ, який проглядався... із реформ...»
- 2 «Закінчилося згубне для багатьох повстання... Ходили чутки, нібито гусари зробили атаку на беззбройних чернігівців і рубали їх без пощади. Обов'язок істини змушує сказати, що це зовсім не справедливо...»
- 3 «...нарешті дозволили видавати український журнал; мій чоловік дуже радий, захоплений і зайнятий... Усі його країни тішаються разом з ним...»
- 4 «У Києві і в Малоросії слов'янофільство перетворюється в українофільство... Причетні до справи... художник... колишній вчитель... із захопленням говорили про колишню Малоросію...»
- 5 «Йти в народ... значило не тільки віддати народу свої сили, свої знання заради народної революції, це значило ще – жити його радощами і стражданнями, ділити з ним його світлі надії і гіркі розчарування!»
- 6 «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг, була відправлена рота солдатів і матросів...»
- 7 «Для проведення виборів у гласні утворюються в кожному місті з обивателів, які мають право голосу на виборах, три виборчі зібрання...»

III рівень

3.1. Поясніть зміст літописного повідомлення: «О, тихіша честь татарська!» і доведіть справедливість оцінки літописця.

3.2. Охарактеризуйте фільваркове господарство в Україні у першій половині ХVІІ ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А** катакомбна археологічна культура
- Б** зрубна археологічна культура
- В** Черняхівська археологічна культура
- Г** Черноліська археологічна культура

1.1.2. Назвіть племена, які увійшли до складу Київської Русі за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

- А** в'ятичі та полочани
- Б** тиверці й уличі
- В** кривичі і радимичі
- Г** дуліби і білі хорвати

1.1.3. Який великий князь київський здійснив воєнні походи, позначені на карті?

- А** Святослав Ігорович
- Б** Володимир Святославович
- В** Ярослав Володимирович
- Г** Володимир Всеволодович

1.1.4. Ця битва сталася через півтора століття після монгольської навали та Батисевого розорення Русі, через 19 років після Куликовської битви і за 11 років до Грюнвальдської битви.

- А** битва під Оршею
- Б** битва на р. Ворскла
- В** битва на Синіх Водах
- Г** битва на р. Альті

Завдання № 2

1.2.1. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** Доба героїчних походів
- Б** Гайдамаччина
- В** Хмельниччина
- Г** Руїна

1.2.2. Назвіть українського гетьмана, який прагнув об'єднати під своїм «регіментом» і протекторатом Московської держави Лівобережну та Правобережну Гетьманщину.

- А** П. Дорошенко
- Б** І. Самойлович
- В** Б. Хмельницький
- Г** Ю. Хмельницький

1.2.3. Які держави в останній чверті XVII ст. поділили українські землі так, як зображено на карті?

- А** Османська імперія і Річ Посполита
- Б** Московська держава і Османська імперія
- В** Московська держава і Річ Посполита
- Г** Велике князівство Литовське і Московська держава

1.2.4. Якого гетьмана було усунуто від влади старшинською олігархією, що потім протягом трьох місяців здійснювала управління Україною?

- А** Д. Многогрішного
- Б** І. Самойловича
- В** П. Дорошенка
- Г** П. Тетерю

Завдання № 3

1.3.1. Яка інституція провела Генеральний опис Малоросії?

- А Старшинська рада
- Б Перша Малоросійська колегія
- В Правління гетьманського уряду
- Г Друга Малоросійська колегія

1.3.2. Який із названих населених пунктів, незважаючи на величезну кількість жителів, у другій половині XIX ст. не мав статусу міста?

- А Юзівка
- Б Катеринослав
- В Балта
- Г Бахмут

1.3.3. Яка з названих організацій у своїй діяльності ставила винятково культурницькі цілі?

- А Малоросійське товариство
- Б Руська трійця
- В Товариство святих Кирила і Мефодія
- Г Головна Руська рада

1.3.4. Хто з учених XIX ст. досліджував походження та лікування інфекційних захворювань?

- А М. Остроградський
- Б О. Ляпунов
- В М. Гамалія
- Г Д. Багалій

Завдання № 4

1.4.1. Про яке економічне явище у Російській імперії зазначала газета «Ранок Росії» (1907): *«Ні для кого не було таємницею, що в залізобудівній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Поклавши в основу своєї діяльності ясно й виразно сформульований принцип, що не залізо існує для споживача, а споживач існує для заліза, “Продамет” з найперших кроків свого існування рішуче повела лінію в чітко зазначеному напрямі і продовжує благополучно вести її в наш час»?*

- А концентрація виробництва та капіталу
- Б завершення промислового перевороту
- В розгортання промислового перевороту
- Г зростання на ринку попиту на залізо

1.4.2. Назвіть політичний режим часів Української революції 1917–1921 рр., який намагався компенсувати збитки власникам підприємств, заподіяні націоналізацією, і відновив 12-годинний робочий день

- А** Українська Центральна Рада **В** Директорія УНР
Б Гетьманат **Г** Радянська влада

1.4.3. Про яке політико-державне утворення на території сучасної України йдеться в уривку із книги «Великий Жовтень і громадянська війна на Україні» (1987): *«Штучне відокремлення від України промислово розвинутих районів погіршувало її економічне і воєнне становище, ослаблювало єдиний фронт боротьби трудящих проти внутрішніх і зовнішніх ворогів, об'єктивно вело до підриву союзу робітників і селян...»*

- А** Республіка Таврида
Б Баштанська республіка
В Українська Галицька Радянська республіка
Г Донецько-Криворізька республіка

1.4.4. Яку політику радянської влади пропагує плакат?

Напис на плакаті: *«Кооперація здійснює змичку*

між містом та селом».

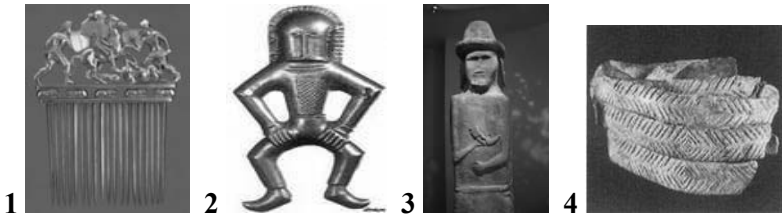
- А** «коренізація»
Б колективізація
В «нова економічна політика»
Г «політика воєнного комунізму»

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між артефактом і місцем його виявлення археологами.

- А с. Мартинівка Черкаської обл.
Б с. Личківці коло м. Гусятин в річці Збруч
В с. Велика Знам'янка Запорізької обл.
Г с. Мізин на Чернігівщині
Д м. Орджонікідзе Дніпропетровської обл.

2.1.2. Установіть відповідність між князем і ситуацією в релігійній сфері.

1 Аскольд	А у справі християнізації Русі окреслилися тенденції до налагодження тісних відносин із Західною церквою, очолюваною Римом; ця подія має точну дату і висвітлена у письмових джерелах
2 Ольга	Б константинопольський патріарх Афанасій і імператор Андронік II погодилися на утворення окремої Галицької митрополії та входження до неї єпархій, які перебували в зоні впливу тодішнього правителя, що мав титул короля
3 Ярослав Мудрий	В запроваджений ним захід мав бути незворотнім; спочатку до християнства прилучалися мешканці найбільших міст, подекуди виникали спалахи невдоволення його діями
4 Юрій I Львович	Г хрестилася не вся Русь, не народ, не держава, а тільки лише певна частина верхівки на чолі з київським каганом
	Д неослабну князівську підтримку мало християнство, було зроблено спробу зменшити залежність Руської церкви від Константинополя

2.1.3. Установіть відповідність між промисловим регіоном і його визначальною галуззю на середину 90-х рр. XIX ст.

1 Правобережна Україна	А машинобудування, суднобудування
2 Криворізько-Придніпровський	Б харчова та цукрова промисловість
3 Донбас	В невеликі мануфактури, легка промисловість
4 Одесько-Миколаївський	Г вугільна промисловість
	Д залізорудна і марганцева промисловість

2.1.4. Установіть відповідність між хронологічними рамками виходу популярних українських періодичних видань та їх назвами.

1 1848–1857 pp.	А «Киевская Старина»
2 1861–1862 pp.	Б «Київський телеграф»
3 1859–1876 pp.	В «Рада»
4 1882–1907 pp.	Г «Зоря Галицька»
	Д «Основа»

Завдання № 2

2.2.1. Розташуйте у хронологічній послідовності козацько-селянські повстання за поданими описами.

- А** Яскравою сторінкою цього повстання була так звана Тарасова ніч, коли було знищено Золоту роту, яка складалася з представників найшляхетніших польських родів
- Б** Повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями і коронним військом відбулися біля урочища Гострий Камінь та Солониця
- В** Повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які, повертаючись із походу проти Туреччини, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі і знищили її німецький найманий гарнізон
- Г** У запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину

2.2.2. Установіть хронологічну послідовність подій за наведеними цитатами

- А** «Після Все милостивішого від нас звільнення графа Розумовського за його проханням з чину гетьманського, наказуємо... створити там Малоросійську колегію...»
- Б** «Через те, що король Його Милість бажає для кращого порядку знати число козаків... протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисячі з зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...»

- В** «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: “Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете...”»
- Г** «В силу цього союзу Його Царська Величність бере на себе зобов’язання ...фортеці та міста, захоплені в Україні внаслідок сум’ятіці, повернути його королівській величності без всяких претензій...»

2.2.3. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А** відкриття залізниці Одеса – Балта
- Б** утворення Малоросійського товариства
- В** Чигиринська змова
- Г** створення політичної партії РУРП

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність уривків документів.

- А** «...Хай буде вільною Україна. Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською, хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські збори»
- Б** «...«Управління Україною буде провадитися через посередництво призначеного мною Кабінету Міністрів і на остаточнім обґрунтованні нижче долучених до цього законів про тимчасовий державний устрій України...»
- В** «Українська республіка є соціалістичною державою робітників і селян. Вся влада [...] належить Радам робітничих, селянських і червоноармійських депутатів»
- Г** «...Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу... Власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори,

будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

Завдання № 3

2.3.1. Визначте археологічні пам'ятки, що свідчать про перебування греків у Північному Причорномор'ї та на п-ві Крим.

2.3.2. Визначте напрями діяльності Головної Руської Ради

- 1 заснування газети «Зоря Галицька»
- 2 відкриття у Львівському університеті кафедри української мови та літератури
- 3 заснування товариства «Просвіта»
- 4 скликання Собору руських вчених
- 5 створення загонів бойових дружин
- 6 заснування Літературного товариства імені Тараса Шевченка
- 7 відкриття крамниць для продажу українських книжок

2.3.3. Назвіть суспільно-політичні течії на Закарпатті, що існували у міжвоєнний період.

1 радикали	5 народовці
2 русофіли	6 слов'янофіли
3 «мадярони»	7 легітимісти
4 комуністи	

2.3.4. Визначте кінокартини, створені українським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.

1 «Звенигора»	4 «Земля»
2 «Коліївщина»	5 «Стожари»
3 «Арсенал»	6 «Запорожець за Дунаєм»
7 «Григорій Сковорода»	

III рівень

3.1. Охарактеризуйте і порівняйте судові реформи в Наддніпрянській Україні гетьманів Данила Апостола й Кирила Розумовського і урядову реформу 1864 р.

3.2. Проаналізуйте міжнародну політику гетьмана Б. Хмельницького.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Назвіть археологічну культуру бронзового віку, племена якої мешкали у Північному Причорномор'ї.

- А** катакомбна археологічна культура
- Б** зрубна археологічна культура
- В** Черняхівська археологічна культура
- Г** Чорноліська археологічна культура

1.1.2. До якого архітектурного стилю належить зображений на фотокопії малюнку Т. Шевченка храм?

- А** візантійський
- Б** бароко
- В** готичний
- Г** ампір

1.1.3. Ця битва сталася через півтора століття після монгольської навали та Батиевого розорення Русі, через 19 років після Куликовської битви і за 11 років до Грюнвальдської битви.

- А** битва під Оршею
- Б** битва на р. Ворскла
- В** битва на Синіх Водах
- Г** битва на р. Альті

1.1.4. На відомій картині Миколи Самокиша зображена батальна сцена однієї з битв козацького війська проти польської армії. До якого періоду належить зображена подія?

- А** кінець XVI ст.
- Б** 20–30-ті рр. XVII ст.
- В** кінець 1640-х – початок 1650-х рр.
- Г** 1660–1680-ті рр.

Завдання № 2

1.2.1. Укажіть кількість козацьких полків, що існували на Слобожанщині.

А 5	В 8
Б 7	Г 15

1.2.2. Якого гетьмана було усунуто від влади старшинською олігархією, що потім протягом трьох місяців здійснювала управління Україною?

А Д. Многогрішного	В П. Дорошенка
Б І. Самойловича	Г П. Тетерю

1.2.3. Для придушення якого повстання польський король Август II звернувся по допомогу до Петра I?

А «Коліїщина»	В «Паліївщина»
Б «Хмельниччина»	Г «Київська козащина»

1.2.4. Визначте основний наслідок «весни народів» 1848–1849 рр. для західноукраїнських земель.

- А** обмежено панщину за інвентарними книгами до 3 днів на тиждень
- Б** скасовано особисту залежність селянина від поміщика
- В** Галичину поділено на Східну і Західну частини
- Г** австрійським урядом визнано рівність греко-католиків з римо-католиками

Завдання № 3

1.3.1. Внаслідок російсько-турецької війни 1806–1812 рр. було приєднано.

- А** територію Криму
- Б** територію Польщі
- В** територію Бессарабії
- Г** територію Закарпаття

1.3.2. Назвіть українське місто, центральну історичну частину якого внесено до переліку світових пам'яток культури ЮНЕСКО.

А Чернігів	В Львів
Б Київ	Г Луцьк

1.3.3. Для якого стилю образотворчого мистецтва характерним є відображення буденного життя пересічної людини?

А романтизм	В імпресіонізм
Б реалізм	Г постмодернізм

1.3.4. Хто з учених ХІХ ст. займався проблемами походження і лікування інфекційних захворювань?

А М. Остроградський	В М. Гамалія
Б О. Ляпунов	Г Д. Багалій

Завдання № 4

1.4.1. Кому з історичних діячів періоду Першої світової війни належать слова: *«Українці не піддадуться провокаційним впливам і виконують свій обов'язок громадян Росії в цей тяжкий час до кінця і не тільки на полі бою, в шеренгах війська, що бореться проти порушників світового миру і права, але і як громадяни-обивателі, що повинні в міру своїх сил і спроможностей сприяти успішному виконанню російською армією виїмково відповідального завдання»?*

А В. Винниченко	В К. Левицький
Б С. Петлюра	Г Д. Донцов

1.4.2. Стан «розвинутого соціалістичного суспільства» в УРСР у 1970-х рр. характеризувався

А якісними зрушеннями в соціально-економічному розвитку держави, її виходом на передові світові економічні рубежі, трансформацією політичної системи суспільства в бік застосування комуністичних принципів управління – поступове відмирання ролі держави і відповідно КПРС як ядра політичної системи радянського суспільства

Б поглибленням кризових явищ у соціально-економічному розвитку, посиленням соціальної напруги, зниженням авторитету КПРС, посиленням тоталітарного режиму, зростанням витрат на потреби воєнно-промислового комплексу

В стабілізацією соціально-економічного життя, усуненням негативних тенденцій розвитку економіки, зростанням добробуту працюючого населення за рахунок інтенсифікації виробництва

Г інтенсифікацією економіки, переходом її на ринкові рейки, активізацією «людського фактора»

1.4.3. Яка з національних меншин в Україні згідно з Всеукраїнським переписом 2001 р. є найбільш численною?

А білоруси

В цигани

Б росіяни

Г кримські татари

1.4.4. Назвіть Президента України, за каденції якого наша держава вступила до Світової організації торгівлі.

А Л. Кравчук

В В. Ющенко

Б Л. Кучма

Г П. Порошенко

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між іменем друкаря та його досягненнями.

1 Швайпольт Фіоль	А першою опублікованою його книгою став слов'янський «Псалтир», загалом же опублікував 22 книги Біблії під загальною назвою «Біблія Руська»
2 Іван Федоров	Б винайшов перший друкарський станок, розробив для нього чорнильну суміш
3 Франциск Скорина	В під егідою князя Костянтина Острозького надрукував Острозьку Біблію
4 Єлисей Плетенецький	Г заснував у Кракові друкарню, де опублікував перші слов'янські книги кирилицею
	Д організував у Києво-Печерській лаврі друкарню, яка об'єднувала значну кількість письменників та церковних діячів

2.1.2. Установіть відповідність між організацією та її програмними засадами діяльності.

1 Південне товариство	А кінцевою метою діяльності організації проголошувалося створення всеслов'янської федеративної держави
2 Північне товариство	Б ліквідація кріпосного права і самодержавної форми правління, встановлення республіки
3 «Любов до істини»	В об'єднання всіх народів світу в «розумне суспільство, кожний член якого робить свій внесок, щоб воно було корисним і приємним для всіх»
4 «Товариство Об'єднаних слов'ян»	Г відбудовування Польщі як федеративної частини Австрійської монархії; запровадження самоврядування у Галичині
	Д запровадження конституційної монархії і реорганізація Російської імперії на федеративних засадах поділом її на 14 штатів

2.1.3. Установіть відповідність між радянською політикою і плакатом, який їй відповідає

- 1 «Нова економічна політика»
- 2 «колективізація»
- 3 «індустріалізація»
- 4 «освоєння цілинних і перелогових земель»

А

Б

В

Г

Д

2.1.4. Установіть відповідність між відомими людьми України і сферою їх професійної діяльності

1 О. Забужко	А танцівниця
2 Я. Клочкова	Б спортсменка
3 Н. Матвієнко	В співачка
4 А. Роговцева	Г акторка
	Д письменниця

Завдання № 2

2.2.1. Установіть послідовність створення пам'яток ландшафтної архітектури.

- А Версальський парк
- Б дендропарк «Софіївка» в Умані
- В висячі сади Семіраміди
- Г ботанічний сад ім. М. М. Гришка у Києві

2.2.2. Розташуйте у хронологічній послідовності появу пам'яток образотворчого мистецтва.

А

Б

В

Г

2.2.3. Розташуйте у хронологічній послідовності виникнення комуністичних гасел у СРСР.

- А** «Пролетарі усіх країн, єднайтеся!»
- Б** «П'ятирічку за чотири роки!»
- В** «Тверезість – норма життя»
- Г** «Наздогнати й обігнати Америку!»

2.2.4. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А** «Нормандський формат»
- Б** «Харківські угоди»
- В** конфлікт між Україною і Росією щодо о. Тузла
- Г** підписання «Великого договору» з Росією

Завдання № 3

2.3.1. Установіть факти біографії Пилипа Орлика.

- 1** походив із чеського баронського роду
- 2** спочатку мав духовний сан
- 3** обіймав посаду генерального писаря за гетьманування І. Мазепи
- 4** походив з молдавського князівського роду
- 5** жив у Німеччині, Польщі, Туреччині
- 6** був розробником «Пактів і конституцій прав і вольностей Війська Запорозького»
- 7** брав участь у козацько-селянських повстаннях 20–30-х рр. XVII ст.

2.3.2. Визначте напрями діяльності Головної Руської Ради

- 1 заснування газети «Зоря Галицька»
- 2 відкриття у Львівському університеті кафедри української мови та літератури
- 3 заснування товариства «Просвіта»
- 4 скликання Собору руських вчених
- 5 створення загонів бойових дружин
- 6 заснування Літературного товариства імені Тараса Шевченка
- 7 відкриття крамниць для продажу українських книжок

2.3.3. Визначте культурних діячів, про яких ідеться у цитованому документі: *«Серед ознак [що характеризують літераторів]... я поставив на перше місце юний ідеалізм, який просвітлює, єднає. ...Другою ознакою – шукання правди і чесної позиції. В самому шуканні вже є неприйняття і опір. Поетів тоді називали формалістами за шукання своєї індивідуальності. Насправді – за шукання істини – замість ідеї, спущеної зверху для оспівування. ...Третьою ознакою – опір, протистояння офіційній літературі і всьому апаратові будівничих казарм».*

1 Д. Павличко	4 Ю. Смолич
2 В. Еллан-Блакитний	5 А. Горська
3 І. Світличний	6 М. Хвильовий
	7 В. Симоненко

2.3.4. Визначте кінокартини, створені українським радянським режисером І. Кавалерідзе у другій половині 1930-х рр.

- 1 «Звенигора»
- 2 «Коліївщина»
- 3 «Арсенал»
- 4 «Земля»
- 5 «Стожари»
- 6 «Запорожець за Дунаєм»
- 7 «Григорій Сковорода»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте Гетьманщину та Слобідську Україну в другій половині XVII ст. за планом: управління, устрій, соціальна структура, правова ситуація станів, землеволодіння. Визначте спільне й особливе.

3.2. Спираючись на факти сучасного суспільно-політичного життя та міжнародного становища України, доведіть справедливість оцінки М. Драгоманова: *«Лишень тоді, коли ми покажемо свою силу хоч на частині своєї землі, зверне на нас увагу й Європа. Наївно ждати, щоб загал людей, навіть найгуманніших, турбувався за других лишень того, що їх б'ють. Мало хіба кого б'ють на земній кулі?! Люди інтересуються звичайно лишень тими, хто одбивається, і таким лишень звичайно й помагають».*

ДЛЯ НОТАТОК